

Sosiaalista tukea?

Verkkoympäristöt pienten lasten äitien arjen tukena

Pauliina Posio, 0318019

Pro gradu - tutkielma

2016

Sosiaalityö

Lapin yliopisto

Lapin yliopisto, yhteiskuntatieteiden tiedekunta

Työn nimi: Sosiaalista tukea? Verkkoympäristöt pienten lasten äitien arjen tukena

Tekijä: Pauliina Posio

Koulutusohjelma/oppiaine: Sosiaalityö

Työn laji: Pro gradu –työ X Sivulaudaturtyö__ Lisensiaatintyö__

Sivumäärä: 82

Vuosi: 2016

Tiivistelmä:

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli tuoda esille sosiaalisen median verkkoympäristöjen välittämää sosiaalista tukea pienten lasten äitien näkökulmasta. Sosiaalinen tuki määritellään ihmisen ja hänen ympäristönsä välillä syntyväksi vuorovaikutukseksi, jolla on suuri merkitys yksilön hyvinvoinnille ja tyytyväisyydelle. Ihmisten sosiaalinen vuorovaikutus tapahtuu niin sanotun todellisen elämän ohella yhä useammin myös internetin verkkoympäristöissä, joten sosiaalisen tuen tarkasteleminen tästä näkökulmasta oli perusteltua.

Tutkimuksen avulla pyrittiin selvittämään sitä, millaista tukea pienten lasten äidit saavat toisiltaan sosiaalisen median kautta ja millainen vaikutus tällä tuella on heidän elämäänsä. Tutkimuskysymyksiksi asetettiin 1) Mistä pienten lasten äidit keskustelevat äitiysblogeissa? 2) Miten sosiaalisen tuen eri muodot ilmenevät näissä keskusteluissa? Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisin eli laadullisin menetelmin, ja sen taustalla vaikutti netnografinen tutkimusmenetelmä. Tutkimusaineisto kerättiin kolmen eri äitiysblogin kommentteista neljän kuukauden ajalta, ja nämä kommentit analysoitiin sisällönanalyysin keinoin.

Tutkimusaineiston analyysi osoitti, että äitiysblogeissa sekä jaetaan että saadaan sosiaalista tukea. Blogeissa ilmenee sosiaalisen tuen eri muodoista eniten emotionaalista tukea, mutta myös tiedollista ja arvioivaa tukea. Välineellistä tukea sen sijaan ei havaittu juuri lainkaan.

Äitiysblogien keskustelujen sisältöjä tarkastelemalla pyrittiin selvittämään sitä, millaisiin asioihin liittyen äidit jakavat ja saavat sosiaalista tukea. Aineiston perusteella äitiysblogit näyttävät paikkana, jossa äidit kertovat omia kokemuksiaan äitiyttä ympäröivistä aiheista mutta myös sen ulkopuolisista asioista. Keskustelujen sisältöjen tarkastelu osoitti, että niissä pohditaan äitiyttä ja äiti-identiteettiä sekä jaetaan pikkulapsiperheiden arjessa ilmeneviä haasteita.

Avainsanat: äitiys, sosiaalinen tuki, blogit, netnografinen tutkimus

Suostun tutkielman luovuttamiseen kirjastossa käytettäväksi X

Suostun tutkielman luovuttamiseen Lapin maakuntakirjastossa käytettäväksi X

Sisällys

1 Johdanto	1
2 Pikkulapsiperheen äitiys ja sosiaalinen tuki	4
2.1 Kulttuuriset puhetavat äitiydestä	4
2.2 Äitiydessä kohdattavat haasteet	10
2.3 Sosiaalinen tuki käsitteenä	14
2.4 Äitien sosiaalisen tuen tarpeet ja merkitykset.....	18
3 Internet ja sosiaalinen media äitien sosiaalisen tuen ympäristönä	20
3.1 Internetin ja sosiaalisen median määrittelyä	20
3.2 Blogit	23
3.3 Äidit internetissä	26
4 Tutkimuksen toteutus	30
4.1 Tutkimustehtävä.....	30
4.2 Netnografinen tutkimusmenetelmä.....	32
4.3 Aineiston kuvaus.....	34
4.4 Aineiston analyysi.....	36
4.5 Tutkimuksen eettiset lähtökohdat	39
5 Tulokset	42
5.1 Äitiysblogeissa käytyjen keskustelujen tarkastelua	42
5.2 Sosiaalisen tuen muodot aineistossa	46
5.3 Äitiyden jakaminen ja äiti-identiteetin pohtiminen	51
5.4 Arjen haasteiden jakaminen	63
Pohdinta.....	70
Lähteet.....	77

1 Johdanto

Tarkastelen tutkimuksessani sosiaalisen median mahdollisuuksia tuen ympäristönä. Tarkoitukseni on tutkia sosiaalisen median verkkoympäristöjen merkitystä pienten lasten äitien elämässä. Tutkin aihetta sosiaalisen tuen käsitteen kautta, eli olen kiinnostunut internetin ja sosiaalisen median ympäristöjen välittämästä sosiaalisesta tuesta. Pyrin selvittämään sitä, millaista tukea äidit saavat sosiaalisen median kautta ja mihin asioihin liittyen tätä tukea jaetaan ja saadaan.

Sosiaalinen tuki määritellään vuorovaikutukseksi, joka syntyy ihmisen ja hänen sosiaalisen elinympäristönsä välillä (Kumpusalo 1991, 4). Nykypäivänä internet on noussut ihmisen elämän merkittävimpien toimintaympäristöjen joukkoon, ja näin ollen myös ihmisten välinen sosiaalinen elämä ja vuorovaikutus tapahtuvat yhä useammin verkon välityksellä. Tällä vuorovaikutuksella on yleisesti todettu olevan merkittävä rooli ihmisen hyvinvoinnin muodostumisessa. Sosiaalityössä korostetaan ihmisten hyvinvointia, ja sen lisäämisen kautta sosiaalityön päätehtävänä on liittää entistä useampia väestöryhmiä osaksi hyvinvointia. (Leppiman 2010, 38; Kilpeläinen 2016, 188.) Näin ollen tutkimusaiheeni on myös sosiaalityön näkökulmasta katsottuna merkityksellinen.

Sosiaalinen media on tutkimuskohteena hyvin ajankohtainen, sillä sen käyttö on kasvanut viime vuosina kovalla vauhdilla. Yhä useampi ihminen, ikään katsomatta, viettää päivittäin aikaansa internetin ja sosiaalisen median parissa. Tilastokeskuksen vuoden 2014 tilaston mukaan viimeisen kolmen kuukauden aikana 73 prosenttia 16–89-vuotiaista oli käyttänyt internetin journalistisia verkkomedioita, jotka sisältävät myös sosiaalisen median portaaleja (Suomen virallinen tilasto 2014, 13). Sosiaalisen median kautta ihmisten on entistä helpompi olla kontaktissa toisiinsa, ja löytää samassa elämäntilanteessa olevia tai samoista asioista kiinnostuneita henkilöitä. Erilaisten verkkoympäristöjen avulla ihmiset voivat jakaa mielipiteitään ja kokemuksiaan muutamalla napin painalluksella jopa toiselle puolelle maapalloa.

Arja Kilpeläinen (2016) on tutkinut teknologiavälitteisyyden merkitystä sivukylillä asuvien ikääntyvien näkökulmasta. Hänen mukaansa teknologiavälitteisyys sisältää yhteydenpitoa, vastavuoroista tiedon jakamista ja saamista sekä verkossa toteutettavia palve-

luja, ja kokonaisuutena se voidaan määritellä verkkovälitteiseksi vuorovaikutukseksi. Ikääntyvien kohdalla tällainen informaatioteknologia mahdollistaa aktiivisen vuorovaikutuksen perheenjäsenten, sukulaisten, ystävien ja ammattihenkilöstön kanssa. Yhteiskunnallinen kehitys ohjaa ihmisiä pakotetusti käyttämään tietokoneita arjessaan. Erityisesti harvaan asutuilla seuduilla peruspalvelut siirtyvät hiljalleen internetiin, ja verkkovälitteisestä asioinnista tulee arkipäivää. Myös perheille suunnattuja palveluita rajoitetaan, eikä esimerkiksi neuvolan järjestämiin vanhempainryhmiin enää välttämättä pääse kaikki halukkaat. Tämän vuoksi teknologiavälitteisyyttä olisi syytä lisätä myös perhepalveluissa, ja tätä voitaisiin toteuttaa esimerkiksi virtuaalisten neuvolaryhmien avulla.

Sosiaalialalla sähköisiä palveluja on hyödynnetty lähinnä neuvonnassa ja ohjauksessa, vaikka sähköisen asioinnin kautta voitaisiin parantaa viranomaisten tavoitettavuutta ja palvelujen saatavuutta. Viime vuosina informaatioteknologian käyttö sosiaalityössäkin on lisääntynyt, ja sitä on toteutettu esimerkiksi asiakaskohtaisessa verkkoneuvonnassa suojatun yhteyden kautta. (Kilpeläinen 2016, 155.) Tutkimukseni taustalla on ajatus tunnistaa sosiaalisen median mahdollisuudet virtuaalisen tuen ympäristönä. On mielenkiintoista pohtia sitä, miten sosiaalisen median ympäristöjä voitaisiin hyödyntää myös julkisen sektorin tarjoamissa tukevilla palveluissa. Internet ja sosiaalinen media ovat kasvaneet niin suureksi osaksi ihmisten arkipäivää, että niiden mahdollisuudet tulisi huomioida nykyistä paremmin myös sosiaalialan julkisissa hyvinvointipalveluissa.

Drentea ja Moren-Cross (2005, 921) toteavat, että vaikka äitiys onkin antoisaa aikaa, on pienten lasten kasvattaminen samanaikaisesti myös hyvin raskasta. Äidille voi olla hyvin stressaavaa ja ahdistavaakin, että pieni lapsi on hänestä täysin riippuvainen. Perinteisesti perheen äiti on ollut se, joka jää hoitamaan lasta kotiin, kun isä käy töissä, vaikka isien kotiin jääminen onkin hieman yleistynyt nykyaikana. On todettu, että pienten lasten äidit ovat enemmän yksin kuin missään muussa elämänvaiheessa, ja heidän mahdollisuutensa tavanomaisiin aikuiselämän kontakteihin voivat olla hyvin rajoittuneet. Pikkulapsivaiheessa äitien vertaistuen tarve on kuitenkin suuri. (Munnukka & Kiikkala 2001, 516.)

Internetin mahdollisuudet sosiaalisen tuen tarjoajana ovat kasvaneet. Vaikka useimmat pikkulapsiperheet selviävät vanhemmuuden haasteista, tutkimukset ovat osoittaneet, että varhainen psykososiaalinen tuki on monilla perheillä riittämätöntä. (Hall & Irvine 2008, 176.) Pienten lasten äidit ovatkin ottaneet internetin osaksi pikkulapsiarkeaan, ja he mielellään hyödyntävät sitä keskinäisessä vuorovaikutuksessaan (Munnukka & Kiikkala

2001, 513). Tutkimusten mukaan suurin osa internetiä käyttävistä vanhemmista on naisia (Plantin & Daneback 2009, 5). Internetin verkkoyhteisöt tarjoavat äideille paikan, jossa he voivat jakaa omia arkipäivän huoliaan ja saada vertaistukea. Ne mahdollistavat myös tiedon hankkimisen ja välittämisen. Pienten lasten äideille on erityisen tärkeää saada vertaistukea ja jakaa omia kokemuksiaan. (Wilenius 2010.) Lisäksi äidit arvostavat yhä enemmän kokemuksellisempaa tietoa vanhemmuudesta, jota välittyy samassa tilanteessa olevien kokemuksista (Plantin & Daneback 2009, 3). Äitien tiedon ja kokemusten jakamisen tarpeeseen vastaamaan on perustettu runsaasti heille suunnattuja verkkosivustoja ja – palveluja, joissa äidit voivat keskustella keskenään. Myös erilaiset äitiyttä ja perhe-elämää käsittelevät blogit ovat nykypäivänä suuressa suosiossa. Tämän vuoksi on erityisen kiinnostavaa tutkia, millaista sosiaalista tukea äidit saavat sosiaalisen median kautta ja millainen merkitys tällä tuella on ollut heidän hyvinvoinnilleen ja jaksamiselle kuormittavassa pikkulapsivaiheessa.

Blogeista ja niiden välittämän tuen merkityksestä ei juurikaan ole tehty aiempaa suomalaista tutkimusta, vaan aiheesta löydettävät tutkimukset on tehty pääosin ulkomailla. (mm. Lopez 2009 & Morrison 2010 & Yonker 2012.) Suomalaisessa tutkimuskentässä verkkovälitteisen sosiaalisen tuen tutkimus on keskittynyt enimmäkseen internetin keskustelupalstoihin ja niiden mahdollisuuksiin sosiaalisen tuen tarjoajana. Esimerkiksi Wileniuksen (2010) tutkimus käsittelee pienten lasten äitien tiedonhankintaa Vauva-lehden keskustelufoorumilla sekä sitä, millä tavalla vertaistuen tarve ja jakaminen tulevat ilmi näissä keskusteluissa. Myös Liinamaa (2004) on tutkinut äitien Vauva-lehden keskustelupalstalla käymien keskustelujen sisältöä sekä niissä esiintyvää vertaistukea. Hintsalan (2007) tutkimuksessa puolestaan analysoitiin vanhoillislestadiolaisille äideille suunnattuja internetin keskustelufoorumeita sekä näiden yhteisöjen tuottamia voimaantumisen kokemuksia.

Blogiympäristöissä ilmenevästä tuesta löytyy kuitenkin myös muutama Suomessa toteutettu tutkimus. Esimerkiksi Ojaniemi (2013) on tarkastellut sosiaalisen tuen ilmenemistä syömishäiriö- ja hyvinvointiblogeissa. Molemmissa blogikategorioissa tarjottiin paljon sosiaalista tukea, ja sen eri muodoista eniten esiintyi informatiivista, emotionaalista ja arvonantoa osoittavaa tukea. Tutkimuksessa havaittiin selkeä yhteys tiedon jakamisen ja sosiaalisen tuen välillä. Pelkkä tieto ei kuitenkaan palvele vastaanottajaansa parhaalla mahdollisella tavalla, vaan myös emotionaalisella tuella on suuri merkitys. Blogeissa tiedonjakamisen taustalla ei siis ole pelkästään jonkin tiedollisen aukon täyttäminen, vaan sen tarkoituksena on auttaa vastaanottajaansa myös tunnetasolla.

Blogitutkimusta on alettu tehdä viime vuosina myös äitiysblogien näkökulmasta. Mäkinen (2013) on tutkinut suomalaisten äitiysblogien sisäistä vuorovaikutusta sekä yhteisöllisyyttä. Karvonen (2014) puolestaan on tutkinut yhteisön muodostumista amerikkalaisissa äitiysblogeissa. Ylenius (2014) on yhdistänyt sekä blogeihin että internetin keskustelupalstoihin liittyvän tutkimuksen, ja tarkastellut näissä esiintyvää odottavien äitien tiedonhankintaa sekä tiedon jakamista.

Tämän tutkimuksen teoreettinen viitekehys koostuu pienten lasten äitiyden ja sosiaalisen tuen tarkastelusta. Käyn läpi niitä eri tapoja, joilla äitiydestä puhutaan ja miten sitä luonnehditaan. Lisäksi erittelen niitä haasteita, joita kyseisessä elämänvaiheessa usein kohdataan. Määrittelen myös sosiaalisen tuen käsitettä, sen muotoja sekä tuen tarpeita pienten lasten äitien näkökulmasta. Teoriaosassa käsittelen myös internetiä ja sosiaalista mediaa keskittyen tarkemmin blogien tarkasteluun. Lisäksi tuon esille äitien internetin käytön erityispiirteitä. Tutkimukseni taustalla on netnografinen tutkimusmenetelmä, ja sen empiirisessä osassa tarkastellaan yhtä sosiaalisen median osaa eli blogeja. Analysoitava aineisto koostuu kolmen eri äitiysblogin kommentteista, joita tutkin sosiaalisen tuen näkökulmasta. Oma kiinnostukseni blogien tutkimusta kohtaan on syntynyt siitä, että olen lukenut erilaisia blogeja useiden vuosien ajan. Äitiysblogit eivät kuitenkaan olleet minulle ennestään tuttuja, joten halusin lähteä selvittämään niiden mahdollisuuksia sosiaalisen tuen tarjoajana.

2 Pikkulapsiperheen äitiys ja sosiaalinen tuki

2.1 Kulttuuriset puhetavat äitiydestä

Äidin rooli on yhteiskuntamme sosiaalisista rooleista yksi tiukimmista, sillä erilaisia kuvauksia äitiydestä on olemassa hyvin vähän (Jokinen 1996, 13). Äitinä oleminen kuvataan usein naisen tärkeimmäksi tehtäväksi, ja sitä luonnehditaan naisille vaistomaisena toimintana (Yonker 2012, 24). Pienten lasten hoitaminen koetaan erittäin vahvasti äitien tehtäväksi sekä kulttuurisesti ja olemuksellisesti sellaiseksi äitiyskäytännöksi, jonka sukupuolittumista on vaikea murtaa. Länsimaisessa ajattelutavassa äitiydellä on lapsen hoidosta kokonaisvastuu kun taas isyys on äitiyttä avustavaa, osittaista vanhemmuutta. Hiljalleen nuoremmille sukupolville on kuitenkin syntynyt jo näkemys siitä, että kasvatus on vastavuoroista, ja myös isällä on siitä vastuu (Katvala 2001, 87; Berg 2008, 82.) Naiseuteen liitetään voimakkaasti kyky tuottaa lapsia ja hoivata heitä (Nätkin

1991, 12) ja äitiys nähdään naiselle usein luonnollisena valintana. Äitiyden korostaminen naiselle luonnollisena ja parisuhteeseen kuuluvana liittyy myös yleiseen käsitykseen naiseuden ja äitiyden yhteenkuuluvuudesta. (Härkälä 2006, 63.)

Äitiys nähdään naisen elämän täyttymykseksi, ja äidin rakkautta pidetään luonnollisena ja itsestään selvänä. Äidin kielteiset tunteet nähdään puolestaan epäluonnollisina. (Alasuutari 2003, 17–18.) Äitiys ja sen mukanaan tuoma vastuu ei kuitenkaan ole naisille aina pelkästään palkitsevaa, vaan voi aiheuttaa myös ristiriitoja ja ahdistusta. Jokainen nainen kokee äitiyden yksilöllisesti, tilanteesta riippuen negatiivisesti tai positiivisesti. Äitiyden kokeminen vaikuttaa äitinä jaksamiseen, ja äitiys voi toimia voivavarana, mutta myös elämää rajoittavana asiana. (Nätkin 1991, 12; Kytöharju 2003, 7.)

Kulttuurista ymmärrystä äitinä olemisesta rakennetaan päivittäisissä tilanteissa myös äitien itsensä toimesta. Lisäksi suomalaiseen äitiyskäsitykseen vaikuttaa se, mitä muualla maailmassa tapahtuu. Myös menneellä ajalla on oma vaikutuksensa äitiyden hahmotamiseen. (Vuori 2003, 39.) Äitien keskuudessa vallitsee yhä edelleen käsitys äitimyytistä, joka on eräänlainen äitiyden ihannekuva. Äitimyytin mukaan äidin tulisi rakastaa lastaan alusta alkaen, olla kärsivällinen ja epäitsekäs eikä koskaan tuntea negatiivisia tunteita lastaan tai äitiyttä kohtaan. Äitiyden vaatimusten paineessa naiselle ei ole helppo tehtävä yrittää olla oma itsensä. Ulkoapäin tulevat vaatimukset voivat muodostua äidille liian voimakkaiksi, ja hän saattaa alkaa kyseenalaistamaan äitiyttään ja pohtimaan sitä, täyttääkö hän hyvän äidin vaatimukset. (Niemelä 1991, 109–115.)

Äitiyteen liitetään monia erilaisia ideologioita ja moraalisia käsityksiä sekä olettamuksia. Äidit nähdään tietynlaisena, hyvänä ja jopa täydellisenä, ja niinpä nykyäiditkin saattavat joutua puolustamaan tekemiään valintoja vielä tänäkin päivänä. Äidin rooliin liittyy paljon odotuksia, vaatimuksia sekä vastuuta (Katvala 2001). Nykyisessä kulttuurissa äitiyden toteuttaminen hyväksyttävästi edellyttää tasapainoilua näiden kaikkien välillä. Erityinen ristiriita asettuu lapsen tarpeiden näkökulmasta hyvänä pidetyn äitiyden sekä nykyihanteiden mukaisen naiseuden väliin. (Berg 2009, 174.)

Äitiin kasvattajana liittyy paljon vastakkaisuuksia; hänen tulisi tarjota riittävästi rakkautta, mutta myös rajoja sekä olla riittävän lähellä lasta ja samanaikaisesti osata päästä irti. Näiden väliltä jokaisen äidin pitäisi löytää kultainen keskitie. Edellä mainittujen vastakkaisuuksien vaatimukset ja yleensäkin äidin tärkeä rooli kasvatustehtävässä liittyy läheisesti monien äitien ilmaisemaan voimattomuuteen ja osaamattomuuteen lasten kasvattamisessa. (Katvala 2001, 87.)

Äitiyden ja perhe-elämän yhdistäminen sekä perinteiset äitiyden odotukset ja niistä va-
pautuminen tekevät äitiyden käsityksestä hyvin ristiriitaisen. Äidin tulisi pärjätä työssä,
pyrkä eteenpäin ja vaalia omaa etuaan, mutta samaan aikaan kuitenkin äitinä selviytyä,
rakastaa ja riittää muille. Äideiltä odotetaan muiden tarpeiden täyttämistä, mutta kult-
tuurissamme se ei kuitenkaan saa juurikaan arvostusta. Toisaalta tätä tarpeiden täyttämi-
sen laiminlyöntiä ja työelämälle antautumista pidetään huonon äitiyden mittarina. (Näre
2004, 33–34.) Härkälän (2006, 17) mukaan nainen määrittellään ensisijaisesti seksuaali-
suuden, kodin ja äitiyden kautta, ja näin ollen työtä tekevä nainen ei saa arvostusta. Las-
ten hoitamisen ja työelämän välinen ristiriita on yksi merkittävin tekijä, joka saa nyky-
äideissä aikaan riittämättömyyden tunteita. Riittävän hyvässä äitiydessä keskeistä on
äidin tunne siitä, että hän on arvostettu ja hyväksytty ajankohtaisen kulttuurinsa mukaan
elävänä naisena. (Berg 2009, 171.)

On kuitenkin huomattavissa, että äitiyttä määrittävät vahvat perinteet ovat murtumassa.
Vuoren (2003) mukaan äitiyttä on vähitellen alettu hahmottamaan naisten elämän koko-
naisuuden yhtenä osana. Pienten lasten hoitaminen ei enää määritä naisen koko elämän-
kaarta. Nykypäivänä pitkät äitiys- ja vanhempainlomat mahdollistavat sen, että kaikkien
yhteiskuntaluokkien naisilla on mahdollisuus hoitaa lapsiaan kotona, ja näin ollen vau-
van äitinä oleminen on kokopäiväisempää ja kokonaisvaltaisempaa kuin aikaisemmillä
sukupolvilla. Toisaalta taas naisten kokopäivätöiden yleistyminen, koulutus, kehittynyt
päivähoitojärjestelmä sekä miesten osallistuminen lasten ja kodin hoitoon houkuttelevat
äitejä töihin myös kodin ulkopuolelle. Tämä tuo lasten ja äitien elämään joukon muita
aikuisia, jolloin äitinä oleminen ei olekaan enää vauvaiän jälkeen kokopäiväistä eikä
myöskään sulje palkkatyötä pois. Yhä useammin yksi nainen toimii sekä kotiäitinä että
työelämässä, joko eri elämänvaiheissa tai limittäin päivittäisenä kokemuksena. Vaikka
äiti kävisikin kokopäivätöissä, hän ehtii silti viettää paljon aikaa lastensa kanssa. Äitiy-
den rooli onkin vuosien saatossa väljentynyt, ja eri aikoina on arvostettu erilaista äitiyt-
tä. Ennen äidin tehtävä pidettiin lapsen hoitamista kotona, sittemmin alettiin ihannoida
työssäkäyvää äitiä ja nykyään arvostetaan sellaista äitiä, joka on onnistuneesti kyennyt
yhdistämään työn ja perhe-elämän. Äidin roolin asettaminen tietynlaiseen muottiin on
ongelmallista, koska tapoja olla äiti on lähes yhtä paljon kuin on myös äitejä.

Äitiyttä ei voi luonnehtia pelkästään henkilökohtaisena suhteena lapseen, vaan se raken-
tuu suhteessa niihin yhteiskunnallisiin ja kulttuurisiin odotuksiin, jotka määrittävät ja
ylläpitävät yleisiä käsityksiä hyvästä ja oikeanlaisesta äitiydestä. Käsitykseen siitä, mil-
laisena hyvää äitiyttä pidetään, vaikuttavat sosiaaliset, kulttuuriset ja historialliset näkö-

kulmat. (Berg 2009, 170.) Äitiydestä puhuttaessa tulee erottaa toisistaan äitiys naisen yksityisenä kokemuksena, äidin ja lapsen suhteena sekä äitiys naiselle määriteltynä kulttuurisena roolina (Härkälä 2006, 11). Mikäli äitiyden roolia tarkastellaan pelkästään suhteessa kehittyvään lapseen, jää naisen suhde itseensä vähemmälle huomiolle. Pohdinnat äidin toimijuudesta naisena ovat johtaneet niin äitien syyttämiseen kuin äitiyden ihannoimiseenkin. Toisaalta äitiyttä pidetään naiseuden ongelmien ytimenä, toisaalta taas onnellinen äitiys nähdään ratkaisuna sekä yhteiskunnallisiin että sukupuolten välisten suhteiden ongelmiin. Nämä äitiyden ymmärtämisen tavat vaikuttavat vastakohtilta, vaikka ne eivät sitä ole. (Vuori 2003, 61.)

Osa hyvään äitiyteen liittyvistä käsityksistä ovat peräisin vanhoilta ajoilta, kun taas osa niistä on syntynyt median ja uusien trendien tuottamana. Yhteiskunnalliset ja kulttuuriset piirteet asettavat äitiydelle tietyt rajat ja näin ne voivat aiheuttaa jollekin oman äitiyden kokemista ongelmallisena ja ristiriitaisena, vaikka äitiydessä sinänsä ei olisikaan mitään ongelmia. Kun kulttuuriset odotukset ja äitien omat kokemukset eivät sovikaan yhteen, voi tämä aiheuttaa riittämättömyyden, syyllisyyden ja epävarmuuden tunteita. (Berg 2009, 170.) Median ja kulttuurin esittämät kuvaukset äitiydestä välittävät äideille ristiriitaisia viestejä. Niissä äidit nähdään seesteisinä ja rakastavina hahmoina, joille äitiys on hyvin tyydyttävää. Nämä kuvaukset ovatkin useimmiten äideille kovin vieraita, eikä suuri osa äideistä koe toimivansa ihanteellisen äitiyden normien mukaan. Äitiys jakautuukin kahteen erilliseen maailmaan: ihanteelliseen äitiyteen ja todelliseen äitiyteen. (Yonker 2012, 20–24.)

Lapsen hyvinvointi ei ole ainoa tekijä, joka luonnehtii hyvää äitiyttä, vaan se edellyttää myös vastaamista nykyaikaista naiseutta ja palkkatyökansalaisuutta määrittäviin odotuksiin. Yhteiskunnan ollessa hyvin kilpailu- ja suorituskeskeinen, kotona lapsiaan hoitavat äidit jäävät usein vaille yhteiskunnallista arvostusta. Yhä useampi äiti jää määrääkäsesti hoitamaan lasta kotiin, mutta kotiäitiyteen sitoutuminen asettaa naiset arvestetun valtakulttuurin ulkopuolelle, sillä kotona lapsiaan hoitavaa äitiä ei nähdä aktiivisena naiskansalaisena. Toisaalta taas ansiotyössä käyvää pienen lapsen äitiä voidaan helposti syyttää itsekkääksi. (Berg 2009, 170.) Samaan aikaan kun määrääkäsainen kotiäitiys on Suomessa yleistynyt, ovat työelämän rakenteet ja vaatimukset, päivähoidon rajalliset resurssit sekä kotihoidontuen alhainen taso pakottaneet nekin äidit palkkatyöhön, jotka olisivat halukkaita hoitamaan pienet lapsensa kotona. (Niemi 2006.)

Hyvän äidin malli peilautuu vastakohtansa kautta, eli hyvää äitiyttä hahmotellaan sen kautta, mitä se ei ole. Tällöin hyväksyttävää ja normaalia äitiyttä määritellään vertaamalla sitä niihin äiteihin, joilla on esimerkiksi psyykkisiä ja sosiaalisia ongelmia, ja jotka päätyvät lastensuojelun asiakkaiksi. Hyvä äitiys nähdään vastakohtana ongelmaäitiydelle, ja näin ollen kaikki äitiyteen liittyvä luonnehditaan ongelmien kautta. (Vuori 2003, 58–59; Härkälä 2006, 1.) Joidenkin tulkintojen mukaan hyvän äitiyden perustana on kahden vanhemman muodostama ydinperhe. Yleisesti ajatellaan, että ilman tällaista niin sanottua normaalia perherakennetta lapsen elämästä puuttuu olennaisia asioita. (Alasuutari 2003, 17.) Nykyään yksinhuoltajuus on kuitenkin niin yleistä, että tällainen ajattelutapa vaikuttaa vanhanaikaiselta.

Satu Katvala (2001, 92) on tiivistänyt kulttuurissamme vallitsevia ajattelutapoja äitiydestä voimakkaan, täydellisen ja pystyvän äidin määritelmiin. Voimakas äiti on kodissa läsnä sekä henkisesti että fyysisesti. Äidillä on kodissa valtaa, mutta myös vastuuta, ja kodin onni riippuu hyvin pitkälti hänestä. Äitiyden kuva on lähes täydellinen; hän rakastaa, hoitaa ja uhrautuu. Täydellinen äiti ei ole masentunut, väsynyt, itsekäs, ymmärtämätön, ankara tai katkera. Äiti ei myöskään ole vihainen, vaan hänen tehtävänä on kuunnella, ymmärtää ja olla läsnä. Äidin syli on aina avoin lapselle, hän on kasvattajana taitava, ja pystyy lähestulkoon mihin vain. Vaikeuksistakin huolimatta äiti kykenee kasvattamaan lapsestaan kunnan kansalaisen. Tällainen äiti jaksaa kärsivällisesti ohjata, neuvoa ja opettaa lasta. Äiti osaa myös tasapainoilla lempeän ja lujan kasvatuksen välillä rakastaen mutta samalla kurittaen.

Berg (2008) vertaili tutkimuksessaan lastensuojelun ammattilaisten puhetta hyvästä äitiydestä mediakeskusteluihin äitiydestä. Lastensuojelun ammattilaiset määrittävät hyvää äitiyttä ensisijaisesti lapsen tarpeiden näkökulmasta. Tällöin keskitytään tilanteisiin, jolloin äitien toiminta rikkoo kulttuurista hyvän äidin kaavaa ja vaarantaa lapsen hyvinvointia. Ammattilaisten puhe äitiydestä korostaa lapsen etua, ja arvioinnin kohteena ovat äidin ominaisuudet ja piirteet. Hyvää äitiyttä voidaan määritellä äidin vuorovaikutussuhteiden, tunteiden, käyttäytymisen sekä asenteiden kautta. Myös kodin luominen, kiintymyssuhteen rakentaminen ja lapsen asettaminen ensisijaiseksi vaikuttavat hyvän äitiyden toteutumiseen. Ammattilaisten arvioissa äidin muita identiteettejä tai äitiyden toteuttamisen tapoja ei nähdä merkityksellisenä. Ammattilaisten puhe heijastaa stereotyyppisiä ja ihanteellisia äitiyden odotuksia, ja tämä kertoo siitä, että äitien avuntarpeet jäävät lastensuojelutyössä usein kohtaamatta ja ymmärtämättä. Lastensuojelutyössä

keskitytään lapsen hyvinvoinnin ja edun varmistamiseen, ja tällöin äitien huomioiminen jää vähemmälle.

Mediakeskusteluissa äitiyttä katsotaan naisen tarpeiden näkökulmasta, ja esillä on erilaisia malleja naiseudesta ja äitiydestä. Julkisuudessa olevat naiset kertovat omista äidiksi tuloon ja äitiyden toteuttamiseen liittyvistä valinnoistaan ja käyttäytymisestään. Mediassa pyritään rikkomaan kulttuurisia ja ammatillisia äitiyden odotuksia, tulkitsemaan niitä uudelleen ja muokkaamaan ne itselle sopivammaksi. Mediassa hyvä äitiys määrittyy usein naisen itsenäisyyden, oman ajan, sosiaalisen elämän rikkauden, ammatillisen identiteetin sekä persoonallisten valintojen kautta. Lastensuojelun ammattilaisten puhetta sekä mediakeskusteluja vertailemalla tultiin siihen tulokseen, että ammattilaiset korostavat äitiyttä suhteessa lapseen, kun taas media korostaa äitejä suhteessa naiseuteensa. (Berg 2008.)

Äitiys vaikuttaa naisen elämään kokonaisvaltaisesti, eikä sitä voi erottaa muista arkielämän tekijöistä. Jotta nainen voisi täyttää hyvän äitiyden kriteerit, hänen tulee hoitaa tietyllä tavalla tietyt perheeseen liittyvät asiat. Hyvää äitiyttä voidaan määritellä myös lasten kautta; kun lapset ovat iloisia ja pärjäävät elämässään, on äitikin onnistunut tehtävässään. Äidin tulee myös olla lempeä ja kärsivällinen ja tehdä kaikkensa perheensä eteen. (Härkälä 2006.) Äidiksi tulevan naisen odotetaan ainakin jollain tasolla luopuvan erillisyydestään ja sulautuvan lapseen muodostaen hänen kanssaan symbioottisen suhteen. Äidin tulee omistautua lapselleen ja tällöin hänen tehtävänsä liittyy vahvasti perheeseen ja kotiin. (Berg 2008, 150.) Hyvän äitiyden toteutumisen oletetaan vaativan sitä, että äiti luopuu yksilöllisistä toiveistaan ja syrjäyttää kaikki muut identiteettinsä, paitsi äitiyden. Äidin edut määritellään aina lapsen edun kautta. (Alasuutari 2003, 18.)

Hyvä äiti on emotionaalinen, hoivaava äiti, joka antaa lapselleen riittävästi läsnäoloa. Hän on kyennyt muodostamaan vahvan tunnesiteen lapseen ja hän on lapselleen ensisijainen hoitaja. (Berg 2008, 154.) Hyvää äitiyttä toteutetaan myös toiminnallisuuden kautta, eli osallistumalla lasten kanssa erilaisiin tapahtumiin ja kerhoihin, sekä puuhamalla yhdessä kotiaskareita. Hyvän äidin toimintaan kuuluu lasten kanssa yhdessä tekeminen, leikkiminen, uusien asioiden opetteleminen sekä yhteisen ajan viettäminen. (Märijärvi 2006, 28–29.) Hyvä äiti keskittyy lapseensa ja on läsnä tämän elämässä. Hän vaistoaa lapsensa tarpeet ja tarjoaa turvallisen emotionaalisen ympäristön. Äidin tehtävänä on myös seurata lapsen toiminnan ja kehityksen normaaliutta sekä tarjota lapselle tämän kehityksessä tarvittavia virikkeitä. (Alasuutari 2003, 18.)

Hyvän äidin oletetaan toteuttavan itseään lasten ja perheen ohella myös työelämässä. Tällöin äidin toiminta kodin ulkopuolella korostuu ja samalla naisen muut identiteetit ja tehtävät asettuvat etusijalle äidin identiteettiin ja tehtäviin nähden. Äidin tulee toimia myös aktiivisena naiskansalaisena, joka hallitsee äitiyttä järkipäisesti ja asiantuntijatiedon avulla. Hyvään äitiyteen vaikuttaa myös se, toteuttaako nainen omaa äitiyttään ulkopuolisten odotusten mukaan vai omilla ehdoillaan. Kulttuuriset odotukset eivät salli äideille sellaisia tunteita tai käyttäytymisen tapoja, jotka eivät noudata perinteistä hyvän äidin mallia. Hyvän äidin odotetaan selviävän itsenäisesti ja kantavan kokonaisvastuun, mutta toisaalta jakavan vastuuta isän ja ammattilaisten kanssa. (Berg 2008, 150–164.)

Vuori (2003, 63) painottaa, että kulttuurisessa keskustelussa äitiydestä tulisi huomioida paremmin äitien monikollisuus eli se, että kaikki äidit ovat erilaisia. Nykypäivänä ei enää ole olemassa selkeää ja yksiselitteistä mallia sille, millaista hyvän äitiyden tulisi olla. Tänä päivänä äitiyden toteuttaminen on ainakin periaatteessa mahdollista monenlaisin eri tavoin. (Berg 2009, 170.)

2.2 Äitiydessä kohdattavat haasteet

Äitiys tuo mukanaan monenlaisia tunteita, ja ne voivat olla myös ristiriitaisia. Ilon ja ylpeyden ohella äidit saattavatkin tuntea surua, kiukkua, vihaa sekä ärtymystä. Usein nämä keskenään ristiriitaiset tunteet ovat odottamattomia, mutta siitä huolimatta äidin olisi tärkeää pyrkiä hyväksymään ne. Tämä voi kuitenkin olla vaikeaa, mikäli kaikki muut näyttävät odottavan, että äiti on pelkästään onnellinen ja iloinen. (Niemelä 1991, 112.) Äidille voi aiheutua myös stressiä, mikäli parisuhteessa ei ole kaikki kunnossa ja perhetilanne tuntuu ahdistavalta (Tarkka 1996, 11). Tutkimusten mukaan äidit kohtaavat monenlaisia ongelmia, kuten masentumista, kotitöihin kyllästymistä, kotiin eristäytymistä sekä ongelmia työn ja äitiyden yhdistämisessä. Lapsen jatkuva kotona hoitaminen voi olla äidille ajoittain pitkäväteistä, aiheuttaa yksinäisyyttä, aikaansaamattomuutta sekä kasvattaa kyvyttömyyden tunnetta. (Gordon 1991, 134–139.)

Erityisesti pienten lasten äideille on tavallista kärsiä väsymyksestä. Pienen lapsen ympärivuorokautinen hoito aiheuttaa väistämättä fyysisistä uupumusta. Usein väsymys kytkeytyy johonkin toiseen oireeseen, kuten kipuun, särkyyn, stressiin tai unihäiriöihin. Väsymystä käytetään yleisesti myös peitenimenä kätkeytyksille oireille, kuten masennukselle ja epävarmuudelle, koska väsymyksen ilmaiseminen on sallitumpaa. Pienten lasten

äitien väsymisen taustalla on usein myös yksinäisyyden tunne. (Jokinen 1996, 30, 41; Pietilä-Hella 2010, 106.)

Nykyään väsymystä saatetaan pitää jopa niin olennaisena äitiyteen kuuluvana osana, ettei äitien avuntarpeita kyetä tunnistamaan riittävästi tai niitä saatetaan jopa vähätellä. Nykykulttuurissa väsymyksestä puhuminen on hyvin tavallista, ja kaikille äideille on annettu lupa olla väsynyt. Yleisesti jopa tunnutaan ajattelevan, että äitien kuuluukin olla vähän väsyneitä. (Berg 2009, 171–172.) Väsymyksestä on tullut luonnollinen osa jokaisen naisen äitiyden kokemusta, eikä äidin väsyminen enää merkitse sitä, että äidissä on jotakin poikkeavaa (Berg 2008, 105).

Jatkuva väsymys voi johtaa helposti masennukseen, ja naisilla masennus onkin kaksi kertaa yleisempää kuin miehillä. Uupumus, masennus, ahdistus ja unettomuus ovat yhä tavallisempia naisten vaivoja, ja naisten osuus psyykelääkkeiden käyttäjistä on kasvanut viime vuosina huomattavasti. (Juusola 2014, 8.) Väsynyt ja masentunut äiti on yhtä aikaa sekä normaali että poikkeava kun verrataan häntä jaksavan äidin normiin. Väsymykseensä vedoten äiti voi oikeuttaa ja selittää tyytymättömyyttään, ärsyyntymistään, kiukkua, vihaa sekä epäoikeudenmukaisia ja julmia tekoja lasta kohtaan, mutta kulttuuriseen puheeseen samaistumalla tuntee ja esittää itsensä normaalina ja riittävänä äitinä. (Berg 2008, 105.) Myös yhteiskunnalliset ja kulttuuriset oletukset siitä, millainen äidin pitäisi olla, vaikuttavat osaltaan äitien väsymyksen ja masennuksen syntyyn (Berg 2009, 171).

Yksi esille nouseva huomio äitiyden haasteita tarkasteltaessa on se, että pienten lasten äidit kokevat usein olevansa yksinäisiä, koska he ovat vailla riittävää sosiaalista tukea (Janhunen 2008, 10). Äitien kokemuksissa arki nähdään hyvin yksinäiseksi, ja tämä johtuu suurimmilta osin siitä, että äidit tuntevat olevansa yksin vastuussa lapsesta ja tämän hoidosta. Näin näyttäisi olevan siitakin huolimatta, että monilla äideillä on mahdollisuus turvautua lapsen hoidossa myös puolisoihinsa, vanhempiinsa sekä erilaisiin päivähoitojärjestelyihin. Äidit kaipaavat muiden aikuisten tukea ja läsnäoloa sekä yhteisöllisyyttä. Pitkät päivät yksin lapsen kanssa vietettynä voivat siten hyvin ymmärrettävästi muodostua raskaiksi. (Rotkirch & Saloheimo 2008, 74.)

Myös parisuhteessa eläville äideille on merkityksellistä, että heidän avuntarpeensa tulee huomioiduksi, sillä puolisoilta ei usein saada riittävästi apua ja läsnäoloa (Janhunen 2008, 11). Suomalaisissa perheissä on tavallista, että lapsen synnyttyä nainen jää kotiin vauvan ensimmäisten elinvuosien ajaksi. Lapsen syntymä lisää kotitöiden määrää, ja

usein ne jakautuvat epätasaisesti puolisoitten välillä. Pienten lasten äidit tuntuvat tarvitsevan tukea juuri puolisoilta kaikista eniten. Puolisolta saatu puutteellinen tuki liittyy äitien kokemuksissa usein siihen, ettei kumppani ymmärrä tai tarjoa apuaan riittävästi. Lisäksi äidit kokevat, etteivät he saa puolisoiltaan arvostusta tai kiitosta, eikä kumppani ota huomioon äidin uupumusta. Lisäksi puolison läsnäolon puute on pienten lasten äideille tavallista, sillä miesten koetaan viettävän liikaa aikaa töissä tai harrastuksissa (Rotkirch & Saloheimo 2008, 74–76.)

Äitiys voi luoda omat haasteensa myös ihmissuhteisiin. Ystävät ja sukulaiset ovat useimmiten ihmisen tärkeimpiä ihmissuhteita. Vaikka äitiyslomalla yhteydenpitoon lähisukulaisten kanssa olisi enemmän aikaa, he asuvat usein pitkien välimatkojen päässä, jolloin kontaktit muuttuvat haastaviksi. Äitiyslomalla äidin kiinnostuksen kohteeksi muodostuvat raskauteen, synnytykseen sekä vauva-aikaan liittyvät asiat, mikä osaltaan myös vaikuttaa ihmissuhteisiin ja saa äidit hakeutumaan samassa elämäntilanteessa olevien ihmisten seuraan. (Pietilä-Hella 2010, 105.) Ystävaverkostoon kuuluvien lapsiperheiden vanhempien kanssa voidaan keskustella lapsiperheen arjesta sekä jakaa kokemuksia, kun taas lapsettomilla ystävillä ei välttämättä ole juurikaan kokemusta lastenhoidosta ja näin ollen yhteiset puheenaiheet voivat olla vähissä. Toisen lapsiperheen vanhemmat ymmärtävät paremmin äidin kokemuksia, ja usein varsinkin nuoren äidin on vaikeampi löytää ystäväpiiristään vertaistukea, koska ystäväpiiri ei todennäköisesti ole vielä perheellistynyt. (Rotkirch & Saloheimo 2008, 83–84.) Aiemmin työssäkäyneen äidin sosiaaliset suhteet saattavat äitiysvapaan aikana muuttua, jolloin työympäristöön liittyvät suhteet vähenevät tai loppuvat kokonaan. (Pietilä-Hella 2010, 105.)

Arjen viettäminen kotona yksin vauvan kanssa on äidille usein haastavaa. Vauvan- ja kodinhoito muodostavat omat rutiininsa ja pienen lapsen tarvitsevuus aiheuttaa äidille uupumusta. (Mt., 106.) Väsymys ja sosiaalisen elämän rajoittuminen kodin ympärille muodostavat haasteen äitien vertaistuen löytämiselle juuri siinä elämänvaiheessa, jossa tuen tarve on suurimmillaan (Rotkirch & Saloheimo 2008, 84). Yhteiskunnassamme ei juurikaan ole olemassa paikkoja, joissa lapsiperheiden äideillä olisi mahdollisuus tutustua toisiinsa sekä jakaa kokemuksiaan. Suurimpana syynä tähän on esitetty sitä, että suomalaisessa äitiyskulttuurissa vallitsee tilanne, jossa kielteisistä tai hämmentävistä asioista keskustellaan hyvin vähän tai ei lainkaan. Tämä kulttuurinen perinne vaientaa äitien arkeen liittyvää keskustelua. Nykyaikana nettikeskustelut ovat kuitenkin merkittävästi vaikuttaneet tähän kulttuuriin luomalla foorumeita, joissa äidit voivat anonyymisti jakaa kokemuksiaan. (Pietilä-Hella 2010, 107–108.)

Henkinen väsymys, lasten hoitoon kyllästyminen ja lapsen kohdistuvat negatiiviset tunteet ovat tabuja, joiden purkaminen olisi ensiarvoisen tärkeää. Kun kulttuurissa ei sallita äidin negatiivisia tunteita eikä niiden ilmaisemista, äideille voi syntyä häpeää ja syyllisyyttä, jotka taas saattavat johtaa masennukseen. Tämä voi saada äidit säilömään kielteiset tunteensa ja lopulta vahingoittamaan lastaan emotionaalisesti tai fyysisesti. Näin ollen se, että äiti vahingoittaa lastaan ei ole vain yksilöön sidoksissa oleva ongelma, vaan johtuu osittain myös ympäristön kyvyttömyydestä tunnistaa ja helpottaa äitien kokemaa hätää ja paineita. (Berg 2009, 171.)

Bergin mukaan (2008, 114) äidin sosiaalisen tuen puute ja perinteisten kotipalvelujen vähyys yhdessä voivat johtaa lastensuojelutarpeeseen, jonka taustalla on äidin fyysinen ja psyykinen eristyneisyys, väsymys ja niiden pitkittymisestä kehittynyt kriisitilanne. Äitien tuen puutteella voi siis olla vakavia seurauksia, ja tämän osoittavat myös paljon mediahuomiota saaneet Kuopion ja Rautavaaran tragediat syksyllä 2014, joissa molemmissa tekijänä oli pienten lasten äiti. Molemmat perhesurmat tapahtuivat vajaan kuukauden sisällä, ja tämä herätti mediassa paljon keskustelua nykyvanhempien hyvinvoinnista ja jaksamisesta. Myös internetissä pienten lasten äidit aktivoituivat ja Facebookiin perustettiin Hätäkahvit – nimellä toimivia paikkakuntakohtaisia oma-apuryhmiä, joissa äidit voivat pyytää toisiltaan nopeaa käytännön apua (Kivioja 2014).

Bergin (2009, 172) mielestä nykyään on kuitenkin yhä vaikeampi saada sellaista apua, joka ei leimaisi äitiä riittämättömäksi. Heikkojen sosiaalisten tukiverkoston lisäksi äidit saavat enää hyvin vähän konkreettista apua arkeensa kunnallisen kotipalvelun kautta. Lapsiperheiden kotipalvelun on monissa kunnissa korvannut perhetyö, joka sisältää useimmiten keskustelutukea ja sijoittuu lastensuojelun alaisuuteen. Perheille ja erityisesti äideille suunnattujen tukipalvelujen kehittämisessä on vielä paljon tehtävää, jotta niiden leimaavuutta saataisiin vähennettyä. Suomalaiseen luonteeseen hyvin usein kuuluu ajatus siitä, että ulkopuoliseen apuun ei haluta herkästi turvautua, koska kulttuurissamme vallitsee tietynlainen normi siitä, että vaikeasta tilanteesta pitäisi selvitä omin avuin. Suomalaisessa kulttuurissa on perinteisesti luonnehdittu äitejä vahvoiksi ja pysyviksi (Katvala 2001), ja tämä voikin olla yksi selitys sille, miksi avun hakemisen kynnyks kasvaa niin suureksi. Äidit saattavat ajatella, että mikäli he eivät selviä lapsen hoidosta ilman ulkopuolista apua, he poikkeavat tästä äitiydelle asetetusta kulttuurisesti hyväksytystä normista, ja määrittyvät huonoiksi äideiksi.

2.3 Sosiaalinen tuki käsitteenä

Sosiaalisen tuen käsitteen yksiselitteinen määrittely on haastavaa, sillä se on luonteeltaan hyvin moninainen. Vaikka sosiaalista tukea on tutkittu laajalti, sille ei ole olemassa selkeää määritelmää, vaan lähes kaikki, mikä viittaa sosiaaliseen vuorovaikutukseen, voidaan nähdä sosiaalisena tukena. (Williams ym. 2004, 943.)

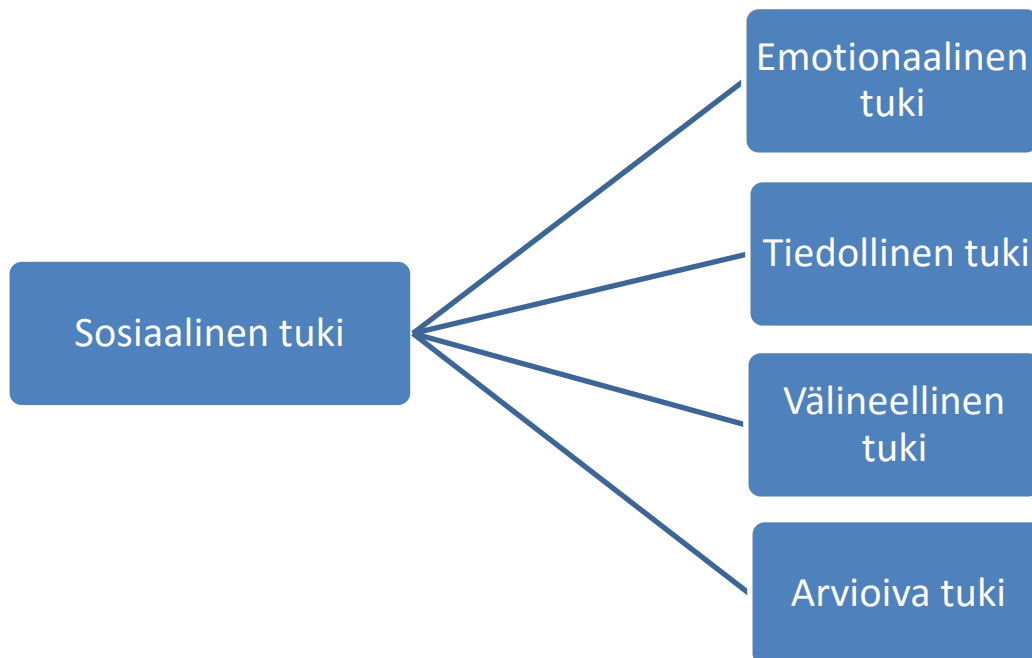
Petri Kinnunen (1999, 103) määrittelee sosiaalisen tuen ihmisten, lähiyhteisöjen sekä julkisen järjestelmän toiminnoiksi, jotka lisäävät ihmisen kykyä tehdä itseään ja kanssaihmissiään koskevia ratkaisuja. Käsite on sidoksissa kulttuuriin, ja sen muodot voivat vaihdella eri yhteyksissä. Sosiaaliseen tukeen liitetään myös ne käytännöt, joiden avulla ihminen pyrkii turvaamaan oman hyvinvointinsa joko itse, tai turvautumalla lähiyhteisön tai yksityisten tai julkisten toimijoiden apuun.

Don Nutbeam (1998, 20) mukaan sosiaalinen tuki on yhteisöjen tarjoamaa apua yksilöille ja ryhmille, joka helpottaa ihmisten selviämistä vaikeista elämäntilanteista sekä tarjoaa voimavaroja elämänlaadun parantamiseksi. Nykyään sosiaalisella tuella nähdään olevan suuri merkitys ihmisten terveyden kannalta ja sitä pidetään myöskin sosiaalisen pääoman tärkeänä osana.

Esko Kumpusalo (1991,14) käsittää sosiaalisen tuen ihmisten väliseksi vuorovaikutukseksi, jossa annetaan ja myöskin saadaan henkistä, emotionaalista, tiedollista, toiminnallista sekä aineellista tukea. Tässä korostuu sosiaalisen tuen vuorovaikutuksellisuus, sillä tuki voi olla suoraan henkilöltä toiselle tai epäsuorasti järjestelmän kautta välittyntä. Sosiaalinen tuki välittyy suorassa vuorovaikutuksessa esimerkiksi perheessä, jolloin se on painottunut turvallisuuteen, yhteisyyteen, arvostukseen sekä itsensä toteuttamiseen liittyviin tarpeisiin. Epäsuorassa vuorovaikutuksessa sosiaalista tukea välittyy esimerkiksi yhteiskunnan sosiaaliturvan kautta, joka liittyy ihmisten välttämättömiin aineellisiin perustarpeisiin sekä –palveluihin. Vaikka tämä aineellinen perusturva on ihmisen terveyden ja hyvinvoinnin kannalta välttämätöntä, tarvitaan silti myös lähiyhteisön tukea, jotta yksilö voi tuntea itsensä hyväksytyksi ja arvostetuksi yhteisön osaksi. Tarkan mukaan (1996, 12–13) sosiaalinen tuki on ihmisten välistä vuorovaikutusta, jossa välittyy molemmin puolin henkistä, emotionaalista, tiedollista ja aineellista tukea. Sosiaalisessa tuessa painottuu tarkoituksellinen vuorovaikutuksellisuus, jolla on positiivinen vaikutus molempiin osapuoliin.

Myös sosiaalisen tuen muodoista on olemassa erilaisia käsityksiä tutkijoiden välillä. Esimerkiksi House (1983, 39) on jaotellut sosiaalisen tuen eri muodot emotionaaliseen, informatiiviseen, instrumentaaliseen sekä arvioivaan tukeen. Kinnusen (1991, 103) mukaan tuki voidaan jakaa aineelliseen, tiedolliseen, taidolliseen, henkiseen ja emotionaaliseen tukeen. Nutbeam (1998, 20) puolestaan on määritellyt sosiaalisen tuen muodot emotionaaliseen tukeen, tiedonjakamiseen sekä aineellisiin resursseihin ja palveluihin. Kumpusalon (1991, 14) käsityksen mukaan sosiaalinen tuki jakaantuu tiedolliseen, emotionaaliseen, arvioivaan ja henkiseen tukeen. Näistä kaikista käsityksistä on löydettävissä samoja piirteitä, ja nämä piirteet yhdistämällä löysin neljä erilaista sosiaalisen tuen muotoa, joita tulen tässä tutkimuksessa jatkossa tarkastelemaan. Nämä muodot ovat emotionaalinen tuki, tiedonjakamiseen perustuva tiedollinen tuki, välineellinen tuki sekä arvioiva tuki. Emotionaalinen tuki korostaa tunteiden merkitystä, välineellinen tuki sisältää konkreettista apua ja tiedollinen tuki sekä arvioiva tuki perustuvat tiedonsiirtoon (House 1983, 25).

Kuvio 1. Sosiaalisen tuen muodot

Emotionaalinen tuki pitää sisällään erilaisia tunneilmaisuja, jotka antavat yksilölle voimaa. Tällainen tuki voi sisältää esimerkiksi huolenpitoa, rohkaisua, empatiaa, rakkautta, myötätuntoa, kuuntelemista ja ymmärtämistä sekä muuta tunnetukea. Se auttaa

yksilöä valmistautumaan ja sopeutumaan elämän muutostilanteisiin sekä vahvistaa itsetuntoa ja luo ihmiselle tunteen siitä, että joku uskoo häneen. Emotionaalisen tuen on todettu olevan tärkein sosiaalisen tuen muoto, sillä sen vaikutukset sekä tuen antajalle että vastaanottajalle ovat tavallisesti pelkästään positiivisia, kun taas muilla sosiaalisen tuen muodoilla voi olla myös negatiivisia vaikutuksia. **Tiedollinen tuki** muodostuu erilaisista yksilölle hyödyllisistä neuvoista ja ohjeista, jotka mahdollisesti auttavat häntä ratkaisemaan jonkin tilanteen. Tiedollinen tuki ei itsessään tarjoa apua, vaan sen tehtävänä on saada yksilö selviytymään itse haastavasta tilanteesta. Esimerkiksi avoimista työpaikoista kertominen työttömälle henkilölle voidaan nähdä tiedollisen tuen tarjoamisena. **Välineellinen tuki** pitää sisällään aineellisia resursseja sekä apua ja palveluja. Se voi olla esimerkiksi rahan tai jonkin tavaran tarjoamista sekä toisen ihmisen tarjoamaa palvelua, seuraa tai hoitoa. Välineellinen tuki auttaa konkreettisesti avun tarpeessa olevaa henkilöä, ja se voi olla vaikkapa työn teossa auttamista. **Arvioiva tuki** sisältää palautetta, vahvistusta sekä sosiaalista vertailua. Se voi tarjota sellaista tietoa, jota yksilö voi hyödyntää itsearviointiin, eli toimia rakentavana palautteena, jonka tarkoituksena on antaa yksilölle valmiuksia pohtia omaa suhdettaan lähiympäristöönsä. Tämä tuki voi olla luonteeltaan suoraa tai epäsuoraa. Suoraa se on esimerkiksi silloin, kun työnantaja antaa palautetta työntekijöilleen hyvästä tai huonosta työstä, ja epäsuoraa silloin, kun työnantaja kertoo työntekijöilleen, mikä määrittää keskiverto työntekijää, ja näin hän antaa työntekijöiden itse päätellä, kuuluvatko he keskivertotyöntekijän yläpuolelle vai alapuolelle. (House 1983, 24–26; Kumpusalo 1991,14; Williams ym. 2004, 949; Jantunen 2010, 87.)

Sosiaalista tukea välittyy sosiaalisten suhteiden kautta, joten sosiaaliset suhteet ovat sosiaalisen tuen edellytys. Näiden suhteiden rakenne, vahvuus ja tyyppi määrittävät sen, millaista sosiaalista tukea on saatavilla. Jos suhteet ovat esimerkiksi vastavuoroisia ja luotettavia, yksilö voi saada niiden välityksellä sosiaalista tukea. (Williams ym. 2004, 949.) Sosiaalisella tuella on merkittävä rooli silloin, kun ihminen pyrkii mukautumaan elämän erilaisissa muutosvaiheissa. Kun ihminen kokee esimerkiksi odottamattoman tilanteen tai stressaavan kokemuksen, hänen sosiaalisen tuen tarpeensa kasvaa. Sosiaalinen tuki auttaa ihmistä selviämään paremmin stressaavista elämäntilanteista, ja se vaikuttaa myös ihmisen terveyden kokemiseen. Se voi lisätä ihmisen itseluottamusta ja vaikuttaa hänen haluunsa huolehtia itsestään sekä toimia terveyttä edistäen. Kun ihminen kokee itsensä sosiaalisesti eristyneeksi, hänen negatiiviset tunteensa vahvistuvat ja halu vaikuttaa oman elämänsä kulkuun vähenee. (Tarkka 1996, 14–15.)

Sosiaalisen tuen antajat auttavat yksilöä käyttämään omia henkisiä voimavarojaan tehokkaasti, ja tuen avulla selviytymään muuttuneessa tilanteessa. Yksilöä tukevat henkilöt jakavat hänen kanssaan tilanteen aiheuttamaa räsitusta ja lisäksi he voivat auttaa myös konkreettisesti antamalla aineellista apua tai aikaa. Tavallisesti yksilöillä on jonkinlainen sosiaalinen tukiverkosto, jolla on tärkeä tehtävä erilaisten tarpeiden tyydyttämisessä ja ongelmatilanteissa tukemisessa. Sosiaalinen verkosto pitää sisällään ne keskenään vuorovaikutuksessa olevat henkilöt, jotka antavat ja saavat toisiltaan sosiaalista tukea. Tähän verkostoon kuuluva henkilö voi olla läheinen perheenjäsen, ystävä tai ammattihenkilö, joka on ihmiselle tärkeä. Elämäkulun aikana tukiverkosto muuttuu ihmisen roolien muuttuessa. (Tarkka 1996, 13–14.)

Kumpusalon (1991, 15) mukaan sosiaalisen tuen antajat voidaan jakaa kolmeen ryhmään sen perusteella, kuinka läheisiä he ovat tukea tarvitsevalle yksilölle. Ensimmäiseen eli primaaritasoon kuuluvat perhe sekä muut kaikkein läheisimmät ihmiset. Tämän ryhmän tuki on ihmisen terveyden kannalta merkityksellistä. Toiseen eli sekundaaritasoon kuuluvat ystävät, sukulaiset, työtoverit sekä naapurit. Kolmanteen eli tertiäaritasoon kuuluvat muut tuttavat ja viranomaiset.

Tarkka (1996, 13–14) jakaa ihmisen tukiverkoston myös kolmeen ryhmään. Hänen mukaansa ensimmäiseen tukiverkostoon kuuluvat henkilöt ovat perheenjäseniä, kuten puoliso, lapset, vanhemmat ja sisarukset. Myös läheisimmät ystävät kuuluvat tähän pysyvään tukiverkostoon, jonka suhteet eivät riipu henkilön rooleista ja yleensä loppuvat vain kuoleman kautta. Muut ystävät, naapurit, työtoverit ja kaukaisemmat sukulaiset kuuluvat toiseen verkostoon, joka on yhteydessä henkilön rooleihin, ja nämä suhteet voivat muuttua ajan kuluessa. Yksilön kaukaisimpaan eli kolmanteen tukiverkostoon kuuluvat työtoverit, naapurit ja ammattihenkilöt, esimerkiksi terveydenhuoltoalan ammattilaiset. Nämä suhteet ovat sidoksissa henkilön rooleihin ja siten ne voivat muuttua useinkin. Se, mihin tukiverkostoon naapurit ja työtoverit kulloinkin kuuluvat, määrittyy sen mukaan, kuinka kiinteä heidän suhteensa on yksilöön.

Jantunen (2010, 87) jakaa myös yksilön sosiaalisen tuen lähteet kolmeen ryhmään. Ensimmäisen ryhmän muodostavat perhe ja ystävät. Toiseen ryhmään kuuluvat ne tukiverkoston jäsenet, joiden kanssa ihminen on vähemmän tekemisissä verrattuna perheeseen ja ystäviin. Kolmas ryhmä muodostuu niistä vertaisista, jotka kuuluvat ihmisen itse valitsemaan sosiaaliseen verkostoon, koska he eivät luonnollisesti kuulu sosiaalisen tuen verkostoon.

Tukiverkoston jäsenet antavat toisilleen sosiaalista tukea, mutta on tärkeää huomioida, ettei tuki ole aina pelkästään positiivista, vaan se saattaa jopa aiheuttaa enemmän ongelmia ja ristiriitoja kuin hyödyttää vastaanottajaa (Tarkka 1996, 14). Negatiivinen sosiaalinen tuki on saajan kannalta usein vääränlaista tai riittämätöntä. Esimerkiksi äitiyteen liittyen tällainen negatiivinen tuki voi olla toisen äidin tilanteen tai kokemusten väheksymistä tai jonkun äidin toimintatapojen osoittaminen vääräksi. Tuen antaminen voi olla haitallista myös tukea antavalle henkilölle (Williams ym. 2004, 949). Se voi esimerkiksi olla henkisesti kuluttavaa ja raskasta.

2.4 Äitien sosiaalisen tuen tarpeet ja merkitykset

Terhi Viljanen (2010) on tutkinut sosiaalisen tuen tarpeita äitiyden ensimmäisen vuoden aikana. Hänen mukaansa sosiaalisen tuen saamisen kannalta äidin oma aktiivisuus on tärkeää. Nykypäivänä äitiys on yksilöllistynyt ja näin ollen myös yksinäistynyt, mutta sosiaalisen tuen tarve ei kuitenkaan ole vähentynyt.

Äitiys tulisi ymmärtää vaativana ja konkreettisena työnä, jossa onnistuakseen äidit tarvitsevat monenlaista tukea sekä myös omaa aikaa (Berg 2008, 169). Äitiyteen liittyvä suuri vastuu toisesta ihmisestä, ja se voi olla raskasta niin henkisesti kuin fyysisestikin. Tämän vastuun kantamisessa muiden äitien tuki on hyvin merkityksellistä. (Gordon 1991, 138.) Tutkimusten mukaan sosiaalisen tuen vaikutus äitiyden kehittymiseen on suuri. Äidin saama tuki tai sen puuttuminen voi ratkaista, mihin suuntaan äitiys kehittyy, säilyykö se tuen avulla toimintakykyisenä vai rikkoutuuko se kokonaan tuen puuttuessa? (Tarkka 1996; Berg 2008, 114.)

Miksi juuri äidit tuntuvat tarvitsevan tukea enemmän kuin isät? Syyksi tälle voidaan pohtia esimerkiksi sitä, että äidillä nähdään olevan vastuullinen paikka ja tehtävä lasten kasvatuksessa. On olemassa yleinen uskomus, jonka mukaan äiti osaa ja kykenee kasvattamaan lapsensa paremmin kuin kukaan toinen ja lapsen elämässä onnistuminen tai epäonnistuminen on äidin vastuulla ja kiinni äidin onnistuneesta kasvatuksesta. (Katvala 2001, 85.) Tällaiset ihanteellisen äitiyden asettamat velvollisuudet ja odotukset voivat asettua kohtuuttomiksi ja epäoikeudenmukaiseksi paineiksi äideille (Yonker 2012, 104). Lisäksi naisilla on ominainen tarve avautua rehellisesti esimerkiksi parisuhteesta, lapsista sekä työyhteisöstä (Juusola 2014, 120) ja näin ollen myös tämän voidaan olettaa vaikuttavan naisten vertaistuen tarpeen taustalla.

Jokaisen äidin sosiaalisen tuen tarpeet ja se, mitä äidit toivovat sosiaaliselta verkostoltaan saavan, ovat yksilöllisiä. Perhetyön ammattilaiset ovat kuvanneet äitien avuntarpeiden liittyvän useimmiten oman vapaa-ajan tarpeeseen, haluttomuuteen ja jaksamattomuuteen hoitaa lasta sekä toiveisiin konkreettisesta koti- ja lastenhoitoavusta (Berg 2009, 173). Sosiaalisella verkostolla ja elinympäristöllä on huomattava merkitys ihmisen kasvuun, kehitykselle, terveydelle ja hyvinvoinnille. Sosiaaliin verkostoihin ja yhteisöihin kuuluminen vaikuttaa ihmisen identiteettiin ja niiden kautta ihminen linkittyy yksilö- ja perhetasoa laajemmin alueellisiin, kansallisiin ja kansainvälisiin tasoihin. (Kumpusalo 1991, 9.)

Sosiaalinen tuki vaikuttaa positiivisesti myös yksilön terveyteen ja hyvinvointiin. Hyvä terveys takaa kokonaisvaltaisen tasapainon ja hyvänolon kokemuksen, jolloin terveys toimii myös äidin voimavarana. Sosiaalinen tuki lisää äidin itseluottamusta ja tuo varmuutta äitinä toimimiseen. Äidit tarvitsevat emotionaalista tukea eli palautetta siitä, miten he ovat onnistuneet äitinä sekä tietoa siitä, miten selvitä ongelmatilanteista. Äidistä riippuen on vaihtelua siinä, keneltä halutaan neuvoja, apua ja tukea. Usein nuoremmat äidit ovat halukkaampia vastaanottamaan asiantuntijoiden neuvoja kuin kokeneemmat, vanhemmat äidit. (Tarkka 1996.)

Perhe on ensisijainen äitien sosiaalisen tuen lähde, ja erityisesti läheisillä henkilöillä, kuten lapsen isällä ja isovanhemmilla on merkittävä rooli äitiyden tukemisessa. Ystävät, naapurit ja sukulaiset antavat usein emotionaalista ja materiaalista tukea, kontrolloivat kasvatuserityksiä sekä tarjoavat roolimalleja ja esimerkkejä vanhempana toimimisesta. Sosiaalinen verkosto välittää vanhemmille tehokkaasti lastenkasvatustietoutta. Kiinteä ja toistuva vuorovaikutussuhde sukulaisiin ja ystäviin on tutkimusten mukaan merkittävä tekijä, joka edistää kyvykkyyden kokemista vanhempana ja lisää vanhempien herkkyyttä havaita lapsensa tarpeita. Myös neuvolan ammattiauttajat koetaan tärkeäksi tueksi äideille. Jos äidin sosiaalinen verkko on heikko tai siihen kuuluvat henkilöt asuvat kaukana, sosiaalista tukea voi hakea esimerkiksi internetin, kerhojen tai muiden tapaamisten kautta, joissa on mahdollisuus tutustua muihin samassa elämäntilanteessa oleviin naisiin. (Mt., 2–21; Viljanen 2010.)

Kuten jo edellä mainittiin, lähiyhteisön rooli sosiaalisen tuen tarjoajana on merkittävä, mutta se voi myös muodostua haasteeksi. Vaikka äiti saisikin tukea omalta äidiltään, sukupolvien välinen kuilu voi vaikeuttaa oikeanlaisen tuen antamista ja saamista. Tämä kuilu voi johtua välimatkasta, henkisestä etäisyydestä tai yksinkertaisesti siitä, että ny-

kypäivänä maailma on erilainen kuin aiemmin, eivätkä omilta äideiltä ja iäkkäiltä sukulaisilta saadut neuvot enää sovi tähän päivään. Myöskään puoliso ei välttämättä kykene tukemaan äitiä emotionaalisesti samalla tavalla kuin samaa elämäntilannetta läpi käyvä toinen äiti, vaikka puoliso olisikin aidosti kiinnostunut äidin kokemuksista ja tukemisesta. Samassa elämäntilanteessa olevilta äideiltä voi saada neuvoja lapsen hoitoon ja heidän kanssaan voi jakaa kokemuksia; he myös ymmärtävät miltä naisesta tuntuu. Verkostoituminen ja tuen saaminen muilta äideiltä ei kuitenkaan ole itsestään selvää, sillä esimerkiksi neuvola ei enää automaattisesti järjestä äitiryhmiä. Tällöin internet asettuu merkittävään rooliin äitikohtaamisten mahdollistajana ja vertaistuen löytymisen lähteenä. Se vaatii kuitenkin äidiltä omaa aktiivisuutta. (Plantin & Daneback 2009, 3; Viljanen 2010, 64–65.)

Märijärvi (2006) tutki pieniä lapsia kotonaan hoitavien äitien jaksamista ja arjessa selviytymistä sosiaalisen tuen näkökulmasta. Hänen tutkimuksessaan internet näyttäytyi merkittävänä omassa kodissa tapahtuvan sosiaalisen kontaktin sekä tuen mahdollistajana. Internet on hyvin merkittävä tiedon lähde niille äideille, jotka sitä aktiivisesti käyttävät. Sen kautta äidit saavat virtuaalista sosiaalista tukea, heidän kykynsä selviytyä vanhemmuudesta lisääntyy sekä sen mahdollistama kokemusten jakaminen helpottaa siirtymistä äitiyden identiteettiin. (Plantin & Daneback 2009, 9.) Drentean ja Moren-Crossin (2005, 931–936) tutkimuksessa äidit kokivat, että verkkoyhteisöstä saatu tuki kasvatti heidän sosiaalista pääomaa sekä vähensi koettua stressiä. Lisäksi tuen katsottiin vaikuttaneen äitien hyvinvointiin sekä lasten terveyteen positiivisesti. Internet on muodostunut tärkeäksi muiden äitien kohtaamispaikaksi erityisesti niille pienten lasten äideille, jotka käyvät päivisin töissä, eikä heillä ole mahdollisuuksia osallistua tavallisesti päiväsaikaan järjestettäviin vanhempainryhmiin (Hall & Irvine 2008, 176).

3 Internet ja sosiaalinen media äitien sosiaalisen tuen ympäristönä

3.1 Internetin ja sosiaalisen median määrittelyä

Tilastokeskuksen tekemän selvityksen mukaan suomalaisesta väestöstä 86 prosenttia käyttää internetiä (Suomen virallinen tilasto 2014, 1). Vielä 1990-luvulla internetiä käytettiin pääasiassa tiedonhakuun ja viestintään, mutta viime vuosina sen merkitys on painottunut vahvasti viihteellisyyteen. Internetiä hyödynnetään toki yhä myös tiedonhan-

kintaan, mutta sosiaalinen media, erilaiset pelit sekä muut verkon tarjoamat viihdepalvelut ovat kasvattaneet suosiotaan. Näiden lisäksi internet toimii kauppapaikkana sekä erilaisten palvelujen hankkimisen ja asioinnin välineenä. Internetin kautta voi hankkia esimerkiksi vakuutuksia ja hoitaa pankkiasioita. Jopa julkishallinnon palvelut ovat vähitellen siirtyneet verkkoon, ja tämä mahdollistaa esimerkiksi terveyskeskuksen ajanvarauksen tekemisen internetissä. (Haasio 2011, 15.)

Internet on yhä suurempi osa ihmisten arkea, niin työ- kuin vapaa-aikanakin. Se on tuonut perinteisen kanssakäymisen rinnalle uudenlaisia tapoja olla yhteydessä toisiin ihmisiin sekä hankkia tietoa ja viihdykettä. Verkon hyödyntäminen on hyvin yksilöllistä, ja ihmisen omasta mielenkiinnosta ja tiedon tarpeesta riippuvaa. Myös ihmisen elämäntilanne määrittää paljolti hänen internetin käyttöönsä ja sitä, millaisista internetin palveluista hän on kiinnostunut. Esimerkiksi lapsen syntymä voi saada kiinnostumaan jostakin palvelusta, jonka merkitys myöhemmin vähenee tai poistuu kokonaan elämäntilanteen muuttuessa. (Mt., 13, 16.)

Internet ja sosiaalinen media ovat nousseet merkittäviksi viestinnän ja jakamisen kanaviksi. Niiden rooli yhteiskunnassa on kasvanut, ja sen vuoksi ne ovat kasvattaneet suosiotaan myös tutkimuksessa. Internet ja sosiaalinen media ovat vuorovaikutteisen toiminnan ympäristöjä, joissa ihmiset saavat helposti äänensä kuuluviin. Sosiaalinen media pitää sisällään erilaisia verkkopalveluja, joissa käyttäjät voivat tuottaa ja jakaa omia sisältöjä, kuten kuvia, tekstiä ja linkkejä, luoda henkilökohtaisiin tietoihin perustuvan profiilin sekä olla yhteydessä muiden käyttäjien kanssa. (Haasio 2011, 123; Laaksonen ym. 2013, 9; Valli & Perkkilä 2015, 116–119.)

Laaksonen ym. (2013, 15) mukaan sosiaalinen media on hyvin laaja käsite, jolle ei ole olemassa yhtä, selkeää määritelmää. He määrittelevät sen yläkäsitteeksi, johon voidaan sisällyttää teknologia, sosiaalinen vuorovaikutus sekä käyttäjäsisällöt. Sosiaalisen median käsitteen on kuitenkin todettu tarkoittavan myös internetin käyttämisen uutta vaihtelua, jossa käyttäjän rooli on entistä aktiivisempi (Suominen 2013b, 13). Sosiaalinen media mahdollistaa ihmisten välisen vuorovaikutuksen verkossa. Aikaisemmin tämä vuorovaikutus oli yksisuuntaista, kun ihmisillä oli mahdollisuus lukea ja katsoa kaikkea sitä, mitä internetiin oli laitettu. Myöhemmin internet kehittyi kaksisuuntaisemmaksi, ja ihmisille tuli mahdollisuus tuottaa ja jakaa tekstejä ja sisältöjä uuden, ajasta ja paikasta riippumattoman kanavan kautta. (Kananen 2014, 28.)

Sosiaalisen median palveluja on arvosteltu pelkäksi ajanhukaksi. Ne toimivat kuitenkin viihteellisen ominaisuutensa lisäksi myös viestinnän ja tiedonhankinnan kanavana. Sosiaalisen median palvelut toimivat parhaimmillaan nopeina tiedotuksen välineinä, ja nykyään monet yritykset ja viranomaisetkin käyttävät sosiaalista mediaa omassa markkinoinnissaan. Sosiaalisen median avulla yritykset pystyvät edullisesti kohdistamaan viestinsä sen tuotteesta tai palvelusta kiinnostuneelle kohderyhmälle (Haasio 2011, 124–130).

Sosiaalisessa mediassa tapahtuva tiedonhankinta on interaktiivista ja se perustuu tiedon jakamisen periaatteeseen. Käyttäjä voi jakaa itse tietoa muille ja saa vastaavasti käyttöönsä myös muiden tuottamaa tietoa, jota voi kommentoida ja muokata nopeastikin. Kun tietoa hankitaan sosiaalisesta mediasta, tieto ei useinkaan ole asiantuntijoiden tuottamaa tietoa, vaan informaatiota, joka perustuu kokemuksiin ja mielipiteisiin. Tällainen tieto on useimmiten muiden käyttäjien antamia suosituksia ja vinkkejä, joita voi olla muutoin hankalaa saada. (Mt., 127–128.) Tämä kokemuksiin ja mielipiteisiin perustuva tieto voidaan nähdä yhtenä syynä sille, miksi perheenäidit ovat aktiivisesti vuorovaikutuksessa keskenään sosiaalisessa mediassa. Muilta äideiltä saatava kokemustieto antaa äideille tukea sekä helpottaa kasvatustehtävää.

Sosiaalisen median kirjo on laaja, ja se kasvaa jatkuvasti. Uusia sosiaalisen median sovelluksia syntyy nopealla tahdilla, ja sitä mukaa vanhemmat niistä saattavat menettää käyttäjiä. Tämän vuoksi onkin melko mahdotonta eritellä, mitä kaikkia eri alustoja voidaan luokitella kuuluvaksi sosiaaliseen mediaan. Muun muassa Laaksonen ym. (2013, 15) ovat jäsentäneet tätä kirjoa luokittelemalla sosiaalisen median verkkoympäristöjä seuraavalla tavalla:

- yhteistuotannolliseen sisältöön perustuvat sivustot (esim. Wikipedia)
- verkosto- ja yhteisöpalvelut (esim. Facebook)
- sisältöjen jakamiseen perustuvat sivustot (esim. Youtube)
- blogit ja mikroblogit (esim. Twitter)
- virtuaalimaailmat (esim. World of Warcraft)
- verkkokeskustelut (esim. Suomi24)

Luokittelun rajat ovat kuitenkin häilyviä eivätkä ne ole toisiaan poissulkevia. Luokiteluissa on eroavaisuuksia esimerkiksi siinä, kuuluvatko vanhemmat verkkovuorovaikutuksen muodot, kuten keskustelupalstat, sosiaaliseen mediaan. Keskustelupalstoja voidaan kuitenkin pitää sosiaalisen median osana, koska ne ovat verkon välityksellä tapah-

tuva, käyttäjälähtöistä, instituutiovapaata sekä vuorovaikutteista kommunikaatiota, joka on yksityistä keskustelua julkisempaa. (Laaksonen ym. 2013, 16.) Tämän tutkimuksen kannalta oleellisimpia sosiaalisen median ympäristöjä ovat blogit, joten seuraavaksi tarkastelen niitä laajemmin.

3.2 Blogit

Blogien suosio on kasvanut merkittävästi viime aikoina, ja vuoden 2014 tilaston mukaan suomalaisista miehistä 44 % ja naisista 53 % ilmoittivat lukevansa blogeja. Lähes joka kuudes 16–74-vuotiaista on myös kommentoinut blogeja. Naiset lukevat ja kommentoivat blogeja selkeästi enemmän kuin miehet. Blogeja ylläpitävien osuus 16–74 vuotiaista on kuusi prosenttia. (Suomen virallinen tilasto 2014, 14.)

Blogit ovat yksi verkkovuorovaikutuksen muoto. Ne ovat interaktiivisia verkkopäiväkirjoja, joihin tuotettu sisältö on päivättyjen ja kronologisesti järjestettyjen merkintöjen muodossa. Blogilla voi olla yksi tai useampi kirjoittaja, ja se keskittyy usein johonkin tiettyyn teemaan tai on päiväkirjamainen kuvaus blogin ylläpitäjän elämästä. Blogit yleistyivät vuosituhaten vaihteessa, ja tätä on pidetty myös aikana, jolloin sosiaalinen media syntyi. Blogien aihepiirit vaihtelevat, ja nykyään monilla yrityksillä, sanomalehdillä sekä julkisuuden henkilöillä sekä poliitikoilla on omat bloginsa. (Haasio 2007, 204; Majava 2008, 89; Haasio 2011, 157; Laaksonen & Matikainen 2013, 197.)

Blogit tarjoavat kenelle tahansa kirjoitus- ja lukutaitoiselle henkilölle mahdollisuuden julkaista itse sisältöä ja tavoittaa sen kautta laajoja yleisöjä (Herring ym. 2004, 1). Blogin kirjoittamista kutsutaan bloggaamiseksi. Bloggaamisen taustalla on halu tuoda julki omia ajatuksia, purkaa tunteja sekä julkaista mielipiteitä. (Haasio 2007, 204.) Blogissa on aina blogin ylläpitäjä, jota voidaan kutsua ”bloggariksi” tai ”bloggaajaksi” ja lisäksi blogilla on myös lukijoita eli jäseniä. (Kananen 2014, 31–33.) Blogikirjoitus on yleensä kolumnimainen, kokonainen teksti tietystä aiheesta, ja sen lukijoilla on mahdollisuus kommentoida kirjoitusta. Kommenttiosiossa on tarkoitus käydä vuorovaikutteista verkkokeskustelua ja mielipiteiden vaihtoa blogin kirjoittajan sekä lukijoiden välillä. Monille blogeille onkin syntynyt oma säännöllinen lukijakuntansa. (Haasio 2007, 204; Haasio 2011, 157; Laaksonen & Matikainen 2013, 197.) Blogien lukemisen taustalla on usein samankaltaisuus blogin kirjoittajan kanssa; esimerkiksi sukupuoli, ikä, rotu, koulutuksen taso, ammatti tai asuinpaikka (Karlsson 2006, 29). Esimerkiksi äitiysblogien lukijat ovat useimmiten naisia, joilla on itselläänkin lapsia.

Julkiset blogit ovat kaikkien saatavilla ja ne ovat helposti löydettävissä hakukoneiden avulla. Yksityiset blogit on usein suojattu esimerkiksi salasanalla, ja tällöin niitä pääsevät lukemaan vain tietyt henkilöt. Yleensä blogimerkinnot koostuvat tekstistä, mutta mukana voi olla myös kuvia ja muuta multimediasisältöä, esimerkiksi videoita. (Nardi ym. 2004, 222–223.) Blogeissa yhdistyvät uutissivustojen, päiväkirjojen sekä nettilinkkiluetteloiden ominaisuudet, mutta niissä on enemmän tilaa osallistumiselle ja keskustelulle. Blogeissa on tavallisesti viittauksia, aiheita ja kuvia kirjoittajan omaan elämään liittyvistä asioista. (Suominen 2013a, 33.) Blogit voivat toimia myös tiedonlähteenä (Haasio 2011, 124).

Kommentit ovat yksi olennaisin asia blogeissa. Useimmilla blogialustoilla lukijoilla on mahdollisuus jättää blogimerkintöihin omia kommenttejaan. Nämä kommentit synnyttävät keskustelua, ja se onkin blogien antoisinta sisältöä. (Kilpi 2006, 17.) Usein bloggaajat kirjoittavatkin blogikirjoituksiinsa lukijoille suunnattuja kysymyksiä tai äänestyksiä, joiden kautta he rohkaisevat lukijoita jättämään kommenttinsa ja osallistumaan keskusteluun (Garland 2009, 62). Yleensä myös blogin ylläpitäjä itse osallistuu kommenttialueella käytävään keskusteluun (Hammond 2010, 83).

Blogin ylläpitäjä voi kuitenkin rajoittaa blogin kommentointia moderoinnilla, eli poistamalla epäasialliset, rasistiset, herjaavat sekä muut vastaavanlaiset viestit tai tarkastamalla jätetyt kommentit ennen niiden julkaisua. Bloggaajat voivat myös sallia kommentoinnin vain sellaisille käyttäjille, jotka he ovat tunnistaneet luotettaviksi. Tämä luonnollisestikin vähentää kommenttien kirjoa. (Kilpi 2006, 40; Mishne & Glance 2006, 3.) Kaikki blogissa vierailevat henkilöt eivät kuitenkaan jätä kommenttia, vaan he tyytyvät vain seurailemaan sitä, kun taas osa lukijoista kommentoi lähestulkoon kaikkea. Blogia kommentoiva henkilö voi olla satunnainen lukija, joka löytää tiensä blogiin sattumalta ja päättää kommentoida, mutta ei välttämättä tiedä blogin tai sitä ympäröivän yhteisön kontekstia. Yleensä blogia kommentoivat lukijat ovat kuitenkin seuranneet blogia jo pitemmän aikaa. (Garland 2009, 89; Kananen 2014, 38.) Karlsson (2006, 39) nimittää lurkkijoiksi sellaisia henkilöitä, jotka vain lukevat Internet-keskusteluja ja saavat niistä hyötyä, mutta eivät itse osallistu niihin.

Blogit ovat nykypäivänä yleistyneet myös tutkimuksessa. Sosiaalitieteellisessä tutkimuksessa blogeja ei kuitenkaan ole juurikaan hyödynnetty laadullisten aineistojen rikkaana lähteenä. Blogeilla on monia etuja, joiden vuoksi ne soveltuvat laadulliseen sosiaalitieteelliseen tutkimukseen. Ne mahdollistavat laajojen, julkisesti saatavilla olevien

aineistojen keräämisen halvalla ja välittömästi, ja lisäksi ne sisältävät luonnollisia aineistoja tekstimuodossa, joten niiden avulla voidaan tehdä välitöntä analysointia ilman tiivistä tarkkailujaksoa tai haastatteluiden nauhoittamista ja litterointia. Blogien kautta voi päästä käsiksi myös sellaiseen väestöön, joka muuten olisi maantieteellisesti tai sosiaalisesti kaukana tutkijasta. Koska blogit sisältävät arkistoja vanhoista kirjoituksista, niiden avulla on mahdollista tutkia myös sosiaalisten prosessien kehittymistä ajan saatossa. (Hookway 2008, 92–93.)

Esimerkiksi Anni Partanen (2012) on tutkinut tahattomasti lapsettomien naisten blogeista saamaa vertaistukea. Tutkimustulosten mukaan tahattomasti lapsettomat naiset samaistuivat sellaisiin blogikirjoituksiin, jotka herättävät lukijassa halun tukea samassa tilanteessa olevaa kirjoittajaa. Tämä tukeminen voi tapahtua kommentoinnin avulla, ja näin lukija voi saada yhteyden samassa tilanteessa olevaan bloggaajaan.

Blogiyhteisöissä yhteenkuuluvuus sekä samankaltaisten kokemusten jakaminen ovat yleensä merkittävässä roolissa. Blogien kautta välittyy myös hiljaista vertaistukea. Tällöin pelkkä blogin lukeminen riittää antamaan vertaistukea. Kommentoiminen tai sen toistuvuus ei kerro siitä, kuinka tärkeä blogi lukijoilleen todellisuudessa on. Blogimaailmassa vertaistuki voi perustua avoimeen vuorovaikutukseen tai pelkästään blogikirjoitusten lukemiseen. Lukija voi samaistua kirjoituksiin, mikäli hänellä on kirjoittajan kanssa samanlaisia kokemuksia. Tällöin syntyy mahdollisuus vertaistuen välittymiselle. Kirjoittajasta tulee helposti lukijalle tuttu henkilö, jonka tarinaa hän haluaa seurata. (Mt., 33–44.) Lukijat kokevat usein olevansa jollain tavalla osa lukemaansa blogia. He voivat tuntea läheisyyttä ja lojaalisuutta bloggaajaa kohtaan, ja heistä saattaa tuntua siltä, kuin he lukisivat läheisen ystävän kirjoituksia sen sijaan, että ne ovat tuntemattoman kirjoittamia. Joskus blogin lukijasta tuntuu, kuin bloggaaja kirjoittaisi juuri hänelle henkilökohtaisesti. Tällaiseen kokemukseen vaikuttaa blogin pitkäaikainen lukeminen, yhteisöllisyyden tunne sekä yhteyden tunne blogiin tai bloggaajaan. Blogin lukeminen voi saada aikaan tunteen osallisuudesta, mutta tämä ei yksinään riitä siihen, että lukija olisi osa blogia. (Baumer ym. 2008, 6-8; Lopez 2009, 734.)

Aikaisemmassa blogeihin liittyvässä tutkimuksessa on keskitytty tarkastelemaan blogia tai itse bloggaajaa, eikä niinkään blogin lukijoita. Blogin lukija ei ole vain passiivinen sisällön vastaanottaja, vaan hän osallistuu aktiivisesti tulkitsemisprosessiin. Todellisuus ja merkitykset eivät ole olemassa pelkästään blogitekstissä tai lukijassa, vaan ne rakentuvat näiden kahden vuorovaikutuksesta. Näin ollen blogin merkitys ei tule blogista

itsestään eikä myöskään lukijasta, vaan lukijan aktiivisesta blogin tulkinnasta sekä vuorovaikutuksesta blogin kanssa. (Baumer ym. 2008, 1.) Lukijan blogista tekemät tulkin-
nat ilmenevät pääosin vuorovaikutuksessa blogin kanssa, ja tämä vuorovaikutus tapah-
tuu luonnollisesti kommentoinnin kautta. Tämän vuoksi ei ole yllättävää, että myös
kommenttien tutkimus on blogien tutkimuksessa jäänyt vähemmälle huomiolle. Näin on
luultavasti siitä syystä, että kommenttien sisällön erottelu ja käsitteleminen on
monimutkaisempaa kuin blogikirjoitusten analysoiminen (Mishne & Glance 2006, 1).
Blogikirjoitukset ovat sisällöltään usein selkeämpiä ja etenevät loogisesti asiasta toi-
seen, kun taas blogien kommentit ovat tiiviimpiä ja sisältävät paljon asiaa lyhyemmässä
muodossa.

3.3 Äidit internetissä

Internetissä toimivat erilaiset vertaisryhmät ovat lisänneet suosiotaan 2000-luvulta läh-
tien. Tietotekniikan mahdollistamaa vertaistukea on ollut saatavilla ainakin 1980-luvun
lopulta alkaen erilaisten keskustelufoorumien sekä sähköpostin välittämänä. Keskus-
telufoorumien verkkokeskustelut tarjosivat perinteisen kasvokkaisen vuorovaikutuk-
sen tilalle kasvottoman vertaistuen muodon. Verkkokeskusteluissa useammilla henki-
löillä on mahdollisuus osallistua keskusteluun ja saada tukea, toisin kuin perinteisten
vertaistukiryhmien tapaamisissa, joihin kaikilla ei aina ole mahdollisuutta osallistua.
(Nylund 2005, 201.)

Nykyiseen tieto- ja viestintäteknologiaan tottuneille äideille on luonnollista etsiä vertai-
sia internetin kautta silloin, kun he ovat äitiyslomalla tai työskentelevät kotona (Mun-
nukka ym. 2005, 241). Tänä päivänä äitiys on hyvin erilaista kuin aikaisemmillä suku-
polvilla, eikä äideillä ole enää ympärillään suurperhettä tai sukulaisia samalla tavalla
kuin ennen, sillä länsimaisessa yhteiskunnassa ydinperheen olemassaolo on vahvasti
korostunut. Joillekin äideille internet muodostuu ainoaksi paikaksi, jossa heillä on mah-
dollisuus tavata muita äitejä. Nettiyhteisö voi jopa toimia äideille todellisten ystävien,
työkavereiden ja sukulaisyhteisön korvikkeena. Internetin eri alustoille onkin syntynyt
lukuisia erilaisia äitien omia nettiyhteisöjä, jotka pyrkivät täydentämään perinteistä asi-
antuntijatukea sekä läheisten antamaa lastenhoidollista tukea (Morrison 2010; Mäkinen
2013, 26; Juusola 2014, 115.) Esimerkkeinä näistä yhteisöistä voidaan mainita äideille
suunnatut keskustelufoorumien verkkokeskustelut sekä viime vuosina suureen suosi-

oon nousseet äitiysblogit. Molemmat mahdollistavat samassa elämäntilanteessa olevien vertaisten löytämisen vaivattomasti (Karvonen 2014, 24).

Äitiysblogit muodostavat oman blogigenrensä, ja ne koostuvat yleensä äitien kirjoittamista jokapäiväisistä vanhemmuuden kokemuksista. Niissä äidit kertovat melko avoimestikin elämästään ja arjestaan pienten lasten kanssa. Naiset ovat omaksuneet lapsistaan kirjoittamisen yhdeksi keinoksi jättää oma jälkensä blogimaailmaan, ja nykypäivänä äitiysbloggaajat ovatkin yksi vaikutusvaltaisimmista bloggaajaryhmistä. Äitiysblogien keskeisin ominaisuus on pyrkimys tuoda esille päivittäisiä kokemuksia vanhemmuudesta kulttuurissa, joka ihannoii äitiyttä, mutta tarjoaa siihen kuitenkin hyvin heikosti konkreettista tukea. Blogit toimivat paikkana, jossa äidit voivat jakaa omia virheitään ja myöntää, ettei vanhemmuus ole helppoa. Äitiysblogien tehtävänä on myös luoda tukea tarjoavia yhteisöjä vanhemmille, ja usein niiden ympärille muodostuu blogiyhteisöjä, joista haetaan tietoa sekä vertaistukea. Tutkimusten mukaan äitiysblogien lukijaksi liittyyään useimmiten raskauden alkuvaiheessa, ja lapsen syntymän jälkeen niissä jatketaan muiden tukemista. (Lopez 2009, 734; Morrison 2010; Mäkinen 2013.)

Äitiysblogien suosiota voi selittää niiden totuudenmukaisuudella, sillä äitiysbloggaajat pyrkivät luomaan realistisempaa kuvaa äitiydestä kuin muu media. Blogeissa äidit näyttävät vauvan vaatimusten uuvuttamina, synnytysmasennuksesta kärsivinä naisina, joilla ei ole mitään aavistusta siitä, mitä tehdä silloin kun lapsi sairastuu. Niissä uskalletaan tuoda esille epämarteleivia, vaikeita tai jopa tabuiksi luokiteltuja aiheita, ja ajoittain voi syntyä bloggaajan ja lukijoiden välisiä yhteentörmäyksiä, mikäli lukijat eivät ole asioista samaa mieltä kuin bloggaaja. (Lopez 2009, 732; Morrison 2012, 4.) Äitiysblogeissa esiintyy myös paljon erilaisia tuote-esittelyjä ja – arvontoja, sillä yritykset lähettävät suosituille bloggaajille tuotteitaan testattavaksi, jotta nämä voisivat sitten mainostaa niitä blogeissaan kohdeyleisölle. Näin ollen äitiysblogeista voi saada hyviä vinkkejä lapsiperheessä toimiviksi havaituista tuotteista, ja tässä onkin varmasti yksi syy siihen, miksi tällaiset blogit ovat nousseet niin suureen suosioon. Äitiysblogit ovat pyrkineet luomaan itseilmaisun mahdollistavan foorumin sekä kannustavan yhteisön, jossa äitiyskäsityksiä voidaan laajentaa ja vertaiset voivat jakaa kokemuksiaan vanhemmuudesta (Morrison 2010). Yonker (2012) havaitsi äitiysblogeja koskevassa tutkimuksessaan, että äitiysblogien lukijat vahvistavat bloggaajan esille tuomia ajatuksia sekä jakavat omia samanlaisia kokemuksiaan. Näin ollen äitiysbloggaajat sekä heidän yleisönsä toimivat tukiryhmän tavoin.

Amerikassa äitiysbloggaajat ovat olleet runsaasti esillä mediassa, ja he ovat esiintyneet muun muassa tunnettujen lehtien sivuilla sekä julkaisseet läheisesti bloginsa sisältöön liittyviä kirjoja. Äitiysbloggaajat ovat olleet mukana myös television suosituissa keskusteluohjelmissa. (Powell 2010, 40.) Vastaavanlaista kehitystä on havaittu meillä Suomesakin. Esimerkiksi äitiysbloggaajat Katja Lahti ja Satu Rämö ovat pyrkineet murtamaan äitimyyttiä kirjallaan Vuoden mutsi, josta on julkaistu myöhemmin myös toinen osa (Tuominen-Halomo 2012). Äitiysbloggaajat ovat kirjoittaneet kolumneja lehtiin sekä olleet vieraana erilaisissa televisio-ohjelmissa. Esimerkiksi suureen suosioon nousseessa lapsiperheen vanhemmille suunnatun Marja Hintikka Live keskusteluohjelman jokaisessa jaksossa oli mukana bloggaaja, jonka tehtävänä oli kommentoida kulloinkin keskustelussa olleita aiheita. Kaikki vieraana olleet bloggaajat eivät olleet juuri äitiysbloggaajia, mutta heidän bloginsa käsitteli useimmiten jollakin tavalla perhe-elämää.

Drentea ja Moren-Cross (2005, 938–939) toteavat, että verkkoyhteisössä äidit muodostavat tuen piirin, jossa on mahdollisuus voimaantua. Internetin avulla äidit, jotka eivät entuudestaan tunne toisiaan tai asuvat kaukana toisistaan, voivat olla yhteydessä ja luoda yhteisön, jossa jaetaan tietoa ja huolenpitoa. Verkkoympäristöissä tapahtuvalla vuorovaikutuksella on olemassa niin hyviä kuin huonojakin puolia. Hyvinä puolina mainitaan esimerkiksi mahdollisuus osallistua keskusteluun milloin, ja miten haluaa, toisin kuin kasvokkain tapahtuvassa vuorovaikutuksessa, jossa vastausta odotetaan yleensä heti. Lisäksi verkkokeskusteluun pääsee lähes kaikkialta maailmasta, missä vain on internet-yhteys. Usein äidit eivät tapaa toisiaan tai osallistu vertaistukiryhmiin, vaan jäävät lapsensa kanssa kotiin sen vuoksi, että lapsen kanssa kotoa lähteminen on hyvin vaativaa. Verkkoyhteisön keskusteluihin osallistumiseksi äidin ei tarvitse lähteä mihinkään, vaan hän voi osallistua niihin kotoa käsin lastenhoidon ohessa.

Äidit osallistuvat keskusteluihin avoimemmin ja vapaammin, koska niissä voi keskustella nimettömänä. Keskusteluissa haetaan tukea sellaisilta ihmisiltä, joita ei välttämättä ole tarkoituskaan tavata koskaan kasvokkain, ja näin ollen voidaan jakaa sellaisiakin asioita, joista ei muuten puhuttaisi esimerkiksi perheen, ystäväpiirin tai neuvolan henkilökunnan kanssa. (Drentea & Moren-Cross 2005, 939; Wilenius 2010, 46.) Hintsala (2007, 44) havaitsi tutkimuksessaan, että toisilleen täysin vieraista äideistä koostuvat yhteisöt olivat luonteeltaan avoimempia ja suvaitsevaisempia, ja tiiviissä ryhmässä oli helpompi puhua henkilökohtaisistakin aiheista. Myös Juusola (2014, 115) on todennut, että internetissä äitien on helpompaa puhua arkaluontoisista asioista kuin oikeassa elä-

mässä. Virtuaalipersonien kanssa voi puhua suoremmin parisuhteesta, seksistä, varta-losta ja äitiyden pimeämmistä puolista, kuin mitä omien ystävien kanssa.

Verkkoyhteisöissä syntyy emotionaalisiin suhteisiin perustuvia vertais- ja ystävöverkostoja, kun äidit oppivat vähitellen tuntemaan toisensa ja luottamus heidän välillään kasvaa. Keskusteluiden kautta välittyy myös henkistä pääomaa, jota voidaan kutsua sosiaalisiksi pääomaksi tai yhteisöllisyydeksi. Yhteisössä äidit voivat saada tukea paljon monimuotoisemmalta joukolta verrattuna ihmisen omaan henkilökohtaiseen verkostoon, koska perheeltä ja ystäviltä saatu tieto on luonteeltaan yhtenäisempää. (Drentea & Moren-Cross 2005, 937–938; Munnukka ym. 2005, 250.) Verkosta saatava tuki sisältää paljon sellaisia elementtejä, joita ei ole saatavilla muualta, esimerkiksi äitien välinen kokemusten vaihto, jota ei oikeassa elämässä juurikaan tapahdu (Morrison 2010).

Vaikka verkkoympäristö tarjoaakin välittömän yhteyden muihin samassa tilanteessa oleviin, ei nimettömänä tapahtuva keskustelu kuitenkaan vähennä kasvokkaisen vuorovaikutuksen, lähellä olemisen ja elävän kontaktin merkitystä. Inhimillisiä kontakteja arvostetaan edelleen, vaikka tietotekniikkaa käytetäänkin yhteyksien luomisen sekä informaation välityksen apuna. Verkkoyhteisöt voidaan nähdä kasvokkaista vuorovaikutusta täydentävinä, eikä sitä korvaavina. (Drentea & Moren-Cross 2005, 921–923; Munnukka ym. 2005, 248–251.) Myös Juusola (2014, 116) painottaa, ettei nettiyhteisö voi korvata ihmisen turvaverkkoa, eikä sen pitäisi muodostua yksilön elämän tärkeimmäksi ja ainoaksi yhteisöksi. On havaittu, että kyläily toisten ihmisten luona on vähentynyt huomattavasti viime vuosikymmeninä, sillä ystävyysuhteiden aktiivisen ylläpidon ovat korvanneet kännykkäpuhelut, sähköposti ja television katsominen. Nettiriippuvuutta voi ehkäistä huomioimalla hälytysmerkit, ja huolehtimalla siitä, että arjessa on riittävästi myös oikean elämän ihmissuhteita. Nykypäivänä verkkomaailma kuitenkin toimii hyvin pitkälti yhdessä niin sanotun fyysisen maailman kanssa, eikä se enää ole muusta maailmasta erillinen alue, vaan verkon välityksellä ihmiset voivat kommunikoida kaiken aikaa, vaikka muutoinkin tapaisivat usein. (Kangaspunta 2011, 30.)

Internetissä toimivien vertaisryhmien heikkouksina on nähty muun muassa palvelujen tarjoajien tunnistamisen haastavuus, epätarkan tiedon saaminen, testaamattomien hoitomuotojen tarjoaminen sekä epätoivottujen suhteiden syntyminen. Internetistä ja virtuaaliverkostoista saatujen tietojen ajankohtaisuudesta, sopivuudesta ja oikeellisuudesta on varoiteltu, ja suosituksena on, että lääketieteellisen tiedon paikkansapitävyys tulisi

aina tarkistaa terveydenhuollon ammattilaisilta. On hyvä pitää mielessä, että netissä ihmiset eivät välttämättä ole sitä, mitä he väittävät olevansa, ja joku saattaa esimerkiksi esiintyä sairaanhoitajana ja jakaa tietoja, jotka eivät ollenkaan pidä paikkaansa. Internetin verkkoympäristöissä myös yksityisyys ja identiteetti ovat vaarassa, koska ei voida tietää, ketkä kaikki ryhmää lukevat vaikka ryhmä olisikin suljettu ulkopuolisilta. Myös luottamuksellisuus ja salassapito voivat muodostua haasteelliseksi, koska niihin liittyviä sääntöjä ei ehkä ole. Tulee pohtia sitä, mitä vertaisryhmissä saatuja tietoa muiden elämästä voidaan kertoa ja kenelle, sekä mihin salassapidon raja tulisi vetää. (Nylund 2005, 205; Juusola 2014, 115.)

Verkkoympäristöjen huonona puolena on pidetty myös sitä, että niissä sanallinen viestintä on ainoa kommunikaation muoto. Ilmeiden, eleiden sekä äänenpainojen puuttumisen kommunikaatiotavoista on väitetty yksipuolistavan viestintää. On kuitenkin olemassa hyymiöitä, joita voidaan käyttää osoittamaan esimerkiksi tunnetiloja. Huonona puolelta nähdään myös se, että lapsen terveydentilaan ja muuhun kehitykseen liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi olisi välttämätöntä nähdä lapsi. (Drentea & Moren-Cross 2005, 939; Hintsala 2007, 61.) Lisäksi erityisesti blogeihin liittyen on kritisoitu sitä, että bloggaajien elämä näyttäytyy blogikirjoitusten valossa liian täydelliseltä, ja niiden kautta välittyvät arvot ovat hyvin pinnallisia ja materialistisia. Blogien tarkoituksena on kuitenkin olla luonteeltaan positiivisia ja sen vuoksi bloggaajat jättävät tarkoituksellisesti tiettyjä henkilökohtaisia ja epämiellyttäviä asioita blogin ulkopuolelle. Lukijoiden on hyvä pitää mielessä, että blogeissa esiintyy vain pieni vilkaisu bloggaajan todelliseen elämään, sillä lukijat näkevät vain sen, mitä bloggaaja päättää tuoda esille. (Mäkinen 2013, 19; Sorsa 2013, 26.)

4 Tutkimuksen toteutus

4.1 Tutkimustehtävä

Tutkimukseni tavoitteena on tuoda esille sosiaalisen median mahdollisuuksia virtuaalisen tuen ympäristönä. Tarkoitukseni on tutkia sosiaalisen median ja erityisesti blogien välittämää sosiaalista tukea sekä sen merkitystä pienten lasten äideille. Aikomukseni on tuoda esille sitä, millaisiin asioihin liittyen äidit jakavat ja saavat sosiaalista tukea sekä millainen vaikutus tällä tuella on heidän elämäänsä. Näiden seuraavien tutkimus-

kysymysten avulla pyrin selvittämään, millainen merkitys äitiysblogeilla on pienten lasten äideille.

Tutkimuskysymykset ovat:

1. Mistä pienten lasten äidit keskustelevat äitiysblogeissa?
2. Miten sosiaalisen tuen eri muodot ilmenevät näissä keskusteluissa?

Tämä tutkimus on toteutettu kvalitatiivisin eli laadullisin menetelmin. Laadullisessa tutkimuksessa periaatteena on kuvata todellista elämää, jonka avulla on mahdollista löytää tai paljastaa tosiasioita. Laadullinen tutkimus sopii tilanteeseen, jossa ilmiötä ei tunneta eikä ole olemassa sitä selittäviä teorioita. Tällaisessa tutkimuksessa pyritään ymmärtämään tutkimuksen kohteena olevaa ilmiötä ja löytämään vastaus siihen, mistä siinä on kyse. Kun yksittäistä tapausta tutkitaan tarkasti ja perusteellisesti, voidaan saada selville se, mikä ilmiössä on tärkeää ja mikä toistuu usein tarkasteltaessa sitä yleisemmällä tasolla. Määrällisestä tutkimuksesta poiketen, laadullisen tutkimuksen tavoitteena ei kuitenkaan ole tehdä yleistyksiä. (Hirsjärvi ym. 2007, 176–177; Kananen 2014, 80.) Vaikka laadullisella tutkimuksella ei tavoitellakaan tilastollista yleistämistä, on tarkoituksena kuitenkin, että tutkittavan ilmiön pohjalta voidaan saada tietoa, joka on hyödyllistä myös muita vastaavanlaisia tapauksia tarkasteltaessa. Yksittäisissäkin tapauksissa on jotain yleistä, mutta yleistyksiä ei voida tehdä suoraan aineistosta, vaan aineiston tulkinnoista. (Hakala & Vesa 2013, 222.)

Laadullinen tutkimus on kokonaisvaltaista tiedon hankintaa, ja aineistoa hankitaan useimmiten todellisissa tilanteissa. Aineiston hankkimisessa käytetään sellaisia menetelmiä, jotka mahdollistavat tutkimuksen kohteena olevien näkökulmien esiin tulemisen. Lisäksi laadullisen tutkimuksen kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti, eikä satumanvaraista otantaa hyödyntäen. (Hirsjärvi ym. 2007, 160.) Laadullisessa menetelmässä on tavallista harkinnanvarainen otanta tai näyte, eli aineiston hankintaa ohjaavat tutkijan laatimat teoreettiset perusteet. Tutkittavaan joukkoon valikoituvat siis ne henkilöt, jotka täyttävät tietyt ennalta määrätyt kriteerit. (Eskola & Suoranta 1998, 14.) Tämän tutkimuksen aineisto hankittiin tutkimalla jo olemassa olevien äitiysblogien todellisia kommentteja, joita ei oltu tuotettu tutkimusta varten. Äitiysblogien kommentteja analysoimalla mahdollistettiin se, että saadaan tietoa suoraan tutkimusilmiöstä, eli sosiaalisen tuen ilmenemisestä äitien verkkoyhteisöissä, ja näin tutkija pääsi lähelle äitien ajatuksia.

Tutkimusprosessissa tutkija aloittaa empiirisistä havainnoista (esimerkiksi litteroidut haastattelut, keskustelut tai kirjalliset dokumentit) ja tulkitsee tätä havaintomateriaalia ja lopuksi tuottaa siitä analyysin (Hirsjärvi ym. 2007, 260). Laadullinen tutkimus on luonteeltaan prosessinomaista, sillä tutkimuksessa on tavallista, että sen edetessä joudutaan palaamaan prosessin aikaisempiin vaiheisiin. Esimerkiksi tutkimussuunnitelma harvoin toteutuu sellaisenaan, vaan siihen joudutaan tekemään muutoksia tutkimuksen kuluessa, sillä tutkimukselliset valinnat saattavat selkiytyä tutkijalle vasta tutkimuksen kuluessa. (Kiviniemi 2010, 70; Kananen 2014, 97.) Näin kävi tässäkin tutkimuksessa, sillä tutkimussuunnitelma muuttui moneen otteeseen, ja lopulta tutkimusaineiston hankintamene- telmäkin muuttui kokonaan alkuperäisestä suunnitelmasta. Tämä vaikutti myös siihen, että tutkimusmenetelmä sekä aineiston analyysikeino vaihtuivat toisiin.

4.2 Netnografinen tutkimusmenetelmä

Virtuaalinen etnografia on laadullinen tutkimusmenetelmä, ja se tarkoittaa etnografista tutkimusta, jota toteutetaan internetissä. Se hyödyntää perinteisen etnografisen tutki- muksen tekniikoita, kun tutkimuksen kohteena ovat internetin välityksellä toimivat yh- teisöt ja kulttuurit ihmisten välisenä vuorovaikutuksena. Virtuaalinen etnografia mah- dollistaa perinteiden paikallisesti toteutetun tutkimuksen laajentamisen verkkomaail- maan, ja tällä on nähty olevan suurta potentiaalia globaalissa sekä kulttuurien välisessä tutkimuksessa. Tälle menetelmälle on olemassa monia eri nimityksiä, kuten netnografia, joka muodostuu sanoista ”internet” ja ”etnografia”. Muita nimityksiä ovat muun muassa digitaalinen etnografia sekä online-etnografia. (Kozinets 2002, 62; Eriksson & Kovalai- nen 2008, 105; Kananen 2014, 17.) Jatkossa käytän menetelmästä nimitystä netnografia.

Netnografia on siis etnografisen tutkimuksen nykyaikaisempi muoto. Etnografiassa tut- kitaan ihmisten muodostamia ryhmiä eli kulttuureja siten, että tutkija elää tutkittavien elämää ymmärtääkseen kohdeilmionä olevaa kulttuuria. Internet tarjoaa tähän havain- nointiin oivan mahdollisuuden. (Kananen 2014, 10–18.) Perinteiseen etnografiaan ver- rattuna netnografinen tutkimus vaatii huomattavasti vähemmän aikaa ja on yksityiskoh- taisempi, ja sitä voidaan myös toteuttaa kokonaan tutkittavien huomaamatta. Lisäksi sen avulla saadaan helposti ajankohtaista tietoa pienillä kustannuksilla. Netnografisessa tutkimuksessa käytetään julkisesti saatavilla olevaa informaatiota, ja tällainen tutkimus- aineisto on usein runsasta. Netnografista tutkimusta voidaan tehdä luonnollisessa kon-

tekstissä, joka ei ole tutkijoiden rakentamaa, toisin kuin esimerkiksi haastattelututkimuksessa. Tutkimus tarjoaa tutkijalle mahdollisuuden tarkastella luonnollisesti esiintyvää käyttäytymistä, kuten tiedonhakuja ja yhteisöllistä tiedon jakamista. (Kozinets 2002, 62–64.) Netnografisessa tutkimuksessa tutkimusmateriaali voi sisältää mitä tahansa verkosta saatavaa materiaalia, jonka avulla tutkimusjoukkoa voidaan havainnoida. Tämä havainnointi voi olla osallistumatonta tai osallistuvaa, jolloin näiden välisenä erona on se, osallistuuko tutkija itse aineiston tuottamiseen vai ei. (Eriksson & Kovalainen 2008, 105.) Tähän tutkimukseen valikoitui havainnointiin perustuva netnografinen tutkimusote sen vuoksi, että tarkoituksena oli tutkia blogeissa luonnollisesti esiintyvää kommentointia. Lisäksi se mahdollistaa blogien kommentoinnin tarkastelun ilman, että havainnointi olisi vaikuttanut lukijoiden kommentoimiseen. Tutkijana en itse osallistunut millään tavalla aineiston tuottamiseen, vaan toimin pelkästään ulkopuolisena havainnoijana.

Netnografisella tutkimusotteella on myös omat rajoitteensa. Yksi niistä liittyy internetissä olevan tiedon valtavaan määrään, sillä kaikkea verkossa olevaa materiaalia ei voida pitää tutkimuksen kannalta oikeanlaisena tietona. Tutkijan tehtävänä on löytää tutkimuksen kannalta merkityksellinen tieto ja arvioida sen käyttökelpoisuutta. Netnografisen tutkimusmenetelmän haasteena nähdään myös se, että internetissä vuorovaikutus tapahtuu pääosin tekstin kautta, ja näin ollen tutkijalta jää monia asioita näkemättä, kuten esimerkiksi äänen painot, tauot, äänen murtumiset, silmän liikkeet sekä kehonkieli. (Kozinets 2006, 282.) Verkkokontekstissa tiedonlähteiden tunnistaminen voi olla puutteellista, mikä vaikeuttaa tutkimustulosten yleistämistä muihin, kyseisen verkkoyhteisön ulkopuolisiin, ryhmiin. Mikäli tutkimustuloksia halutaan yleistää muita yhteisöjä koskevaksi, on tärkeää tehdä arvioita yhteisöjen samankaltaisuudesta sekä käyttää monia eri menetelmiä. (Kozinets 2002, 62.)

Netnografisen tutkimuksen eettiset kysymykset liittyvät kahteen kysymykseen: ovatko verkkofoorumit yksityisiä vai julkisia sivustoja ja mikä on tutkittavan informoimiseen perustuvan suostumuksen merkinä verkossa? Kuten monet muutkin tutkimusmenetelmät, myös netnografia hyödyntää informaatiota, jota ei ole annettu luottamuksellisesti tutkimustarkoitukseen. Ne, jotka ovat alun perin luoneet aineiston, eivät välttämättä tarkoitaneet tietoa tutkimuskäyttöön. Julkisen ja yksityisen sivuston kysymyksestä väitellään paljon tutkijoiden keskuudessa, ja yhden koulukunnan mukaan tietoon perustuva suostumus saadaan luontaisesti silloin, kun viesti kirjoitetaan julkiselle alustalle. Tällöin ajatellaan, että mikäli tutkittavien anonymiteetin suojaamiseksi on tehty tarvittavat varo-

toimenpiteet, on hyväksyttävää, ettei suostumusta aineiston käyttämiseen tutkimustaroituksessa tarvita. (Kozinets 2002, 65.) Näin olen myös itse päättänyt menetellä tutkimuksessani.

4.3 Aineiston kuvaus

Sosiaalisen median suosio tutkimuksessa on kasvanut viime aikoina. Sosiaalista mediaa voidaan hyödyntää tutkimuksen välineenä, lähteenä tai paikkana. Tutkimuksen välineenä sitä käytetään esimerkiksi silloin, kun aineistoa kerätään tutkimusta varten sosiaalisen median kautta, esimerkiksi Facebookista. Tällöin perinteinen fyysisen maailman tutkimus toteutetaan verkkotyökalujen avulla, eli ilmiöitä tutkitaan verkon välityksellä. Tutkimuksen lähteenä sosiaalinen media toimii silloin, kun tutkimuskohteena on jokin ilmiö, tapahtuma tai vuorovaikutus, joka on syntynyt sosiaalisessa mediassa. Tällöin saatetaan tutkia vaikkapa blogikirjoituksia tai verkkokeskusteluja ja selvitetään sitä, miten ihmiset toimivat ja käyttäytyvät verkossa. Tutkimuksen teon paikkana sosiaalinen media toimii esimerkiksi silloin, kun tehdään verkkoetnografista tutkimusta eli havainnoidaan yhteisöllisyyttä ja toimintaa verkossa. Tällöin myös tutkija itse on läsnä verkossa, ja hänen asemansa sekä havainnoinnin tavat on tärkeää sovittaa sellaisiksi, että ne sopivat verkkoympäristöön. (Kananen 2014, 64; Valli & Perkkilä 2015, 116–117.) Tässä tutkimuksessa sosiaalinen media toimii sekä tutkimuksen lähteenä, että sen paikkana. Tutkimuksen lähteenä sosiaalinen media on siitä syystä, että tutkimani ilmiö paikantuu luonnollisesti sosiaaliseen mediaan. Sosiaalinen media toimii myös tutkimuksen paikkana, sillä tutkimusaineisto koostuu sosiaalisen median yhden osan, eli blogiympäristöjen kommenttien havainnoinnista.

Verkkotutkimukseen pätevät samat tiedonkeruuta sekä analyysiä koskevat säännöt ja menetelmät kuin perinteiseenkin tutkimukseen. Erona on kuitenkin se, että kaikki, mitä verkosta on saatavilla, voi toimia tutkimusaineistona; esimerkiksi tekstit, kuvat, videot ja äänet. Internetissä on runsaasti erilaisia aineistoja, jotka ovat verkon käyttäjien tuottamia aivan samalla tavalla kuin perinteiset kirjalliset dokumentit, kuten kirjat, tilastot ja muut tekstit, fyysisessä maailmassa. Verkosta kerätty tutkimusaineisto voi olla tekstin, kuvien, videoiden tai niiden yhdistelmien muodostamina tiedostoina. Aineisto muodostuu olemassa olevista aineistoista, ja internet toimii niiden arkistointipaikkana. (Kananen 2014.) Internet-aineiston etuna on se, että aineistoa ei tarvitse erikseen litteroida tai syöttää, vaan se on jo valmiiksi sähköisessä muodossa. Sähköinen aineisto on juuri siinä muodossa, kuin vastaaja on sen itse tuottanut, ja näin ollen syöttö- ja litterointivaiheessa

usein tapahtuvat lyöntivirheet tai vastaavat jäävät kokonaan pois. Tämä lisää osaltaan aineiston luotettavuutta. (Valli & Perkkilä 2015, 110.)

Alkuperäinen tarkoitukseni oli hankkia tutkimusaineistokseni pienten lasten äitien kokemuksia sosiaalisesta tuesta kirjoituspyynnön avulla, jota levitin erilaisilla keskustelupalstoilla. Laitoin kirjoituspyynnön yhteensä viidelle eri keskustelupalstalle, mutta en kuitenkaan saanut siihen yhtään vastausta. Näin ollen päätin hankkia tutkimusaineistoni äitiysblogien kommentteista, ja tämä vaikutti myös siihen, että tutkimustehtävä muuttui hieman. Blogeja voi hyödyntää tutkimuksessa esimerkiksi siten, että tutkija toimii blogissa eräänlaisena tarkkailijana. Tutkija voi hakeutua tutkittavaan aihealueeseen liittyvän blogin lukijaksi, ja tämä mahdollistaa blogin lukijoiden tai jäsenten toiminnan havainnoinnin sekä tuotetun tekstin analysoimisen. (Kananen 2014, 32–35.) Näin myös toimin omassa tutkimuksessani.

Laadullisen tutkimuksen yleisimmät aineistonkeruumenetelmät ovat haastattelu, kyseilyt, havainnointi ja erilaisiin dokumentteihin perustuva tieto. Näitä menetelmiä voidaan käyttää yksittäin, rinnakkain tai eri tavoin yhdisteltynä sen mukaan, mikä on tutkimusongelma ja millaiset tutkimuksen resurssit ovat. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 73.) Tässä tutkimuksessa päätin käyttää internetistä valmiina saatavilla olevaa aineistoa, joka koostuu äitiysblogien kommentteista. Tämä aineistonkeruutapa valikoitui tutkimukseeni pääosin sen vuoksi, että se oli helppo ja nopea menetelmä, joka mahdollistaa luonnollisesti esiintyvän äitien kommunikoinnin havainnoimisen. Empiiristä tutkimusta tehdessä ei ole välttämätöntä kerätä uutta aineistoa, sillä laadulliseen tutkimukseen on löydettävissä runsaasti sopivaa valmista aineistoa. Valmiina olevan aineiston käyttäminen on monissa tapauksissa järkevämpää kuin kokonaan uuden aineiston kerääminen. Tutkimuskäyttöön soveltuvia valmiita aineistoja ovat esimerkiksi aikaisempien tutkimusten aineistot, tilastot, henkilökohtaiset dokumentit, organisaatioiden asiakirjat sekä joukkotiedotuksen ja kulttuurin tuotteet. (Eskola & Suoranta 1998, 86.)

Aloitin aineiston keräämisen tutustumalla lukuisiin suomalaisiin äitiysblogeihin. Koska tutkimukseni näkökulmana ovat pienten lasten äidit, rajasin tarkastelemani blogit sellaisiin, jotka luokitellaan niin sanottujen äitiysblogien kategoriaan. Selasin blogipolku.fi sivustolta perhe-kategoriaan kuuluvia blogeja, ja niitä lähemmin tarkasteltuani valitsin lopulta kolme eri blogia, jotka olivat relevantteja tutkimustehtäväni kannalta. Päätin ottaa tutkimusaineistooni mukaan useampia blogeja, jotta aineisto olisi mahdollisimman monipuolinen. Blogeja ei valittu sattumanvaraisesti, vaan valintaa ohjasi niiden suosio

sekä päivitysaktiivisuus. Valitsin tarkasteltavaksi suosittuja blogeja sen vuoksi, että niille on muodostunut suurempi lukijakunta, ja tällöin myös kommentointi on runsaampaa ja aktiivisempaa. Lisäksi valintaan vaikutti se, että halusin tarkastella sellaisia blogeja, joihin oli tehty uusia päivityksiä ainakin muutaman kerran viikossa.

Ne blogit, jotka lopulta valitsin, eivät olleet minulle ennestään lainkaan tuttuja, enkä ollut niitä aiemmin lukenut. Kaikki kolme blogia kuuluvat äitiysblogin kategoriaan, ja niiden kirjoittajat ovat pienten lasten äitejä. Kaikissa kolmessa blogissa olevat julkiasut sisälsivät pääsääntöisesti sekä tekstiä että kuvia, satunnaisesti myös videoita. Aluksi silmäilin jokaisen blogipostauksen ja luin niihin jätetyt kommentit neljän kuukauden ajalta, aikaväliltä syyskuu 2015 – joulukuu 2015. Poimin erilliselle Word- tiedostolle suoraan kopioimalla sellaiset kommentit, jotka sopivat tutkimustehtävääni. Jo kommenttien keräysvaiheessa jätettiin pois sellaiset kommentit, jotka eivät liittyneet tutkimuksen aiheeseen. Aineistossa on mukana tällä ajalla kirjoitettuihin blogipostauksiin jätetyt kommentit, nekin, jotka on kirjoitettu kyseisen ajanjakson jälkeen, sillä blogeissa on mahdollisuus kommentoida myös vanhoja kirjoituksia. Poistin teksteistä kommentoijien mahdolliset nimimerkit ja profiilikuvat sekä muut nimitiedot, mikäli niitä kommentissa ilmeni. Lisäksi poistin bloggaajien vastauksista bloggaajan nimen ja profiilikuvan.

Laadullisessa tutkimuksessa aineiston keräämisen vaihe ja analyysivaihe kytkeytyvät toisiinsa. Tutkimusaineiston analysoiminen kertoo sen, tarvitaanko tietoa lisää ja millaista sen tulee olla. Netnografisessa tutkimuksessa ei voi menetellä siten, että ensin kerätään aineisto ja sitten analysoidaan se. Kerätty aineisto ohjaa tutkimusta, ja tämän vuoksi tutkimuksesta voidaan käyttää nimitystä aineistolähtöinen tutkimus. Aineistoa on tarkoitus kerätä niin kauan, kuin tarve vaatii, eli ratkaisu tutkimusongelmaan löytyy. Mikäli aineistoa ei analysoida samalla, kun sitä kerätään, on mahdotonta tietää, milloin aineistoa on kerätty riittävästi, jotta tutkimusongelma voidaan ratkaista. (Kananen 2014, 109–115.) Myös tässä tutkimuksessa aineiston analysointi aloitettiin jo siinä vaiheessa, kun aineiston kerääminen oli vielä kesken.

4.4 Aineiston analyysi

Tutkimusaineisto kuvaa tutkimuksen kohteena olevaa ilmiötä ja analyysin tarkoituksena on luoda sanallinen ja selkeä kuvaus tutkittavasta ilmiöstä. Laadullisen tutkimuksen perusanalyysimenetelmä on sisällönanalyysi. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 93.) Tämä ana-

lyysimenetelmä valikoitui myös tähän tutkimukseen. Sisällönanalyysin avulla aineisto voidaan järjestää tiiviiseen muotoon, säilyttäen samalla sen sisältämä informaatio. Laadullisessa tutkimuksessa aineiston analyysillä pyritään lisäämään informaatioarvoa, koska hajanaisesta aineistosta yritetään luoda selkeää, mielekästä ja yhtenäistä tietoa. Analyysi tuo aineistoon selkeyttä, jotta sen perusteella voidaan tehdä luotettavia johtopäätöksiä tutkittavana olevasta ilmiöstä. Laadullisessa tutkimuksessa aineiston käsittely perustuu loogiseen päättelyyn ja tulkintaan, jossa aineisto hajotetaan osiin, käsitteellistetään ja sitten kootaan uudella tavalla johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 110.)

Laadullisessa tutkimuksessa analyysi voidaan jakaa aineistolähtöiseen, teoriasidonnaiseen ja teorialähtöiseen analyysiin. Aineistolähtöisessä analyysissä tutkimusaineistosta pyritään muodostamaan teoreettinen kokonaisuus. Analyysiyksiköt valitaan aineistosta tutkimuksen tarkoituksen ja tehtävänasettelun mukaisesti, ja periaatteena on, että nämä yksiköt eivät ole etukäteen sovittuja tai harkittuja. Teoriasidonnaisessa analyysissä apuna toimii aikaisempi viitekehys, joka voi olla jokin teoria tai käsitejärjestelmä. Myös tässä analyysimenetelmässä analyysiyksiköt valitaan aineistosta, mutta teema ohjaa analyysiä. Analyysistä voidaan tunnistaa aikaisemman tiedon vaikutus, mutta sen merkitys ei ole teoriaa vastaava, vaan se enemmänkin avaa ajattelulle uusia näkökulmia. Teorialähtöinen analyysi puolestaan nojaa johonkin tiettyyn teoriaan, malliin tai auktoriteetin esittämään ajatteluun. Tämä malli kuvataan tutkimuksessa ja sen mukaan määrittävät myös tutkimuksen keskeiset käsitteet. Tutkittava ilmiö siis määritellään jonkin jo tunnetun mukaan, ja aineiston analyysiä ohjaa valmis, aikaisemman tiedon perusteella luotu kehys. Tällaisessa analyysissä testataan usein aikaisemmin saatua tietoa jossakin uudessa kontekstissa. (Mt., 97–99.)

Tässä tutkimuksessa analyysi oli pääosin aineistolähtöistä, mutta osittain myös teoriasidonnaista. Aineistolähtöisessä analyysissä äitien sosiaalisen tuen tarpeita kuvaavat teemat nousivat esille aineistosta itsestään. Kun poimin aineistosta sosiaalisen tuen eri muotoja ja niitä kuvaavia ilmauksia, etsintää ohjasi tutkimuksen teoriaosassa esittelemäni sosiaalisen tuen viitekehys ja määritelmät sosiaalisen tuen eri muodoista, joten tältä osin analyysi oli teoriasidonnaista.

Kun sisällönanalyysiä lähdetään tekemään, on tärkeää päättää aluksi se ilmiö, jota aineistosta tullaan etsimään. Aineistosta saattaa löytyä useita kiinnostavia asioita, jopa sellaisia, joita tutkija ei olisi edes osannut ehkä ajatella. Tästä huolimatta on valittava

tarkkaan rajattu ilmiö, ja analysoitava siitä kaikki mitä irti saa. Kun tämä päätös on tehty, aletaan käydä aineistoa läpi ja merkitään sieltä ne asiat, jotka ovat tutkimuksen kannalta oleellisia. Tämän jälkeen aineistoa voi luokitella, teemoitella tai tyyppitellä. Tähän tutkimukseen valitsin teemoittelun, jossa aineistosta määritellään erilaisia teemoja, ja tarkastellaan, mitä näistä teemoista on sanottu. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 94–95.)

Aloitin analyysini lukemalla aineistoni ensin läpi muutamaan kertaan kokonaiskuvan muodostamiseksi. Samalla kun kävin aineistoa läpi, karsin sieltä pois sellaisia kommentteja, jotka eivät sopineetkaan tutkimustehtävääni. Analyysivaiheessa aineistosta pyritään tunnistamaan ne asiat, joista tässä tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita, ja näitä kuvaavia lauseita pelkistetään yksittäisiksi ilmauksiksi. Tämän jälkeen ne ryhmitellään joukoiksi, joissa yhdistyvät samanlaiset ilmaisut, ja näille kategorioille annetaan nimi, joka kuvaa sen sisältöä. Kategorioiden muodostaminen on analyysissä hyvin tärkeä vaihe, sillä tutkijan tulkinta ohjaa sitä, millä perusteella eri ilmaisut kuuluvat samaan tai eri kategoriaan. (Mt., 103.)

Tutustuttuani aineistoon useaan otteeseen, pystyin paikantamaan sieltä kaksi pääteemaa. Toinen teema liittyi äitiyteen sekä sen määrittelemiseen ja toinen teema liittyi perhearkeen sekä sen muodostamiin haasteisiin. Näiden kategorioiden alle aloin kerätä niihin liittyviä kommentteja aineistosta. Lisäksi poimin aineistosta sosiaalisen tuen eri muotoja kuvaavia ilmauksia sekä kommentteja, joissa näitä eri muotoja esiintyi, ja keräsin nämä kommentit omaksi kategoriakseen. Tuomen ja Sarajärven (mt., 112–113) mukaan tässä vaiheessa analyysiä samaa asiaa tarkoittavat käsitteet ryhmitellään ja yhdistetään yhdeksi luokaksi ja nimetään sen sisältöä kuvaavasti. Luokittelussa aineisto tiivistyy, sillä yksittäiset tekijät sisällytetään yleisempiin käsitteisiin. Nyt minulla oli kolme kategoriata, joille asetin omat värinsä, jotta niiden hahmottaminen ja kommenttien sijoittaminen kunkin teeman alle olisi helpompaa. Tämän jälkeen aloin käydä jokaista kategoriata läpi yksitellen luoden sen alle alakategorioita ja analysoin yksittäisiä kommentteja tarkemmin. Luin jokaisen kommentin tarkasti läpi moneen kertaan ja kirjoitin sen sisältämät pääkohdat ylös. Kirjoitin kommenttien perään myös niiden herättämiä ajatuksia ja pohdintoja, jotka auttoivat minua lopullisen analyysitekstin muodostamisessa.

Analyysivaiheessa otin tekstiin mukaan myös suoria aineistositaatteja havainnollistaakseni tutkimustuloksia. Niitä on tarvittaessa muutettu siten, että niissä esiintyvät henkilöiden nimet tai nimimerkit, blogien nimet ja muut vastaavat tiedot on poistettu. Muilta osin halusin säilyttää kommenttien alkuperäisen muodon, ja näin ollen en ole myöskään

korjannut niissä mahdollisesti esiintyviä kirjoitusvirheitä. Aineistositaatteja ei ole mitenkään identifioitu, sillä niiden kirjoittajista ei ollut saatavissa taustatietoja. Osa kommentoijista oli rekisteröitynyt blogipalveluun ja kommentoi nimimerkillä, mutta suuri osa kommentoijista oli anonyymejä kommentoijia. Analysoimani kommentit olivat usein muodoltaan hyvin tiiviitä ja sisälsivät paljon asiaa. Kommenteissa oli elementtejä moneen eri aihealueeseen, ja näin ollen päätin pilkkoa alkuperäisiä kommentteja osiin, jotta niiden kategorisoiminen olisi helpompaa.

4.5 Tutkimuksen eettiset lähtökohdat

Eettiset kysymykset tutkimuksen teossa ovat viime vuosina nousseet selvästi aikaisempaa voimakkaammin esiin tieteellisessä keskustelussa. Erityisesti sosiaalitieteiden tutkimuksessa, joissa tarkastelun kohteena on inhimillinen elämä ja sen eri muodot, on keskeistä tehdä jokainen valinta eettisiä periaatteita noudattaen. On pohdittava tarkasti, mitä, miksi, miten ja millä seurauksilla tutkitaan. (Pohjola 2011, 11–17.)

Mitä vapaamuotoisempaa aineistonhankintamenetelmää tutkimuksessa käytetään, sitä enemmän se muistuttaa arkielämän vuorovaikutusta (Tuomi & Sarajärvi 2002, 125). Tässä tutkimuksessa eettisen kestävyuden varmistaminen on ensiarvoisen tärkeää, koska tutkimus ulottuu ihmisten yksityiselämän alueelle. Tutkimuksen aineisto on hankittu suoraan internetissä ilmenevästä ihmisten arkielämän luonnollisesta vuorovaikutuksesta, ja sen kautta tarkastellaan ihmisten henkilökohtaiseen elämään liittyviä merkityksiä. Internetissä julkaistu yksittäisen ihmisen teksti tai kuva kertoo aina jotain todellisesta elämästä (Kuula 2011, 194). Näin ollen minun tulee olla hyvin tarkkana siitä, miten tulkiten näitä merkityksiä ja kokemuksia.

Tutkimuksen eettisyyden lähtökohtana on tiedon intressin etiikka, joka sisältää tutkimusaiheen valinnan, siihen liittyvän teoreettisen viitekehyksen, tutkimuksen rajaukset sekä tutkimuskysymysten asettamisen. Tutkimusprosessin seuraavassa vaiheessa on läsnä tiedon hankkimisen etiikka, joka käsittää tutkijan suhteen tutkimuskohteeseen, tutkimusjoukkoon sekä aineiston hankinnan toteuttamiseen ja sen eri vaiheisiin. Aineiston analyysivaiheessa tulee huomioida tiedon tulkitsemisen etiikka, johon kuuluvat analyysiin valinnat ja sen toteuttaminen sekä tuloksista tehtävät tulkinnat, käsitteellistäminen sekä niiden esittämisen muotoilut. Näissä kaikissa tutkimusprosessin eri vaiheissa on läsnä omat eettiset näkökulmansa, joita tutkijan tulee noudattaa. Tutkimuksellisessa

toiminnassa eettisyys on kaiken läpäisevä periaate, joka on läsnä jokaisessa tutkijan tekemässä valinnassa. Jotta tutkimus olisi eettisesti kestävä, on tutkijan tietoisesti pohdittava tutkimusprosessin eri vaiheissa tehtyjen ratkaisujen kestävyyttä sekä näiden ratkaisujen merkitystä niille seurauksille ja päätelmille, joita hänen tutkimuksessaan luodaan. (Pohjola 2011, 11–12.)

Erityisesti ihmistieteellisessä tutkimuksessa tutkijan on aina noudatettava ihmisarvon kunnioittamisen periaatetta. Se korostaa tutkittavien itsemääräämisoikeuden, vahingoittumattomuuden sekä yksityisyyden turvaamista. Tutkittavien itsemääräämisoikeus turvataan siten, että tutkittaville annetaan mahdollisuus päättää, haluavatko he osallistua tutkimukseen. Tutkijan tehtävänä on siis antaa heille riittävästi informaatiota tutkimuksesta, jotta tutkittavat voivat tämän päätöksen tehdä. Tutkittavien tulee saada tietoonsa myös tutkimuksen aihe, tutkimuksen toteuttaja sekä heiltä kerättävien tietojen käyttötarkoitus. Tämän lisäksi tutkittaville on hyvä kertoa, mitä tutkimukseen osallistuminen konkreettisesti tarkoittaa ja paljonko se vie tutkittavien aikaa. (Kuula 2011, 60–62.)

Kun tutkimuksen aineisto koostuu internetissä vapaasti nähtävillä olevista blogikommenteista, muodostuu itsemääräämisoikeuden periaate hieman haasteelliseksi. Ensinnäkin voidaan ajatella, että kun tutkitaan tietyn blogin kommentointia, tulisi blogin pitäjältä pyytää siihen lupa. Kuulan (mt., 188) mukaan blogien tutkimisessa ei kuitenkaan tarvita lupaa sivustojen haltijoilta, sillä ne ovat useimmiten internetissä kaikille saatavilla olevia julkisia tekstejä. Tämän vuoksi olen päättänyt, että blogin kirjoittajan lupaa ei tarvita. Koen, että mikäli blogi on julkinen ja kaikille avoin, ovat blogin kirjoittaja sekä siihen kommentoivat henkilöt tietoisia siitä, että heidän kirjoituksensa ovat kaikille näkyvillä. Jos tarkastelun kohteena olisi ollut blogi, joka on suojattu salasanalla ja näin kohdistettu vain valitulle lukijakunnalle, tällöin luvan kysyminen olisi ollut aiheellista.

Valitsemani aineiston keruutapa on eettisesti haastava myös sen takia, että sikäli, kun blogin kommentoijat eivät saa informaatiota siitä, että heidän kommenttejaan hyödynnetään tutkimuksessa, he eivät tällöin ole tietoisia tutkimukseen osallistumisestaan, eivätkä näin ollen voi myöskään itse päättää, haluavatko osallistua tutkimukseen vai eivät. Toisaalta heille asiasta informoiminen on lähes mahdotonta, sillä yksittäistä kommentoijaa ei voi internetistä tavoittaa.

Tutkimuksessa on ensiarvoisen tärkeää myös varmistaa tutkittavien yksityisyys. Ihmisen yksityisyyden säilyminen varmistetaan siten, ettei yksittäisten tutkittavien tunnistaminen ole mahdollista. Tutkittavien mahdolliset henkilötiedot täytyy suojata niin, ettei

ulkopuolisilla ole mahdollisuutta saada niitä tietoonsa. (Kuula 2011, 64.) Tässä tutkimuksessa ihmisten henkilötietoja voi tulla esille lähinnä kommentoijien nimimerkkien muodossa. Internetissä käytettävät nimimerkit eivät nimittäin välttämättä takaa anonymiteettiä. Ihmiset voivat käyttää samaa nimimerkkiä useilla eri sivustoilla, ja joillakin sivustoilla nimimerkkiin voi olla liitetty myös profiilitietoja käyttäjästä. Joillakin sivustoilla on mahdollista ostaa tai rekisteröidä oikeudet tietyn nimimerkin käyttöön. Tämän vuoksi tutkimuksessa tulee pohtia sitä, tuodaanko nimimerkit esille. (Mt., 198.) Tässä tutkimuksessa kommentoijien nimimerkit eivät ole esillä, ja samoin tutkittavien blogien nimet ja muut tunnistetiedot on poistettu jo aineistonkeruuvaiheessa. Yksityisyyden säilymistä varmistetaan myös sillä tavoin, että tutkimuksen valmistuttua tutkimusaineisto hävitetään asianmukaisesti.

Aineiston hankkiminen internetin välityksellä tuo tutkimuksen eettisyyden tarkasteluun oman näkökulmansa. Internet on kaikille avoin ja sen sisältöjen tuottamiseen voi osallistua lähestulkoon kuka tahansa (mt., 172). Varsinkin sosiaalisen median yleistymisen on saanut aikaan sen, että kuka tahansa voi helposti tuottaa sisältöä ja tietoa internetiin. Tämä avaa myös tutkimuksen tekemiselle monenlaisia mahdollisuuksia, mutta on tärkeää pohtia sitäkin, voiko mitä tahansa sisältöä hyödyntää tutkimustarkoituksessa. Koen, että tämän tutkimuksen kannalta äitiysblogien kommentit ovat relevanttia sisältöä, sillä ne heijastavat äitien aitoja vuorovaikutustilanteita ja siten mahdollistavat myös tuen tarkastelun.

Kun aineisto hankitaan internetin kautta, tutkija ei voi aistiensa avulla huomioda tutkittavien ihmisten persoonaa ja henkilöllisyyttä. Internetissä on helppoa muunnella omaa nimeä, ikää, sukupuolta, ammattia, sosiaalista roolia sekä mielipiteitä. (Mt., 170.) Internet-aineistossa on väistämätöntä, että jotakin tutkittaviin liittyvää informaatiota jää puuttumaan verrattuna esimerkiksi haastattelulla hankittavaan aineistoon, sillä tutkijana en pysty havainnoimaan tutkittavia henkilöitä konkreettisesti. Tämän lisäksi en voi varmistua siitä, että blogiin kommentoinut henkilö on oikeasti pienen lapsen äiti tai nainen ylipäätään. Toisaalta ongelmaksi voi muodostua myös se, miten voin kommentin perusteella tunnistaa, onko kyseinen henkilö nainen ja äiti, vai kenties äitiysblogia lukeva mies, koska en voi kuitenkaan olettaa, että kaikki äitiysblogia lukevat henkilöt olisivat naisia ja äitejä. Useissa kommenteissa kirjoittajat puhuvat itsestään äitinä, jolloin voidaan olettaa heidän sopivan tutkimukseen.

5 Tulokset

5.1 Äitiysblogeissa käytyjen keskustelujen tarkastelua

Äitiysblogien lukijat näyttävät melko aktiivisesti jättävän omia kommenttejaan blogikirjoituksiin. Näiden kommenttien kautta lukijat osallistuvat bloggaajan aloittamaan keskusteluun jostakin tietystä aiheesta. Munnukan ym. (2005, 245) mukaan dialogisuus on vahvasti läsnä äitien verkkoyhteisöissä, sillä äidit kysyvät ja saavat vastauksia sekä vastaanottavat ymmärrystä ja tukea. Omien tunteiden jakamisen ja ymmärretyksi tulemisen kautta äidit kokevat saavansa hyväksyntää. Keskusteluun osallistuminen voi luoda tunteen siitä, että kuuluu samassa elämäntilanteessa olevien vertaisten muodostamaan yhteisöön.

Lukijoille on ominaista tuoda esille omia kokemuksiaan kulloinkin blogissa käsiteltävänä olevasta aiheesta, ja niiden jakamisen kautta he tulevat ymmärretyiksi ja ymmärtävät myös toisiaan. Kokemuksia jaetaan kertomalla omasta elämäntilanteesta, vertailemalla tilanteita, antamalla käytännön vinkkejä, samaistumalla tunteisiin sekä myötäelämällä toisten äitien tilanteissa (Kytöharju 2003, 43). Jakamalla kokemuksiaan äidit arvioivat sitä, ovatko he samanlaisia vai erilaisia. Usein yhteneväisiä kokemuksia omaavaa äitiä voidaan pitää samanlaisena vertaisena, kun taas erilaisista kokemuksista kertova äiti määrittyy jollakin tavalla eroavaksi.

Äitiysblogeissa keskustelujen sisällöt ovat hyvin monipuolisia ja puheenaiheet voivat liittyä lähes kaikkeen, mikä koskettaa naisen elämää. Munnukka ym. (2005, 242–244) mukaan äitien verkkoyhteisöissä keskustellaan usein raskaudesta, synnytyksestä, parisuhteesta, seksistä, imetyksestä sekä vanhemmuudesta. Lisäksi äitien oma identiteetti sekä naiseus puhuttavat, ja myös arjen ongelmat ja käytännön kysymykset ovat suosittuja keskustelunaiheita. Äidit pohtivat ja tuovat esille omia tilanteitaan, kysyvät toisten mielipiteitä sekä saavat ohjeita ja neuvoja. Ominaista näissä keskusteluissa on se, että oma kokemus puheena olevasta aiheesta tuodaan esille. Myös lastenneuvolasta saadusta palveluista keskustellaan; äidit vertailevat ja arvioivat kokemuksiaan näistä palveluista sekä kritisoivat neuvoloiden toimintaa. Lopez (2009, 734) korostaa, että äitien verkkoyhteisöissä käsitellään aiheita myös äitiyden ulkopuolelta. Aineistossani mukana olleissa blogeissa äitiyden ulkopuolisia aiheita olivat muun muassa sisustukseen, pukeutumiseen tai matkailuun liittyvät keskustelut.

Vaikka tutkimusaineisto kerättiin kolmesta eri äitiysblogista, oli selkeästi huomattavissa, että samanlaiset teemat ja aiheet toistuvat niiden kommentteissa. Kommenteista oli erotettavissa kaksi pääteemaa, joiden alle äitien pohdinnat sijoittuvat. Ensimmäinen teema on äitiyden tarkasteleminen, joka sisältää äitien omaa itsetutkiskelua sekä toisten kokemusten ymmärtämistä. Tämän alle sijoittui kommentteja liittyen muun muassa äitiyden identiteettiin, äitiyden rooleihin ja niiden aiheuttamaan ristiriitaan sekä hyvän äitiyden määritelmän täyttämiseen. Toisena teemana oli pikkulapsiperheen arkeen sekä sen luomiin haasteisiin liittyviä pohdintoja, joiden keskeisenä sisältönä oli ajatus siitä, että vaikka arki on haastavaa, se on myös hyvin palkitsevaa. Tähän aiheeseen sijoitin keskusteluja muun muassa työn ja perhe-elämän yhtensovittamisesta, väsymyksestä sekä imetysongelmista. Nämä teemat kävivät hyvin yhteen äitien verkkokeskustelujen aiheista saatujen aikaisempien tutkimustulosten kanssa. Wilenius (2010, 30) löysi äitien verkkokeskusteluista muun muassa arjen pulmiin, kokemusten vertailuun sekä tuen saamiseen liittyviä keskusteluja. Karvonen (2014) puolestaan havaitsi äitiysblogien kommentteissa äidin rooleihin, naisten sosiaaliseen käyttäytymiseen, terveyteen sekä synnytyksen jälkeiseen kehonkuvaan liittyviä pohdintoja. Yonkerin (2012, 98) tutkimuksessa äitejä puhututti eniten äitiyden kokemattomuus ja äitiydessä tehdyt virheet, identiteetin sekä äitiyden odotusten välinen ristiriita, äitiyden fyysiset merkit sekä muiden äitien arvosteleminen ja samalla omien äitiyden valintojen vuoksi arvostelluksi joutuminen. Liinamaan (2004) tutkimuksessa äidit keskustelivat lapsen vaikutuksesta parisuhteeseen, perheen työnjakoon liittyvistä ongelmista sekä tunteistaan omaan jaksamiensa liittyen. Lisäksi he jakoivat konkreettisia neuvoja lapsen kasvatukseen liittyviin ongelmatilanteisiin.

Äitiysblogeja kommentoiva joukko vaikuttaa melko yhtenäiseltä. Kommentoijien elämäntilanteet näyttävät kommenttien valossa samanlaisilta, lukuun ottamatta niitä lukijoita, joiden kommentteista selviää, ettei heillä itsellään ole lapsia. Kommenteissa ei juurikaan tule esille esimerkiksi yksinhuoltajien kokemuksia, kriisiperheitä tai sosiaalisia ongelmia ja huono-osaisuutta. Tähän vaikuttaa todennäköisesti tutkimusaineistoksi valikoituneet blogit, sillä kaikissa kolmessa kirjoittajana on keskiluokkainen kahden vanhemman perheessä elävä nainen. Blogin lukemisen ja erityisesti sen kommentoimisen taustalla on usein samankaltaisuus bloggaajan elämäntilanteen kanssa. Jos blogin lukija ei voi samaistua millään tavalla blogin kirjoittajaan, voi olla ettei hän ryhdy blogia lukemaan. Toisaalta täytyy ottaa myös huomioon se, että yksittäisten blogikommenttien perusteella ei voi tehdä kovin pitkälle meneviä päätelmiä lukijoiden elämäntilanteista.

Näin ollen en voi ottaa kantaa siihen, millaisia perhetilanteita blogien lukijoilla todellisuudessa on, vaan ainoastaan pohtia sitä, miltä ne kommenttien perusteella vaikuttavat.

Aineistosta on löydettävissä luonnollisestikin paljon äitien omaa ääntä ja kokemuksia, mutta monissa kommentteissa myös perheen isä oli näkyvillä. Useimmiten äitiysblogia lukeva äiti oli näyttänyt blogikirjoituksia tai niihin liittyviä kommentteja perheen isälle, koska ne olivat osuneet niin hyvin heidän omaan elämäntilanteeseensa.

”Oi ihanaa, oikeasti helpotuin, luin jutun Ikkälle ääneen ja sanoin että vihdoin voimme samaistua.”

Perheen muusta tukiverkostosta, kuten isovanhemmista tai muista sukulaisista oli mainintoja kuitenkin melko vähän. Myös ammattilaisverkosto oli kommentteissa hyvin harvoin esillä, ainoastaan neuvolasta puhuttiin muutaman kerran.

Kun tarkastellaan aineistoa kokonaisuutena, blogeissa vallitseva keskustelu näyttäytyy hyvin positiivisena. Munnukka ym. (2005, 246) toteavat, että äitien keskusteluissa välittyy myönteinen asenne, halu auttaa toisia, huolenpito sekä välittäminen. Yllättävää on se, että negatiivisten ja kriittiseen sävyyn kirjoitettujen kommenttien määrä oli aineistossani lähes olematon. Samanlaisen tutkimustulokseen on päätyneet myös Ylenius (2014, 39) odottavien äitien tiedonhankintaa ja tiedon jakamista blogeissa ja keskustelupalstoilla käsitelleessä tutkimuksessaan. Hän havaitsi, että äitiysblogien kommentteissa esiintyi tällaisia kommentteja melko vähän. Myöskään Hall & Irvine (2008, 179) eivät havainneet aggressiivisia tai negatiivisia asenteita tutkiessaan vanhemmille suunnattua virtuaalista keskusteluryhmää. Omassa aineistossani sellaisetkin kommentit, joiden sisältö oli negatiivista, oli kirjoitettu hyvin rakentavasti ja asiallisesti. Myös Karvonen (2014, 80) teki saman havainnon tutkiessaan amerikkalaisia äitiysblogeja. Niissä blogipostausten herättämät kommentit olivat useimmiten myönteisiä ja hienovaraisia sekä pääosin bloggaajan mielipiteitä tukevia.

Kommenttien myönteistä sävyä voi selittää Baumerin ym. (2008, 7) havainto siitä, että lukijat kohtaavat blogeissa melko säännöllisesti sellaisia väittämiä, joiden kanssa he ovat eri mieltä, mutta vain harvoissa tapauksissa he kuitenkin päättävät tuoda ilmi tätä erimielisyyttä kommentoimalla. Mikäli tällaiseen kommentointiin päädytään, ei tarkoituksena useinkaan ole luoda hankalaa tilannetta tai loukata bloggaajan omaa tilaa. Lukijoiden mielestä negatiivisuus ei ole vaivan arvoista, vaan he mielellään jättävät kommenttinsa aina positiivisessa muodossa. Blogien lukijat arvostavat emotionaalista tukea

ja yhteisön sopua enemmän kuin rajua väittelyä, ja sen vuoksi ne korostavatkin yhteenkuuluvuuden tunnetta ja tukevat jokaisen osallisuutta yhteisössä minimoidakseen erimielisyyksiä ja konflikteja. Kuitenkin kommentoijien joukossa on myös sellaisia lukijoita, joiden tarkoituksena on tahallaan provosoida toisia äitejä tai haukkua bloggaajaa. (Morrison 2012, 2.)

Kommenttien myönteinen sävy yllätti sen vuoksi, että ennakkokäsitysteni mukaan äitien internetkeskusteluissa vallitsee hyvin aggressiivinen ja hyökkäävä kulttuuri. Tällainen kuva syntyy helposti muun median kautta, kun erilaiset äideille suunnatut keskustelupalstat leimataan paikoiksi, joissa eriävät mielipiteet ja käytännöt tyrmätään eikä toisten elämäntilanteita ja valintoja tunnuta ymmärtävän. Juusolan (2014, 116) mukaan ilkeiden kommenttien kirjoittaminen on internetin erilaisilla keskustelupalstoilla yleistä, sillä kielteiset tunteet on helpompi purkaa nimettömänä netissä. Äitiyteen sisältyy monia asioita, jotka kuumentavat tunteita ja jakavat mielipiteitä. Usein vihamieliset kommentit liittyvät tilanteisiin, joissa kaksi kirjoittajaa ovat täysin eri mieltä asioista, eivätkä ymmärrä toistensa näkökulmia lainkaan. Monet kysymykset jakavat äidit kahteen ryhmään, kuten esimerkiksi se, kannattaako käyttää kestovaippoja vai kertakäyttöisiä vaippoja. (Kytöharju 2003, 51; Mäkinen 2013.)

Negatiivisten kommenttien vähyys blogeissa voi selittyä blogien ja keskustelupalstojen välisillä eroavaisuuksilla, jotka saattavat vaikuttaa myös keskustelujen luonteeseen. Blogit ovat keskustelupalstoja intiimimpiä keskustelualustoja, ja niiden tiivis yhteisöllisyys voi olla yksi tekijä, joka vähentää negatiivisten kirjoitusten määrää. Blogeissa bloggaaja ja kommentoijat saattavat tuntea toisensa paremmin kuin laaja-alaisilla keskustelufoorumeilla, ja tällöin kynnys muiden ihmisten solvaamiseen ja yleiseen häiriköintiin voi olla suurempi. Toisaalta keskustelufoorumeillakin voi syntyä keskustelijoiden välille tuttuutta, eivätkä myöskään bloggaajat ja blogin lukijat välttämättä tunne toisiaan. (Ojaniemi 2013, 12.) Tarkastelemani blogit edustavat hyvin pientä otosta kaikesta siitä blogikulttuurista, jota internetissä äitienkin keskuudessa vallitsee, joten ei voida olettaa, että tällaista keskustelua ei ilmene missään äitiysblogeissa. Lisäksi blogin ylläpitäjillä on halutessaan mahdollisuus poistaa negatiiviset ja asiattomat kommentit, joten sillä voi myös olla vaikutusta tällaisten kommenttien vähäiseen määrään.

Aineistosta on löydettävissä myös keskustelua, jossa äidit itse pohtivat äitiydestä sekä erityisesti äitien verkkoyhteisöistä syntyneitä stereotyyppioita. Äidit ihmettelivät, mistä puhe äitien sodasta kumpuaa, sillä heillä itsellään ei ollut lainkaan sellaisia kokemuksia

äitiyteen liittyen. Eräs äiti oli ensimmäistä kertaa vanhempainryhmässä ollessaan ihmetellyt sitä, etteivät äidit raivoakaan siellä imetyksestä, soseista tai oikeanlaisista vaipoista, vaan ryhmässä oli fiksuja ja ystävällisiä naisia. Äidit kokivat myös, että heitä leimataan yleisesti Vauva-lehden keskustelupalstan anonyymien keskustelujen perusteella tietynlaisiksi, toisin kuin mitään muuta ihmisryhmää. He toteavat, ettei näissä leimaavissa puheissa viitata juuri koskaan äitiyttä käsitteleviin blogeihin, sillä niissä kommentointi on enimmäkseen hyvin asiallista. Eräs äiti oli huomannut, että sotaa käydään enemmän anonyymisti netissä, ja jyrkästi vastakkain aseteltuihin mielipiteisiin törmää harvemmin kasvotusten. Äidit pohtivat keskenään myös sitä, että äitiyttä pidetään jotenkin merkityksettömänä asiana, ja äidit saattavatkin puolustella jotakin asiaa sanomalla ”*vaikka olen äiti, niin...*”. Tällainen ajattelutapa kuvastaa sitä, miten yhteiskunnassamme äitiyden ajatellaan määrittelevän naista tietynlaiseksi, ja pelkkä äitinä oleminen ei tuo naiselle juurikaan arvostusta.

5.2 Sosiaalisen tuen muodot aineistossa

Tutkimusaineistostani oli tunnistettavissa hyvin kattavasti sosiaalisen tuen eri muotoja. Ainoastaan välineellistä tukea ilmentäviä kommentteja ei löytynyt lainkaan. Välineellinen tuki muodostuu konkreettisesti tarjottavasta aineellisesta avusta tai palveluista, joten on luonnollista, että sitä ei juurikaan esiinny verkkoyhteisöissä. Saman havainnon on tehnyt myös Ojaniemi (2013) tutkiessaan sosiaalisen tuen ilmenemismuotoja syömishäiriö- ja hyvinvointiblogien kommentteissa.

Sosiaalisen tuen eri muodoista emotionaalisen tuen ilmaisuja löytyi selkeästi eniten. Myös Drentea & Moren-Cross (2005, 931) löysivät äitien verkkoyhteisöstä runsaasti emotionaalisen tuen muotoja; äidit kirjoittivat raskauden, lasten ja perheen aiheuttamasta turhautuneisuudestaan ja stressistään, ja muut antoivat emotionaalista tukea. Useissa kommentteissa lukijat ilmaisivat ymmärrystä ja myötätuntoa joko toisilleen tai bloggaajalle. Blogeissa emotionaalista tukea voidaan osoittaa ilmaisemalla sympatiaa, empatiaa, ymmärrystä sekä huolestuneisuutta. Ymmärrystä tai empatiaa osoittaessaan kommentin kirjoittaja saattaa kertoa esimerkiksi omasta samanlaisesta kokemuksestaan, iloita toisten puolesta tai onnitella bloggaajaa. (Ojaniemi 2013, 36.) Blogeissa myötäeletään hyvin vahvasti toisten elämäntilanteissa, ja äidit kertovat käyneensä läpi samoja vaiheita ja näin osoittavat ymmärtävänsä toistensa tilanteita (Kytöharju 2003, 45). Omassa aineis-

tossani äidit toivat runsaasti esille ymmärrystään toistensa valinnoista ja tavoista olla äiti. Tätä ymmärrystä ilmaistiin muun muassa ilmauksilla ”*allekirjoitan tämän*” ja ”*olen itse aivan samanlainen*”. Tukevaa ymmärrystä annettiin myös silloin, kun toisen tilanne oli erilainen kuin itsellä, ja tätä kuvaavat esimerkiksi ilmaukset ”*jokainen toimii tavallaan*” sekä ”*en näe pahaan toisenlaisessa suhtautumisessa*”. Myös sympatiaa ilmentävää emotionaalista tukea oli havaittavissa blogien kommentteista. Sympatiaa välittäessä ollaan usein pahoillaan toisen puolesta (Ojaniemi 2013, 36) ja tällaista pahoillaan olemista ja vaikeassa tilanteessa myötäelämistä kuvaavat esimerkiksi seuraavanlaiset kommentit:

”Voih, jotenkin tiiän tuon tunteen kun hermoromahdus on aivan lähellä.”
”Olen niin pahoillani, että olet joutunut kokemaan kohtukuoleman.”

Blogitekstit herättävät lukijoissa monenlaisia tunteita, ja äidit kirjoittavat kommentteissaan hyvin avoimesti näistä tunnereaktioista. Munnukka ym. (2005, 245) mukaan äidit jakavat internetissä omia tunteitaan, kuten epävarmuutta ja yksinäisyyttä, mutta myös onnellisuutta ja iloa. Blogitekstit olivat saaneet lukijat sekä itkemään että nauramaan, ja ne olivat myös tuottaneet ahaa-elämyksiä.

”Tätä lukiessa tuli ihan hirveä haikeus ja itku ja huoli, pieni rakas 4kk poikaseni tuhisee kainalossani tissi suussa. En ikinä ole valmis siihen, että hänestä tulee iso! Ihan kama-lan sydäntäraastavaa. Imetyshormonit vai mitkä lie yleiset vanhemmuuden tunteet... ”

Emotionaalista tukea voidaan ilmaista myös verbaalisilla ja virtuaalisilla läheisyyden osoituksilla sekä erilaisia tunnetiloja kuvaavilla hymiöillä (Ojaniemi 2013, 36). Tarkastelun kohteena olevissa äitiysblogeissa useimmin esiintyneitä verbaalisia läheisyydenosoituksia olivat muun muassa ilmaukset, joissa osoitettiin kiintymystä bloggajaa kohtaan, kuten ”*mä niin tykkään susta*”. Tunnetiloja kuvaavista hymiöistä ja merkeistä käytettiin paljon sydämiä, joilla äidit osoittavat välittävänsä toisistaan. Hymiöiden käyttö oli kommentteissa melko tavallista, ja niiden avulla korostettiin kommenttiin liittyvää tunnetilaa. Emotionaalista tukea on myös voimien ja jaksamisen toivottaminen (mt., 36). Äitiysblogeissa tällaista voimien ja jaksamisen toivottamista esiintyy erityisesti silloin, kun joku on kertonut vaikeasta tilanteestaan. Tällöin toiset toivovat tilanteen helpottavan ja samalla esittävät kannustuksensa ja tukensa tälle henkilölle.

”Voimia, jaksamista ja paljon kärsivällisyyttä teille. Niin lapselle kuin aikuisillekin!”

Myös rohkaiseminen ja kannustaminen välittävät emotionaalista tukea (Ojaniemi 2013, 36). Tällainen tuki auttaa äitejä usein epävarmuudessa ja hälventää omia epäilyjä siitä, että tekee jotain väärin. Toiset äidit voivat vakuutella toimintatapojen olevien oikeita ja rohkaisevat kirjoittajaa luottamaan itseensä. Epäonnistuminen lapsen kasvatukseen liittyvässä asiassa, kuten imettämisessä, koetaan äitien keskuudessa vaikeana, ja tällöin muut äidit reagoivat usein kannustamalla. (Kytöharju 2003, 48.) Omassa aineistossani äidit rohkaisivat ja kannustivat toisiaan esimerkiksi työn ja kotielämän yhteensovittamiseen liittyvissä keskusteluissa. Myös imettäminen ja siinä ilmenevät ongelmat saivat usein kannustavia ja rohkaisevia kommentteja. Erästä äitiä jopa lohdutettiin hänen joututtuaan lopettamaan imetyksen;

”Imetyks ei oo onneks mikään vanhemmuuden mittari. Teit äitinä ratkaisun, joka teille on varmasti paras mahdollinen. <3”

Myös Wileniuksen (2010, 47) tutkimuksessa äitien keskustelupalstalla vallitsi kannustava ilmapiiri, eikä kenenkään ongelmia vähätelty. Äidit kokivat huolta toistensa elämäntilanteista ja jaksamisesta sekä jakoivat mielellään omia kokemuksiaan auttaakseen toisia. Emotionaalista tukea ylläpitää myös blogissa vallitseva me-henki, joka luo yhteenkuuluvuutta blogin ympärille (Ojaniemi 2013, 36). Tällainen henki tuli esille omassa aineistossani siten, että äidit puhuivat itsestään usein yhtenä äitien muodostamana ryhmänä, joilla on samanlaisia ominaisuuksia ja taipumuksia:

”me naiset ollaan oikeesti hankalia”

”hulluja me äidit”

”...vaikka me äidit otetaankin kaikesta aktiviteetista niin kauheet paineet aina!”

Äitiysblogien kommentteissa jaettiin paljon myös tiedollista tukea. Blogeissa tiedollinen tuki ilmenee siten, että kommentoijat tarjoavat bloggaajalle tai toisilleen tukea liittyen heidän tilanteeseensa. Tämä tuki koostuu neuvoista, vinkeistä sekä ehdotuksista ongelman ratkaisemiseksi. Lisäksi tarjotaan faktatietoja, jotka sisältävät usein myös omia mielipiteitä. Tiedollista tukea voidaan välittää muistuttamalla yleisistä totuuksista tai viittaamalla muihin tietolähteisiin, kuten kirjoihin ja internet-sivustoihin. Tiedolla tai esimerkillä voidaan ilmaista se, että ymmärretään toista emotionaalisella tasolla. Näin ollen jaettu tieto ja sosiaalinen tuki liittyvät likeisesti toisiinsa. (Ojaniemi 2013, 36.) Keskustelujen välittämässä informaatioissa yhdistyy äitien oma kokemustieto sekä teollinen tieto (Munnukka ym. 2005, 245). Tiedolliseen tukeen liittyen äidit jakoivat

paljon erilaisia neuvoja esimerkiksi lapsille sopivista ruokaohjeista sekä vinkkejä siihen, kannattaako lapselle valita kertakäyttövaipat vai kestovaipat. Blogeissa jaettiin runsaasti myös erilaisia siivousvinkkejä ja niksejä, millä tuotteilla lasten sotkut saa parhaiten siivottua.

Tiedollista tukea jaettiin arvioimalla bloggaajan tilannetta ja kokemusta uudesta näkökulmasta. Kommentoijat arvioivat myöskin omaa tilannettaan ja näin antoivat tiedollista tukea. Kun lukijat kertovat omista kuulumisistaan, se auttaa toisia vertailemaan omaa tilannettaan muiden tilanteisiin. Myös bloggaajan elämäntilanteeseen liittyvistä omista kokemuksista kertominen tarjoaa epäsuoraa informaatiota ja toimii eräänlaisena esimerkkitapauksena. Omien kokemusten jakaminen välittää kokemuksiin perustuvaa tietoa muille. (Ojaniemi 2013, 36.) Äitiysblogeissa onkin nähtävissä hyvin vahva periaate, jossa kommentoijat jakavat omia kokemuksiaan samoista aiheista, joista bloggaaja on kulloinkin kirjoittanut. Blogikirjoituksessa käsiteltävänä voi olla lähestulkoon mikä tahansa aihe, ja äidit kommentoivat omia kokemuksiaan siitä. Omien kokemusten kertominen toimii yhtenä vertaistuen jakamisen välineenä. Kokemusten jakaminen ja vaihtaminen on yksi merkittävimmistä ominaisuuksista, jotka saavat pienten lasten äidit hakemaan vertaistukea internetin verkkoyhteisöistä. Äitien kokemusten mukaan tukea välittyy erityisesti silloin, kun kuulee, että muutkin kamppailevat samanlaisten asioiden kanssa ja näin saa myös tukea itseä mietityttäviin asioihin (Viljanen 2010, 53).

Myös arvioiva tuki oli hyvin edustettuna äitiysblogien kommentteissa. Se näyttäytyi useimmiten positiivisena palautteena ja kehuina sekä sosiaalisena vertailuna esimerkiksi lasten kehityksestä. Blogissa ilmenevän arvioivan tuen tarkoitus on nostaa bloggaajan tai muiden lukijoiden itsetuntoa kehujen ja hyväksynnän kautta. Kommenteissa lukijat kertoivat olevansa samaa mieltä bloggaajan kanssa jostakin asiasta ja näin osoittivat arvostavansa häntä. Lisäksi kommentoijat ajoittain oikeuttavat bloggaajan näkemyksiä ja tunteita jostakin asiasta sekä vähentävät hänen itsesyytöksiään. Myös kiitokset kuuluvat tähän tuen muotoon. (Ojaniemi 2013, 37.)

Äitiysblogeissa kommentoijat usein ilmaisevat olevansa samaa mieltä bloggaajan kanssa. Hänen kirjoituksiaan myötäillen esimerkiksi toteamalla *”olet niin oikeassa, tällaisiahan me ollaan”*. Äidit kirjoittavat samaistuneensa johonkin bloggaajan kirjoitukseen tai mielipiteeseen. Samaistumista edesauttaa bloggaajan samanlainen elämäntilanne kuin itsellä, mutta samaistumista oli kokenut myös äiti, joka kertoi arkensa olevan ainakin osittain hyvin erilaista kuin bloggaajan. Äidit tuovat kommentteissaan esille sen,

että samaistuttavuus bloggaajaan tuo tunteen siitä, että blogi on aidon ja tavallisen kotiäidin blogi, eikä pelkkää mainostusta.

Arvioivaa tukea välittyy äitiysblogeissa myös sosiaalisen vertailun kautta. Useimmiten tämä vertailu liittyy lasten kehitysvaiheisiin, ja äidit vertaavat omien lastensa kasvua ja kehitystä bloggaajan lapsiin tai muiden lukijoiden lapsiin. Lapsen ikätoverien kuulumisten lukeminen on kommentoineiden äitien mielestä mielenkiintoista, ja osoittaa myös sen, miten eri tahtiin lapset kasvavat ja kehittyvät. Tämän vertailun taustalla voi olla huolta siitä, onko oman lapsen kehitys normaalia (Wilenius 2010, 31).

Äitiysblogeissa myös osoitetaan paljon kehuja ja kiitoksia bloggaajalle. Usein niissä kehuaan blogia ja kerrotaan, että sen lukeminen on mielekästä ja saa äidit hyvälle tuulelle. Eräs äiti kertoi blogin lukemisen toimineen hänelle pakona arjesta ja pitäneen hänet järjissään silloin, kun valvottavan lapsen vuoksi arki oli ollut hankalaa. Äidit tuovat mielellään kommentin muodossa esille sen, jos blogikirjoitus on jollakin tavalla ollut heille avuksi tai hyödyksi. Myös bloggaajaa itseään sekä hänen perhettään kehuaan. Bloggaajalle osoitetut kehut liittyivät usein hänen persoonaansa; *”sinun kaltaisia ihmisiä maailma kaipaa”*, sekä hänen tapaansa olla äiti. Eräs äiti jopa kertoi bloggaajan olevan hänen äiti-idolinsa:

”Olet mun äiti-idoli. Olet super omistautunut lapsillesi ja voi, he ovat varmasti molemmat niin onnellisia lapsia! Tarjoatte ihanalla tavalla heille mahdollisuuksia olla lapsia isolla ÄLLÄLLÄ. Teillä on aivan oma juttunne ja olette rohkeasti TE. Minusta se on todella hienoa. ”

Äitiysblogien lukeminen innostaa ja kannustaa äitejä tekemään asioita lasten kanssa. Bloggaajan esimerkki oli rohkaissut erästä äitiä matkustamaan pienen vauvan kanssa ja valanut häneen uskoa, että hän pystyy siihen, aivan kuten muutkin pystyvät. Toista äitiä blogin lukeminen oli auttanut oivaltamaan, että äitiyslomallakin saa olla aktiivinen, ja toteuttaa *”mitä nyt milloinkin päähän tulee”*. Myös äitiyden varjopuolista ja vaikeista asioista kertominen sai lukijoilta kiitosta. Tällaiset rehelliset kirjoitukset antoivat lukijoille voimaa ja olivat auttaneet omien ajatusten kasaamisessa. Ne myös lohduttivat ja antoivat toivoa, jonka avulla voi saada uskoa siihen, että kaikki helpottaa.

”Kotiäitinä on raskasta olla. Hienoa että uskallat sen ääneen sanoa.”

”...on ollut rauhoittavaa lukea teidän vauvavuodestanne. Ehkä meilläkin joskus helpottaa ;)”

Myös Mäkinen (2013, 50) havaitsi tutkimuksessaan, että lukijan kannalta on hyvin miellyttävää, että bloggaaja uskaltaa kirjoittaa vaikeistakin aiheista. Hänen tutkimuksessaan blogikirjoitus, joka käsitteli äitiyttä koskevien valintojen aiheuttamia syyllisyydentunteita ja huonommuuden kokemuksia suhteessa toisiin äiteihin, sai lukijoilta paljon kehuja rohkeudesta.

Äitiysblogeissa myönteinen palaute ilmentää sitä, että äidit saavat blogikirjoitusten kautta kokemuksen siitä, että muutkin käyvät läpi samanlaisia asioita ja tunteita. Mäkinen (2013, 59) blogitutkimuksessa lukijat olivat tunteneet olonsa paremmaksi ymmärtäessään, etteivät he olekaan yksin sekavien ajatustensa kanssa, ja tästä he olivat bloggaajalle kiitollisia. Hyvin monessa kommentissa äidit toteavat *”kiva kuulla, etten ole ainoa”*. Bloggaaja on lukijoiden mielestä myös pukeutut sanoiksi juuri niitä tunteita, joita he itse kävivät läpi. Äidit jakavat mielellään samanlaisia tunteita, ja sitä kautta kokevat, etteivät ole yksin tilanteessa.

”ihanaa tietää etten ole ainut <3”

5.3 Äitiyden jakaminen ja äiti-identiteetin pohtiminen

Aineiston perusteella äideillä on selkeä tarve tuoda esille omaa äitiyttään ja samalla saada muiden hyväksyntää. Äidit pohtivat kommentissaan hyvin usein omaa äitiyttään ja sen identiteettiä; millaisia äitejä he ovat tai millaisia äitejä he haluaisivat olla. Äitien tulkinnat omasta äitiydestään koskivat useimmiten erilaisia luonteenpiirteitä, jotka tulevat esille perheen arkipäiväisessä toiminnassa. Yhtenä esimerkki tällaisesta äitien esiintuomasta luonteenpiirteestä, oli siisteyden ja kodin puhtaanapidon arvostaminen. Eräs äiti luonnehti itseään *”siisteyttä kaipaavaksi äidiksi”*, jonka päivästä voi tulla huono, jos sänkyjä ei ole pedattu ja pyykkikori on täynnä. Toinen äiti kutsui itseään näin: *”olen kontrollifriikki, en voi lähteä talosta, jos kaikki tavarat ei ole paikoillaan”*. Tällaisille henkilöille kodin jokapäiväiset rutiinit ovat tärkeitä, ja kodin siisteys vaikuttaa selvästi heidän mielialaansa.

Viljanen (2010, 35) esittää tärkeän huomion siitä, että joidenkin äitien kohdalla lapsen syntymä voi viedä viimeisetkin siivoushalut, sillä lapsen hoito vie lähes kaiken ajan. Lasten hoitamisen myötä eräs äiti oli joutunut opettelemaan kodin epäjärjestyksen sietämistä, sillä täydellisen järjestyksen ylläpitäminen on hänen mielestään täysin mahdo-

tonta. Eräs äiti toi esille mielipiteensä siitä, että kodin siisteydellä ei ole mitään merkitystä, sillä elämässä merkitsevät suuremmat asiat.

Äidit puhuivat myös paljon omasta temperamenttisuudestaan ja taipumuksestaan menettää hermonsa helposti. He kertoivat huutavansa ja kiroilevansa lastensa kuullen tilanteeseen nähden usein liikaakin. Hermostuminen tuntuu äideistä pahalta ja saa aikaan huonoa omaatuntoa. Hyvän äidin ominaisuuksiin määritellään kuuluvaksi hyvät hermot sekä kyky pysyä rauhallisena kaikissa tilanteissa (Märijärvi 2006, 27), ja näin ollen sellaiset äidit, jotka eivät näin toimi, kokevat itsensä helposti huonon äidin vastakohtana. Temperamenttisuuden vastapainoksi eräs äiti koki olevansa *”halaileva ja pussaileva äiti”*. Useimmilla temperamenttisuutensa esiin tuoneilla äideillä tuntui olevan tapana kuitenkin selittää lapselleen tilanteen jälkeen, miksi äiti hermostui ja huusi. Lapsille suuttuminen sai äidit pohtimaan sitä, kuinka paljon lapset myöhemmin muistavat näistä tilanteista ja miten ne vaikuttavat lapsiin. Pienet lapset kun eivät vielä ymmärrä, miksi äiti on vihainen. Eräs äiti lohduttautui ajatuksella, että hänen temperamenttisuutensa ansiosta lapset ainakin näkevät erilaisia tunnereaktioita ja oppivat tunnistamaan niitä. Kommenteissa keskusteltiin myös äitiyden mukanaan tuomasta laajasta tunneskaalasta sekä siitä, miten vahvasti äidit voivat tuntea rakkautta ja samaan aikaan epätoivoa. Äitien kokemusten mukaan heidän mielialansa vaihtelevat ajoittain todella voimakkaastikin laidasta laitaan.

”Eilen taas oltiin ihan eri mieltä. Hurjaa vuoristorataa tämä äitiys!”

Monet äidit luonnehtivat olevansa, vastoin omia odotuksiaan, rentoja äitejä. Eräs äiti kertoi töihin palaamisen jälkeen muuttuneensa *”ei se niin justinsa – äidiksi”*, joka ei enää ota paineita äitiyden suorittamisesta. Lapsen kasvaminen oli saanut monet äidit hellittämään ja stressaamaan asioista vähemmän. Eräs äiti kuitenkin tarkensi tätä käsitystä huomauttamalla, ettei ole kuitenkaan liian rento, vaan pyrkii suojelemaan lasta turhilta kolhuilta. Myös Viljasen (2010, 33) tutkimuksessa äidiksi tuleminen oli muuttanut naisten ajatusmaailmaa ja suhtautumista eri asioihin. Äidit eivät enää kantaneet huolta joka asiasta, vaan heidän rentous oli lisääntynyt. Myöskään pienet asiat eivät enää aiheuttaneet stressiä kuten ennen lapsen syntymää.

Vastakohtana äitien rentoudelle aineistosta nousi esiin myös epävarmuus. Alasuutarin (2003, 153) mukaan vanhemmuudessa esiintyy usein epävarmuutta, jota tuodaan esille korostamalla omaa osaamattomuutta ja kokemattomuutta kasvatukseen liittyen. Tietämättömyyttä esiintyy erityisesti lapsen normaaliin kehitykseen kuuluvista asioista. Äidit

tuntuvat olevan epävarmoja omista kyvyistään sekä siitä, mikä on lapselle riittävää. Tällöin itseä verrataan helposti muihin äiteihin, vaikka tärkeää olisi luottaa enemmän omiin äidinvaistoihin. (Viljanen 2010, 45.)

”Välillä olen äitiydessä räpiköivä untuvikko, joka ei oikein tiä mistään mitään. Tai siltä joskus tuntuu.”

Äidin epävarmuuden taustalla on usein huoli siitä, kykeneekö äitinä turvaamaan lapsen hyvinvoinnin ja samalla selviämään itse vaativasta kasvatustehtävästä. Epävarmuutta esiintyy todennäköisesti enemmän silloin, kun nainen on juuri tullut äidiksi. Naisen on haastavaa asettua uudenlaiseen äidin rooliin, sillä sen piirteet ja ominaisuudet ovat usein epäselviä (Morrison 2010). Tällöin varmuus äitinä toimimiseen ei ole vielä kehittynyt. Äitien epävarmuuteen liittyi myös vahvasti lapsen menettämisen pelko. Lapsen menettämisen pelko oli erityisen voimakasta tuoreilla äideillä, jolloin lapsi oli tuonut mukanaan uudenlaisen, suuren vastuun. Pelko oli ollut äitien mielissä selvästi useammin esikoislapsen kohdalla, jolloin äitiys on vielä melko epävarmaa. Myöhemmin mahdollisesti toisen lapsen kohdalla äidin varmuus kasvaa ja luottamus omiin taitoihin lisääntyy. Äitien kokemuksissa rakkaus ja pelko kulkevat ikään kuin käsi kädessä, ja eräs äiti kuvasikin tilannetta näin:

”Pitää yrittää luottaa ja antaa sen rakkauden pysyä voitolla ettei pelko saa liian tiukkaa otetta.”

Pelko lapsen menettämisestä kasvaa useimmiten lapsen syntymän jälkeen. Äitien kokemusten mukaan raskausaikana ei osaa pelätä, kun ei vielä tiedä, mitä on edessä. Näin tuntui olevan erityisesti esikoislapsen kohdalla. Toisen raskauden kohdalla pelon arveltiin olevan enemmän läsnä, kun äidit ovat tietoisempia riskeistä, mutta toisaalta silloin omaan äitiyteen osaa jo luottaa enemmän.

”Ensimmäisellä kerralla olin pelokas ja epävarma äiti, ja toisella kertaa varma ja kaikin puolin onnellinen kahdesta lapsestaan. ”

Äidit pohtivat kommentissaan syitä sille, miksi lapsen menettämisen pelko oli niin vahvasti läsnä. Usein syyksi löytyi se, että alun perin raskauden piti olla mahdotonta, jolloin äidit pelkäsivät sitä, että tämä siunaantunut onni otetaankin heiltä yhtäkkiä pois. Näin ollen äidit olivat hyvin varovaisia ja pyrkivät suojelemaan lasta pienimmiltäkin kolhuilta. Tällainen jatkuvasti vainoava pelko sai muita miettimään äitien hyvinvointia; saako hän henkisesti rauhaa jos joutuu pelkäämään koko ajan lapselle sattuvia vaarati-

lanteita. Lopulta päädyttiin siihen oletukseen, että tällainen pelko todennäköisesti helpottaa, kun äidit vähitellen huomaavat, että vaikka lapsi satuttaisikin itsensä, hän ei siitä useinkaan mene rikki. Äidit toivoivat, että he osaisivat olla vähemmän ankaria itselleen, koska kaikkea ei voi ennakoita.

Toisaalta lapsen menettämisen pelko ilmeni joidenkin äitien kokemuksissa jo raskausaikana, jolloin raskaudenaikaiset riskit ja niiden tiedostaminen olivat aiheuttaneet äideille huolta. Eräs äiti luonnehti lapsen kohtukuolemaa kamalimmaksi asiaksi, mitä raskauden aikana voi tapahtua. Yhdessä tarkastelemassani äitiysblogissa lapsen menettämiseen liittyvä keskustelu syntyi bloggaajan esittelemästä kirjasta, jossa lapsensa menettäneet äidit kertoivat oman tarinansa. Blogikirjoitusta kommentoineiden keskuudessa kirjan esittely herätti paljon tunteita, mutta surullisen ja ahdistavan sanoman lisäksi äitien tarinat loivat lohdullista uskoa siitä, että vaikka joutuisikin kokemaan oman syntymättömän lapsensa kuoleman, siitäkin voi lopulta päästä eteenpäin. Tämä kirjoitus sai lukijat selvästi pohtimaan lapsen menettämistä, ja sitä kommentoineet henkilöt kokivat voimakkaita samaistumisen tunteita toistensa tuntemuksista. Lapsen menettämisen pelosta kirjoittaminen herätti monenlaisia tunnereaktioita, ja monet kertoivat jopa kyynelehtivänsä lukiessaan muiden kokemuksia. Tämä on ymmärrettävää, sillä lapsen menettäminen on hyvin herkkä aihe, joka nostaa esiin tunnereaktioita, erityisesti äideille.

Tämä keskustelu sai äidit keskenään pohtimaan sitä, miksi lapsen menettäminen tuntuu olevan niin vaiettu keskustelunaihe. Yleisen keskustelun ja tiedottamisen liittyen raskaudenaikaisiin riskeihin toivottiin olevan avoimempaa, ja monet äidit toivat esiin tietämättömyytensä kohtukuolemasta. Tällaisista asioista vaikeneminen ei äitien mielestä helpota niiden kokemusta, jotka joutuvat kyseisen asian kokemaan. Lisäksi äidit kokivat, että asioista puhumattomuus on raskaana olevien naisten aliarviointia, kun heille ei esimerkiksi sairaalassa selkeästi kerrota, mitä raskauden aikana ja synnytyksessä voi pahimmillaan käydä. Asioista puhumisen koettiin vaikuttavan myös siihen, että osa kohtukuolemista voitaisiin jopa estää, mikäli tietoa jaettaisiin paremmin.

Myös suojelunhalu lasta kohtaan pohditutti äitejä, ja se oli erityisen voimasta silloin, kun lapsi oli jotenkin erilainen. Eräs äiti kertoi vammaisen lapsensa myötä muuttuneensa jopa ylisuojelevaksi ja pelokkaaksi, ja huoli siitä, miten muut ihmiset tulevaisuudessa suhtautuvat lapsen erilaisuuteen, oli hänen elämässään voimakkaasti läsnä. Äidit pohtivat sitä, että vaikka lapsi onkin äidille itselleen täydellinen ja maailman ihanin lapsi, on olemassa kuitenkin pelko siitä, että muut ihmiset maailmassa eivät näe lasta samalla

tavoin. Kyseinen äiti toivoi lapselleen kaikesta huolimatta mahdollisimman helppoa ja onnellista elämää, ja vakuutti pitävänsä muista poikkeavan lapsensa puolia joka tilanteessa, vaikka erilaisuuden puolesta taistelemisen onkin raskasta. Hän myös toivoi, että lapsen kasvaessa kulttuuri muuttuisi siten, että erilaisuuden puolesta taistelemisen ei edes olisi tarpeen. Lapsen vammaisuus nähtiin äitien keskuudessa edelleen tabuna, josta tulisi keskustella avoimemmin.

Äitien pohdinnat siitä, millaisia äitejä he haluaisivat olla, liittyivät hyvin usein ajankäyttöön ja lasten kanssa vietettyyn aikaan. Eräs äiti kommentoi, että hän haluaisi olla sellainen äiti, jolla olisi enemmän aikaa kulkea lasten kanssa heidän tahtiinsa esimerkiksi kaupassa. Kerran hän oli päättänyt hakea lapsen aiemmin tarhasta ja vietti tämän kanssa rauhallisesti kunnolla aikaa ja lapsi oli ollut siitä hyvin onnellinen. Äiti oli tuolloin tainnut, että kyseinen järjestely ei vaatinut kovin paljoa häneltä itseltään, vain aikaa.

Melko yllättävää oli se, että kommenteissa oli paljon myös lapsettomien lukijoiden pohdintoja siitä, millaisia äitejä he tulisivat olemaan joskus tulevaisuudessa. Sen lisäksi, että blogit tarjoavat vertaistukea niille lukijoille, joilla on jo lapsia, ne tarjoavat myös tukea ja rohkaisua niille lukijoille, jotka harkitsevat ja suunnittelevat perheen perustamista (Mäkinen 2013, 60).

”...että näin, kun lapsenteko on itselläki ajankohtaisena aiheena, tulee mietittyä näitä asioita.”

”Sun tekstiäsi lukiessa ymmärsin jotenkin ihan täysin mitä tarkoitat, vaikka minulla itselläni ei lapsia olekaan (toivottavasti joskus).”

”Meinasin kirjoittaa - oikeastaan kirjoitinkin, mutta kumitin - ärsyyntyneen viestin, että jopas on. Sitten ymmärsin, että äitinä, sitten kun sen aika koittaa - toivoisin täysin samaa kuin sinä.”

Lapsettomien lukijoiden kirjoittamat kommentit tuovat näkyväksi sen, että äitiysblogien lukijoissa todella on myös paljon sellaisia henkilöitä, joilla ei itsellään ole lapsia. Mäkinen (mt., 47) havaitsi tutkimuksessaan, että äitiysblogeja lukevat ja kommentoivat sellaisetkin ihmiset, joilla ei vielä ole lapsia. Hänen mukaansa jotkut lapsettomat lukijat ovat kuitenkin työnsä kautta tekemisissä lastensa kanssa. On kuitenkin myös sellaisia lapsettomia lukijoita, joille pelkästään bloggaajan elämäntapa ja kirjoitustyyli ovat syitä jatkaa blogin lukemista.

Blogeissa äidit jakoivat mietteitään myös äitiyden rooleihin liittyen, ja usein he pohtivat omaa rooliaan äitinä suhteessa rooliinsa naisena. Näiden välillä koettiin ajoittain ristiriitaa, sillä äitinä ja naisena olemisen yhteensovittaminen on haastavaa. Äitiyden identiteettiin sopeutuminen voi olla vaikeaa, mikäli se tuntuu aiemman identiteetin menetykseltä. Nykyään äidiksi tullaan keskimäärin 30 vuoden iässä, jolloin naiset ovat jo ehtineet kehittää itselleen aikuisuuden identiteetin, joka koostuu urasta, ihmissuhteista sekä elämäntyylin valinnoista. Vanhemmaksi tuleminen haastaa tätä identiteettiä, ja näin ollen monet naiset kokevat tasapainottelun äitiyden identiteetin sekä oman itsen identiteetin välillä hankalaksi. (Morrison 2010.) Äidin identiteetin kannalta on merkityksellistä löytää omanlaisensa tapa olla äiti ja hyväksyä itsensä kaikkine tunteineen, heikkouksineen sekä persoonallisine piirteineen. Äitiyden identiteetti syntyy ja kasvaa vuorovaikutuksessa lapsen kanssa, ja sitä muokkaavat lapsen luonne, äidin tarpeet sekä perheen elämäntilanne. (Juusola 2014, 139.)

Erityisesti lasten ollessa vauvaikäisiä äideillä oli ollut kokemuksia siitä, että äitiyden rooli on niin pinnalla, että muut naiselle ominaiset roolit jäävät vähemmälle huomiolle. Äitiys haastaa naisen identiteettiä ja se voi luoda tunteen, että äitiyttä on vaikea yhdistää muuhun identiteettiin. Äitiyden identiteetin rakentamiseen kuuluu tavallisesti ristiriitaisia tunteita, mutta nämä tunteet on tärkeää tunnistaa ja hyväksyä. (mt., 138.)

”Tunnistan noi fiilikset! Tässä vauvavuotena on etenkin tuntunut, että muut roolit hukuvat vähän sinne äidin roolin jalkoihin. Pitäisi muistaa, että on muutakin kuin äiti, mutta välillä se oma itse on vaan vaikea kaivaa esille näinä vauvanhoidon ja vaippojen täyteisinä päivinä!”

Tässä äiti huomauttaa itselleen, ja samalla toisille, että naisten pitäisi muistaa olla muutakin kuin äitejä, vaikka se voi olla haasteellista arjen koostuessa pääosin vauvanhoidosta. Äitiyden ja naiseuden roolien yhteensovittaminen vaatii tasapainottelua, mutta siitä huolimatta olisi tärkeää huolehtia myös oman identiteetin säilyttämisestä, eikä määritellä itseään pelkästään äitinä. Myös Viljanen (2010, 35) havaitsi tutkimuksessaan, että äidit pyrkivät säilyttämään oman identiteettinsä omia tarpeita omaavina naisina lapsesta ja vastuusta huolimatta. Eräs äiti toteaaakin:

”Vaikka olenkin nyt äiti, en halua että se määrittää mut kokonaan. :)”

Usein äitiyden oletetaan olevan aikuisten naisten ensisijainen identiteetti. Nykyaikana on yleisempää, että äidit näkevät nämä kaksi roolia toisistaan erillisinä tai jopa koko-

naan yhteen sopimattomina. (Morrison 2010.) On tavallista, että nainen kokee, ettei hänen identiteettiinsä sovi lainkaan äitinä oleminen, ja tällöin hän voi valita elävänsä lapsettomana. Kun nainen tulee äidiksi, hänen vapautensa ja autonomiansa usein rajoittuvat (Yonker 2012, 114), ja tästä syystä monet naiset kokevat, että lasten hankkiminen ei ole heitä varten.

Äitiysblogeissa puhutaan usein ristiriidasta, jonka tuottaa eläminen samanaikaisesti sekä äitinä, että henkilönä, jolla on omat arvonsa, mieltymyksensä ja päämääränsä. Nämä arvot, mieltymykset ja päämäärät jäävät niiden rajojen ulkopuolelle, jotka ihanteellinen äitiys naiselle asettaa. Näin ollen äitien odotetaan vieläkin hylkäävän omat henkilökohtaiset päämääränsä ja mieltymyksensä palvellakseen lastensa tarpeita ja toiveita. (Mt., 110.) Äidit tuottavat blogeissa vastapuhetta yleiselle uskomukselle, jonka mukaan äitien tulisi huolehtia ainoastaan lastensa onnellisuudesta eikä ajatella omia tarpeitaan (Morrison 2010). Äitiysblogien kommentteissa äidit toivat korostetusti esille tarvettaan omaan aikaan, perheen ulkopuolisiin ihmissuhteisiin, itsensä toteuttamiseen työelämässä, harrastuksiin sekä opiskeluun.

Toisaalta aineistosta on löydettävissä myös äitejä, jotka kokevat omat tarpeensa merkityksettöminä nyt, kun heidän unelmien täyttymyksensä on olla vauvan kanssa kotona ja seurata hänen kasvua ja kehittymistä. Kaikki äidit eivät koe tarvitsevansa omaa aikaa, sillä he eivät koe sitä niin arvokkaaksi, että haluaisivat sen vuoksi olla pois lapsensa luota. Näin ajattelevat äidit nauttivat enemmän kotona olemisesta kuin esimerkiksi kaupungille lähtemisestä.

”Ennen kävin intohimoisesti kuntosalilla. Nyt olen käynyt kerran. Ihanaa oli mutta ei sen arvoista että olisin pari tuntia poissa vauvani luota. Joka on siis kohta 7 kk.”

Erään äidin mielestä on *”ihan ok hukata itsensä äitiyteen”*, ja unohtaa omat henkilökohtaiset haaveensa. Tämä sai kuitenkin muilta äideiltä ihmettelevän vastaanoton, ja kyseistä äitiä muistutettiin siitä, että äidillä on hyvä olla omaa tekemistä ja että perheen ulkopuoliset asiat ovat mielenterveyden kannalta tärkeitä. Häntä kehoitettiin muistamaan, että *”itsensä ajatteleva on hyvä vaihtoehto”*.

Keskusteluun äitiyden rooleista liittyy myös erään äidin esiintuoma kokemus siitä, että hänellä on *”halju ja kummallinen olo”* silloin, kun hän on liikkeellä ilman vauvaansa. Tällainen tunne johtuu hänen mukaansa siitä, että tällöin muut ihmiset eivät voi tietää, että hän on äiti. Tämä kommentti selvästi osoittaa, että kyseisellä naisella äidin rooli on

hyvin pinnalla ja se vaikuttaa olevan hyvin tuore, ja äiti kokee vahvaa ylpeyttä uudesta roolistaan. Tuntemukset, joita hänelle syntyy liikkueensa ilman vauvaa, kertovat siitä, että hän haluaisi kaikkien ihmisten tietävän hänen saavuttaneen äitiyden. Myöhemmin samaisessa kommentissaan kyseinen äiti kuitenkin toteaa, että ehkä hän tottuu tähän oloon, kunhan lapsi kasvaa ja äiti tekee tätä useammin.

Äidin rooleihin liittyvässä keskustelussa luodaan sosiaalisia käsityksiä äideistä sekä heidän rooleistaan. Pääosin nämä käsitykset jakaantuvat käsitykseen hyvästä tai ihanteellisesta äitiydestä ja sen vastakohtasta, huonosta äitiydestä. (Karvonen 2014, 80.) Blogien kommentissa puhutaan toistuvasti hyvästä äitiydestä, mitä se on ja kokevatko äidit itse kuuluvansa tähän ryhmään. Äidit vertailevat itseään ja toimintaansa niihin normeihin, joita yleisesti pidetään hyvälle äidille kuuluvana.

Tutkimusaineistossani hyvää äitiyttä pohdittiin usein suhteessa äidin ajankäyttöön. Hyvän äidin oletetaan viettävän mahdollisimman paljon aikaa lapsensa kanssa ja olevan aina tilanteissa läsnä. Myös Märijärvi (2006, 27) havaitsi tutkimuksessaan äitien puheessa korostuvan tavoitteen olla paljon läsnä pienten lasten kanssa. Ajankäyttöön liittyen äidit keskustelivat esimerkiksi siitä, onko äidin hyväksyttävää olla internetissä ja sosiaalisessa mediassa silloin kun lapsi leikkii, ja tämä herätti hyvin paljon erilaisia mielipiteitä.

”Ihmettelen aina äitejä jotka hiekkalaatikon reunalla näppäilee puhelintaan ja tuttuja jotka kertoo et on facebookissa kun lapsi leikkii. Siis mitä ihmettä? En ole itsekään mikään täydellinen äiti, mutta nettiä käytän vain ja ainoastaan kun tyttö nukkuu.”

”Mä ihmettelen kaltaisiasi kyttäjiä jotka kuvittelevat pienen hetken nähtyään toisen elämästä, että se on AINA puhelimella eikä lapsi KOSKAAN saa huomiota. Mulle oli lasten ollessa kotona leikkipuisto aika AINOA aika kun sometin ja se sopi hyvin, sellanen pieni loma päivään kun muuten on JATKUVASTI lasten kanssa. Kukaan ei olisi paheksunut, jos olisin lukenut siellä hymyillen kirjaa kun neli- ja viisivuotias leikkii keskenään, mutta ai ai kun mamma näkee älypuhelimien. :D Aina se ”nykyaikainen” on jotenkin paheksuttavampaa kuin joku vanha juttu. Miksi ihmeessä somessa ei nyt saisi olla ollenkaan kun lapset on hereillä?”

Yllä olevassa esimerkissä kohtaa kaksi vastakkaista mielipidettä aiheeseen liittyen. Ensimmäisen mielipiteen mukaan lapsille tulee omistautua täysin, koska lapsella on oikeus siihen, että vanhempi on läsnä. Äidille ei sallita sosiaalisen median käyttöä lapsen he-

reilläoloaikana, ja tätä perustellaan sillä, että lapsi ei saa huomiota, vaikka hän sitä tarvitsisi tai pyytäisi. Toisen mielipiteen mukaan äidin on täysin sallittua käydä sosiaalisessa mediassa esimerkiksi silloin, kun lapset leikkivät keskenään. Muutamasta sosiaalisessa mediassa vietetystä hetkestä huolimatta lapselle jää päivittäin runsaasti aikaa. Tätä mielipidettä kannattavat huomauttavat, että lapselle ei tarvitse koko ajan keksiä virikkeitä. Toisaalta he mainitsevat kuitenkin, että sellaisilla henkilöillä, joilla internetin käyttö on liiallista, on aiheellista sitä rajoittaa. Äitien mukaan on valitettavan paljon sellaisia vanhempia, jotka viettävät aikaa sosiaalisessa mediassa ja internetissä koko ajan, eikä heidän lapsensa saa heihin katsekontaktia tai puheyhteyttä. Eräs äiti kertoi omasta tilanteestaan, jossa hänen miehensä jatkuva huomauttelu puhelimen käytöstä oli saanut hänet vähentämään sitä radikaalisti. Kuitenkin kotiäitinä ollessa sosiaalisen median käyttö puhelimella oli alkanut taas lisääntyä, ja sen vuoksi vähentäminen oli tullut uudelleen ajankohtaiseksi, jotta hän voisi olla enemmän läsnä lapselleen.

On tärkeää huomioida se, että vaikka internet voi muodostua äideille tärkeäksi tuen paikaksi, se voi myös koukuttaa ja aiheuttaa riippuvuutta hyvin helposti ja sen käyttö saattaa olla liiallista. Äitien ajatukset saattavat harhailla nettiyhteisöissä silloinkin, kun tietokone on kiinni ja nettiin pääsyä rajoittavat tekniset häiriöt aiheuttavat ärtymystä. Myös muu elämä alkaa kärsiä, työt jäävät tekemättä ja oikean elämän ystäviä tavataan yhä harvemmin. (Hintsala 2007, 60; Juusola 2015, 115.) Vanhempien liiallinen internetin käyttö voi vaikuttaa negatiivisesti myös lapseen, ja viime aikoina onkin havaittu tapauksia, joissa pienet lapset eivät enää opi puhumaan, sillä lapsen ja vanhemman välinen vuorovaikutus on vähentynyt vanhempien runsaan sosiaalisessa mediassa vietetyn ajan vuoksi (Haapakoski 2015). Kaikille internetin ja sosiaalisen median käyttö ei kuitenkaan muodostu ongelmaksi, vaan ne toimivat eräänlaisena taukohetkenä arjen keskellä, jolloin voidaan ylläpitää sosiaalisia kontakteja. Internetin mahdollistama ajasta ja paikasta riippumattomuus on äideille merkityksellistä, sillä heidän vapaa-aikansa voi olla hyvin vähäistä ja rajoittunutta. (Hintsala 2007, 59.)

Äideillä on erilaisia tapoja käyttää aikaa sekä erilaisia käsityksiä siitä, mikä arjessa on tärkeää (Viljanen 2010, 35). Toiselle äidille on tärkeää ottaa itselleen hetki omaa aikaa lapsen hoidon lomassa kun taas toinen kokee tärkeämmäksi olla koko ajan läsnä lapselleen ilman varsinaista omaa aikaa. Erilaisista toimintatavoista huolimatta jokainen äiti pyrkii toimimaan parhaalla mahdollisella tavalla, ja tämä hyväksyttiin myös äitiysblogien kommentteissa.

”Jokainen toimii kuten parhaaksi näkee mutta tärkeintä on olla lapselle läsnä silloin kun lapsi sitä tarvitsee :)Tästä olemme varmasti kaikki samaa mieltä! :)”

Hyvän äitiyden vaatimukset ja sen normien täyttäminen oli saanut monet äidit kokemaan itsensä riittämättömäksi. Pyrkimys täyttää hyvän äidin kriteerejä oli aiheuttanut monille stressiä ja asioiden suorittamista. Esimerkiksi imettämisen epäonnistuminen, lapselle huutaminen, purkkiruoan syöttäminen tai lapsen pitäminen omassa sängyssä olivat aiheuttaneet äideille syyllisyyttä. Eräs äiti koki syyllisyyttä myös siitä, että hän ei pysty tarjoamaan lapselle riittävästi sosiaalisia virikkeitä. Äidit kokevat usein huonoa omaatuntoa myös siitä, jos lapsen kanssa leikkimiselle ja ajan viettämiseksi ei ole jäänyt tarpeeksi aikaa (Märijärvi 2006, 29).

Äidin syyllisyyden tunteita voidaan pitää myönteisinä, koska ne muodostuvat vastuusta läheisissä ihmissuhteissa, erityisesti lapsista. Syyllisyyspuhe kertoo siis samalla myös siitä, että äidit ottavat vastuuta lapsistaan ja haluavat heille hyvää. (Alasuutari 2003, 152.) Eräs äiti oli päättänyt lopettaa itsensä turhaan syyllistämisen ja kokemisen riittämättömänä, ja alkanut luonnehtia itseään riittävän hyväksi äidiksi. Hän koki, ettei jaksakaan vain suorittaa elämäänsä, vaan haluaa myös nauttia siitä ja elää. Kokeneemmat äidit huomauttivat kommentteissa, että lopulta kuvitelma täydellisestä äidistä onkin vain oman pään sisällä, ja ei ole olemassa mitään syytä, miksi pienten lasten äidin ylipäätään tulisi olla täydellinen kaikilla elämän osa-alueilla. Kommentteissa mainittiin, että jo pienestä lapsesta huolehtimista pelkästään voidaan pitää hienona saavutuksena, eikä äidin tällöin ole syytä odottaa itseltään täydellisyyttä. Äitejä neuvottiin ajattelemaan itseään riittävän hyvänä äitinä juuri omalle lapselleen ja olemaan miettimättä asioita liikaa sekä toimimaan enemmänkin tunteen mukaan siten, mikä tuntuu parhaimmalta ratkaisulta kulloiseenkin asiaan. Eräs äiti kertoi kuullensa joskus toteamuksen, että lasten mukanaan tuoma riittämättömyyden tunne ei lopu koskaan, joten sitä on vain opeteltava sietämään.

”Se on kyllä niin, että usein ajattelee esimerkiksi, että oonko nyt kauhean huono äiti kun en lähe ulos ku sataa vettä (ja sadevaatteet, kumpparit on kaapissa kyllä).. Ei se tee huonompaa äitiä, jos skippaa ulkoilun joskus.. Me äitit ollaan vaa tämmösiä että liikaa mietitään asioita. Maalaisjärki on paras järki :D”

Blogien kommentteissa todettiin, että äidit ja nuoret naiset ovat itselleen hyvin raakoja, ja vaativat itseltään liian paljon. Äidit asettavat itselleen erilaisia paineita suorittaa asioita, ja heistä tuntuu usein, että koko ajan on pakko tehdä jotain. Äitiydessä voi helposti

luisua tällaiseen ylisuorittamiseen, jolloin oma aika jää lähes olemattomiin eikä koskaan tunnu siltä, että asiat on hoidettu. Asioiden suorittaminen näyttäisi vahvasti määrittävän hyvää äitiyttä, mutta tosiasiaassa tällainen toimintatapa voi pitkittyessään johtaa uupumukseen. Äidit kuitenkin korostivat oman henkisen hyvinvointinsa merkitystä, sillä tasapainoisten vanhempien koettiin olevan lapsen kannalta parempi vaihtoehto kuin ”ahdistuneet ylisuorittajat”.

Myös muiden ihmisten asettamat odotukset aiheuttavat stressiä äitiyteen. Kulttuuriset odotukset asettavat äideille paineita, ja usein heistä voi tuntua siltä, että mitä tahansa he tekevätkin, joku tulee kertomaan heille, että he tekevät sen väärin. (Morrison 2010.) Äitiysblogeissa käydäänkin paljon keskustelua siitä, miten vaikeaa äitiydessä on toimia oikein ja siten, ettei tulisi tuomitukseksi muiden toimesta.

”...että teit miten tahansa, niin aina on joku kertomassa, että ei sitä kyllä noin voi tai saa tehdä... Että ei meidän Irma Petteriä kyllä kasvateta, syötetä, pueta noin.... Niin ja välillä kaiken joka tuutista tulevan informaation ja tutkimusten (osa huuhaata) perusteella tulee sellainen olo, että tekee kaiken väärin...”

Yonkerin (2012, 121–122) mukaan sekä yhteiskunta että äidit itse arvostelevat toisiaan. Äitiyttä arvostellaan usein sellaisten näkyvien merkkien perusteella, jotka antavat ymmärtää äitien olevan laiskoja, tekevän huonoja valintoja lasten kasvatuksen suhteen tai olevan kyvyttömiä huolehtimaan lapsistaan. Äiti voi joutua helposti arvostelun ja tuomitsemisen kohteeksi esimerkiksi silloin, jos lapsella on rikkinäiset ja likaiset vaatteet. Tällöin ulkopuolisten on helppo tuomita äiti sen vuoksi, ettei hän näytä kyenneen täyttämään ihanteellisen äidin tehtävää ja pitämään lapsen siisteydestä huolta. Eräs äiti kertoo kommentissaan hyvän äitiyden odotusten vastaisesti synnyttäneensä sektiolla ja syöttäneensä kuukauden ikäiselle lapselleen äidinmaidonkorviketta, ja kaikesta huolimatta hänen lapsistaan kasvoi niin sanotusti normaaleja.

Yleisesti vallitsevan äitimyytin koettiin kuitenkin hieman maltillistuneen, eikä erään äidin kokemuksen mukaan äitien ihmisarvoa enää kyseenalaisteta vaikka lapsella olisi-kin ”porkkanasosetta poskilla”. Toisaalta sosiaalisen median aikakausi ylläpitää edelleen vahvasti äitimyyttä, vaikka yhä useampi haluaa tuoda siellä esille muutakin kuin kiiltokuvaelämää. Eeva-Lotta Sorsan (2013, 26–33) mukaan äitien verkkoyhteisöissä vallitsee edelleen hyvin konservatiivinen ajattelumalli äitiydestä. Tämä näkyy muun muassa siinä, että esimerkiksi omien tarpeiden asettamista lapsen tarpeiden edelle pa-

heksutaan yleisesti. Sosiaalisessa mediassa esiintyykin usein suorittajakeskeinen äitiyden malli, joka korostaa äidin tehokkuutta sekä asioiden suorittamista samanaikaisesti. Tällaista äitiä luonnehditaan eräänlaiseksi superäidiksi, joka on onnistunut yhdistämään työn, perhe-elämän sekä parisuhteen. Sosiaalisessa mediassa, erityisesti Facebookissa ja blogeissa, esiintyy myös niin sanottua kulissiäitiyttä, johon kuuluu epätavallisen paljon äitiyden positiivisten tunteiden ja tehokkuuden korostamista. Vaikka tällaisen äitiyden olemassaolo on kyseenalaistettu vahvasti, on selvää, että sen luomat mielikuvat voivat saada vähemmän aikaansaavan äidin tuntemaan itsensä riittämättömäksi. On tärkeää huomioida se, että äiti saa olla myös väsynyt ja epätehokas. Sosiaalisen median välittämä kuva äitiydestä onkin usein epärealistinen ja tavallisesta arjesta poikkeava, sillä sinne tuodaan julki vain ne asiat, joita halutaan näyttää julkisesti. Tällöin kuvaa äitiydestä on helppo silotella, ja jättää ulkopuolelle ne asiat, joita ei halua muiden näkevän. Eräs äiti huomauttaakin kommentissaan, että erityisesti blogimaailmassa on tärkeää osata suodattaa näitä asioita, koska kuvat eivät aina kerro koko totuutta ihmisten elämästä.

Kommenteissa pohdittiin myös sitä, että äitiydessä ei voi koskaan onnistua, jos kuuntelee liikaa muiden mielipiteitä tai lukee liikaa juttuja internetistä. Äitien tulisi olla itselleen sekä toisilleen armollisempia ja tyytyä siihen, että omat tavat toimia äitinä ovat useimmiten tarpeeksi hyvät. Useissa kommenteissa korostetaan sitä, että jokainen, joka yrittää tehdä parhaansa, on riittävän hyvä äiti ja onnistuu kasvattamaan ”*muitakin kuin kieron kasvaneita lapsia*”. Kommenteissa huomautetaan, että aivan kuten lapsetkin, myös äidit ovat erilaisia, ja tämän ymmärtäminen auttaa hyväksymään omassa äitiydessä ilmeneviä puutteita.

Äitiysblogien keskusteluissa alleviivataan sitä, että kasvatuksessa on tärkeää löytää omalle lapselle sekä itselleen parhaiten sopiva tapa toimia. Eräs äiti toteaaakin, että hyvään lopputulokseen voi olla monta reittiä. Tämän hyvän lopputuloksen voi tulkita lapsen onnistuneeksi kasvatukseksi, jolloin sekä lapsi että vanhemmat ovat onnellisia. Alasuutarin (2003, 132) tutkimuksessa vanhemmat määrittelivät vanhemmuuden onnistuneen silloin, kun lapsella on hyvä elämä. Toisin sanoen vanhemmuutta ja sen onnistumista arvioidaan lapsen toiminnan ja elämässä selviämisen kautta.

Äidit toivat kommenteissaan esille myös toisin toimimisen äitiyden odotuksiin vastauksissa. Eräs äiti kertoi, ettei haluakaan olla hyvä äiti, vaan riittäisi että hän olisi hyvä ihminen. Toinen tuleva äiti toi esille, ettei edes aio yrittää olla superäiti. Myös Märijärvi (2006, 28) havaitsi tutkimuksessaan tällaista keskustelua, jota hän nimittää vastapu-

heeksi pullantuoksuksiselle ja siistin kodin omaavalle kotiäitiydelle. Tällä puheella äidit puolustavat omia valintojaan tehdäkseen tilaa ja aikaa jollekin toiselle toiminnalle. Tämän keskustelun kautta myös kritisoidaan perinteistä kuvaa pullantuoksuksisesta kotiäidistä, jonka aikaa kuluu vain kodin siisteyden ylläpitämiseen. Äidit keskustelevat tietoisesti kyvyttömyydestään täyttää ihanteellisen äidin roolia. Tämän keskustelun kautta äidit pyrkivät tuomaan esille sitä, että vaikka täydellisen äitiyden oletetaan olevan vaimomaista ja sisäänrakennettuna naisen biologiaan, näin ei todellisuudessa olekaan. (Yonker 2012, 98.)

5.4 Arjen haasteiden jakaminen

Äitiysblogien kommentteissa tuotiin esille runsaasti erilaisia pikkulapsiperheen arjelle ominaisia haasteita, joita jakamalla äidit saivat toisiltaan tukea. Yksi äitejä mietityttävä teema liittyi kotiäitiyteen, töihin paluuseen sekä työn ja perheen yhteensovittamiseen. Äidit jakoivat kokemuksiaan kotiäitiyden hyvistä sekä huonoista puolista. Osa koki kai-paavansa muutakin, kuin kotiäitinä olemista. Eräs äiti kritisoi ajattelumallia, jonka mukaan isä luo uraa samalla kun äiti katoaa kotiin vaippavuoren keskelle. Kotiäitiys koettiin henkisesti raskaaksi, erityisesti sen vuoksi, että se sitoo äitejä kotiin. Toisaalta kotiäitinä olemista arvostettiin, sillä se mahdollistaa kiireettömyyden ja ajanviettämisen lasten kanssa. Kuitenkin myös kotiäidit kuvasivat kiirettään ja vapaa-ajan puutetta.

” 3 ja 7 vuotiaiden lasten kanssa ei ole vapaa-ajan täytön ongelmaa vaan ongelma on enemmän siinä kun ei ole oikeaa vapaa-aikaa vaan kellokaulassa mennään paikasta a paikkaan b ja todetaan jo lähteissä että ollaan muutama minuutti jäljessä aikataulusta. Yksikin vessahätä jo ulkovaatteet päällä vaikuttaa loppu päivään katastrofaalisesti. Silti se on vakio. On toki mieskin perheessä, mutta hänen duuni on sellaisilla kellonajoilla että lasten viennit ja haut on vain ja ainoastaan itseni vastuulla, onneksi välillä on apuna äitini ja äitini auto. muuten olisin jo varmaan vihanneksena hihnoihin kytkettynä. Mutta hei - ei saa päällepäin valittaa, ainakaan lapsille, tämä on sijoitus tulevaisuuteen, eiks vaan?”

Kotiäitiyttä puolustavia kommentteja perusteltiin sillä, että lapset ovat vain kerran pieniä, mutta äidit ehtivät kyllä työelämään luomaan uraa myöhemminkin. Eräs äiti myös ilmoitti, että hänen mielestään kotiäitiys on aliarvostettua.

Töihin palaamiseen liittyen äidit pohtivat sitä, miten perhe-elämän ja arjen saa yhdistettyä sellaiseksi, että sitä jaksaisi pidempäänkin. Myös työn mielekkyys koettiin tärkeänä asiana, sillä äidit kokivat, että sellaisen työn tekeminen, josta ei pidä, on henkisesti raskasta ja voi viedä äideiltä viimeisetkin energiat. Äitien töihin palaaminen koetaan usein itsekkääksi, jos lapset ovat vielä pieniä. Eräs äiti vakuutteli oman kokemuksensa kautta, että hänenkin lapsistaan kasvoi tasapainoisia, vaikka hän lähtikin töihin kun lapset olivat vasta alle vuoden ikäisiä. Töihin palaamisessa vedotaan helposti rahan puutteeseen, mutta eräs äiti mainitsi, että raha ei ole hänen elämäänsä ohjaava arvo, vaan perhe on. Näin ollen perhe nähdään rahaa arvokkaampana asiana, ja sen hyvinvointiin halutaan panostaa silläkin uhalla, että toimeentulo heikentyy. Näistä äitien kokemuksista ja pohdinnoista voi selkeästi huomata, että pikkulapsivaiheessa niin työelämällä kuin kotiäitiydelläkin on omat hyvät ja huonot puolensa.

Pikkulapsiperheen ja työelämän yhdistäminen on haastavaa. Eräs äiti kertoi pyrkivänsä tekemään työnsä aina hyvin, mutta lastenhoidon ja työtaakan väsyttämänä se ei onnistu. Näin ollen hän oli päättänyt vähentää töitään, jotta voisi olla lapsilleen muutakin kuin ”kiukutteleva väsyhirviö”. Töiden vähentäminen oli parantanut äidin jaksamista ja lisännyt energiaa sekä mahdollistanut läsnäolon lisääntymisen. Työ- ja vapaa-ajan selkeä erottelu oli auttanut yhtä äitiä järjestämään arkeaan ja lopettamaan ylitöiden tekemisen. Työn aiheuttama kiire heijastuu selkeästi myös perheen vapaa-aikaan.

”...kiire on nukkuessaankin, silloin kun pää suostuu sammumaan siihenkään. Saan pieniä käden pajjauksia ja halauksia kertoen että kaikki äiti järjestyy... Mutta joka aamu päätän että teen vaan sen minkä kykenen, parhaani teen, mutta koitan pitää itseni kasassa. Tilaus oli hieman toisenlaiselle ruuhkavuosien aikakaudelle, mutta sana on kyllä saanut ihan uuden merkityksen.”

Työn ja perheen yhteensovittaminen pikkulapsiperheessä ei ole vain naisten kohtaama haaste. Myös miehet olivat vähentäneet työmääräänsä, ja osassa perheistä oli jopa kehitetty mallia, jossa myös isä jää äidin lisäksi kotiin hoitamaan lasta. Eräs äiti kuvasi tällaista ajanjaksoa heidän perheensä elämän parhaaksi ajaksi, joka loi uskoa tulevaisuuteen, puolisoitten välille sekä perheeseen. Rahallisesti tällainen menettely oli ollut iso menetys, mutta perhe oli säästänyt etukäteen sitä varten.

Arjen kuormittavuuteen viittaavista kommentteista oli löydettävissä äitien tarve omalle ajalle. Mikäli omaa aikaa sattui silloin tällöin olemaan, sekin oli ollut hyvin vähäistä ja keskeytynyt pian.

”Iltasin ei keritä kattoo ees leffaa kun vauva huutaa vähän väliä hysyystystä takaisin uneen. Eilen sain ruhtinaalliset 5 minuuttia omaa aikaa :D söin konvehtirasian siinä ajassa.”

Myös Viljasen (2010, 46–47) tutkimuksessa korostui äitien oman ajan tarve, eivätkä he kokeneet saaneensa sitä riittävästi. Oma aika on voimavara, jota ilman äitien on vaikeaa jaksaa. Se voi koostua pienestäkin hengähdystauosta, sillä jo muutama tuntikin voi edesauttaa äidin jaksamista. Äidit hyödyntävät omaa aikaansa mielellään esimerkiksi nukkumiseen tai ostosten tekoon. Esimerkiksi lasten päiväuniaika voi tarjota äidille mahdollisuuden pieneen hetkeen omaa aikaa. Äitien oman ajan kannalta myös illat tuntuvat olevan tärkeitä hetkiä, kun lapset ovat menneet jo nukkumaan. Jokailtainen pieni oma hetki auttaa jaksamaan huonomman yön tai seuraavan päivän. Aineistossa äidit käyttivät iltaisin oman aikansa muun muassa jumppaamiseen, blogien lukemiseen tai muuhun rentoutumiseen.

”Minä pääsin hengähtämään lauantaina ostosreissulla ja ajattelin, että kahlitsen itseni kauppakeskuksen portaikkoon, koska en halunnut kadottaa sitä onnellista olotilaa. Ja kotona ollessa se sitten katosi, ikävä kyllä.”

Edellä kuvattu aineistositaatti kuvastaa sitä, kuinka merkityksellistä oma aika äideille on. Sen puute muodostaa äidin arjen hyvin raskaaksi, ja äitiys voi tuntua ilottomalta ja raskaalta suorittamiselta, ja perhe-elämän myötä oma elämä tuntuu häviävän jonnekin (Juusola 2014, 140). Pienten lasten äitiydessä on monia tekijöitä, jotka yhteenlaskettuna muodostavat arjen hyvin haastavaksi. Eräs äiti kirjoittaa, että on mahdotonta koettaa samanaikaisesti olla läsnä, pitää itsestään huolta, pyytää ajoissa apua, antaa kumppanille tilaa sekä pitää huolta parisuhteesta. Hän korostaa, että tällöin on tärkeää valita omat prioriteettinsa, joihin panostaa. Arjen aikatauluttaminen perheen eri jäsenten mukaan vaatii taitoa.

Äitien kommentteista välittyy myös pikkulapsiarjelle ominainen väsymys ja unenpuute. Väsymyksen taustalla on yleensä lapsen huono nukkuminen. Pienten lasten vaatima jatkuva kontakti vie äideiltä voimia, ja arki koetaan hyvin kuluttavaksi.

”... kaikista raskainta oli se, että rakas vauva ei halunnut olla mun ihokontaktista erossa hetkeäkään. Ei päivällä, ei yöllä.”

”On käsittämätöntä miten kuluttavaa elämä voi olla. Lähes joka ilta lasten mentyä nukkumaan tunnen kuinka minusta olisi imetty kaikki mitä irti saa. Vihdoin olisi aikaa tehdä omia juttuja ilman keskeytystä mutta voimia siihen ei ole.”

Äidit kirjoittavat kommentteissaan olevansa lasten hoidon uuvuttamia, ja eräs äiti kuvaa olevansa *”pienten poikien henkisesti ja fyysisesti tyhjiin imetty äiti”*. Äitien kokemuk-
sista voi havaita huolta omasta jaksamisesta ja siitä, millainen vaikutus tällä kaikella on lapsen. Väsymys ja huonolla tuulella oleminen toistui monien äitien kommenteissa. Väsymyksestä huolimatta äidit kertovat pyrkivänsä ajattelemaan positiivisesti ja olemaan iloisia, vaikka ajoittain väsymyksen kerryttämää taakkaa onkin kannettavana liikaa. Väsymys yleensä helpottaa, mitä vanhemmaksi lapset kasvavat. Erityisesti vauvojen ja leikki-ikäisten äitien kohdalla väsymys ja uupumus on kaikkein yleisintä. Äideille on merkityksellistä saada puhua väsymyksestään toisten aikuisten kanssa. Jatkuvasta väsymyksestä kärsiessä voi olla helpottavaa kuulla muiden kokemuksia siitä, että se on vain ohimenevä vaihe, ja muissakin lapsiperheissä nukutaan huonosti (Wilenius 2010, 34). Äidit totesivat, että omat jaksamisen rajat on hyvä tunnistaa. Eräs äiti kertoi ajoittain haaveilevansa asioista, joita itse haluaisi saavuttaa, mutta samalla tiedostaa sen, että hänellä ei ole jaksamista toteuttaa niitä asioita. Väsymyskeskusteluissa äidit muistuttavat toisiaan myös levon merkityksestä, sillä lapsi huomaa, jos äiti on koko ajan todella väsynyt. Erään äidin mukaan lepoon ja väsymystä aiheuttavien ylimääräisten asioiden karsimiseen tulee panostaa sen vuoksi että jatkuva väsymys on erittäin kuormittavaa, ja siitä voi seurata vaikka mitä pahaa. Näre (2004, 31–32) kirjoittaa, että äitiydessä voi palaa loppuun, vaikka ei olisikaan työelämässä. Uupuneelle äidille pientenkin asioiden tekeminen voi muodostua ylivoimaiseksi.

Fyysisen väsymyksen lisäksi äidit voivat väsyä kotona olemiseen ja raskaaseen äidin rooliin. Äidin vastuulla on usein lasten lisäksi myös kodin askareet. Mikäli äiti kokee olevansa yksin vastuussa sekä lasten että kodin hoidosta, puolisoiden välille voi aiheutua ristiriitaa. Härkälän (2006, 63) mukaan monissa tapauksissa perheen äiti on henkisesti ja fyysisesti vastuussa arjen sujumisesta. Äitiysblogien kommentteissa yleisin syy, jonka vuoksi puolisoiden välille oli tullut riitoja, oli kotityöt ja se, että miehen ja naisen mieltymykset kodin siisteyden suhteen eivät kohtaa. Äitien mukaan molemmilla vanhemmilla pitäisi olla vastuu yhteisen kodin ylläpidosta, ja sama pätee myös lapsen hoitamiseen. Monet äidit totesivat kiukuttelevansa ja huomauttelevansa siivoamisesta ja kodin askareista miehelleen, ja he tiedostivat tällaisen olevan miehelle varmasti melko ärsyttävää esimerkiksi pitkän työpäivän jälkeen. Tällainen puhe korostaa vahvaa äitiyt-

tä, ja miehen asettaminen käskytettävän asemaan ylläpitää käsitystä naisesta perheen huolehtijana (Härkälä 2006, 38). Yksi bloggaajista oli kokeillut viikon ajan olla huomauttamatta miehelleen asioista, joista hänellä on yleensä tapana huomautella. Lukijoilta tällainen kokeilu sai paljon myönteistä palautetta, ja monet totesivat, että heillä itselläänkin olisi syytä kokeilla sitä. Äidit myönsivät, että he voisivat välillä omastakin mielestään hellittää, ja astua pois *“aina mä joudun tekemään kaiken”*- roolista. Eräs äiti totesikin *“voi mies parka mitä joutuu kokemaan”*.

Toisaalta kommentteissa oli myös vastakkaisia kokemuksia, joissa kotitöiden hoitamisesta ei ollut aiheutunut riitoja. Eräs äiti kertoi, että hänellä on miehensä kanssa samantyyppiset näkemykset siitä, miten arki hoidetaan. Monet äidit totesivat tekevänsä itse sellaiset asiat, jotka heitä ärsyttävät, eivätkä valita niistä miehelle. Mieheltä ei odoteta siivoamista, sillä hän käy töissä ja koti on äidin työmaa. Kotitöiden puoliksi jakaminen herätti ihmetystä ja pohdintaa muun muassa siitä, pitäisikö tällaisen periaatteen mukaan myös auton renkaiden vaihto tehdä puoleksi miehen kanssa.

“Mutta musta on jotenkin tympeetä huomautella tuollaisista asioista, helpomalla pääsee, kun tekee itse ;)”

Toisaalta huomautettiin myös siitä, että kodista ja lapsista huolehtiminen ei nykypäivänä ole enää pelkästään äitien työtä. Äidit totesivat, että elämäkokemuksen karttuminen rauhoittaa ja opettaa sietämään elämän epätäydellisyyttä. Eräs äiti toteaaakin toiveikkaasti:

“Jospa mäki olisin kymmenen vuoden päästä ”semmonen lapanen” :D :D”

Loppujen lopuksi siisteydestä ja kotitöiden jakamisesta riitelemisen katsottiin olevan turhaa, koska miehillä on erilainen siisteyskäsitelmä kuin naisilla. Äitien mukaan miehet eivät useinkaan näe asioita, jotka ovat naisten mielestä sekaisin ja näin ollen he eivät jätä kotitöitä tekemättä ilkeyttään tai välinpitämättömyyttään. Äidit totesivat, että kotitöiden vuoksi riitelystä tulee vain itselle huono mieli, eikä niin pienistä asioista jaksaisi ottaa stressiä. Heidän mukaansa kaikilla on kivempaa yhteisessä kodissa, kun ei riidellä turhista. Äidit myös totesivat, että jokaisella on oma tapansa toimia tällaisessa tilanteessa ja pääasia on, että vanhemmat viihtyvät yhdessä. Parisuhteen todettiin olevan kuitenkin yksi äitiyden vahvimista tukipilareista, joten sen hyvinvointi on tärkeää.

Myös lapsen käyttäytyminen oli aiheuttanut haasteita pienten lasten äitien arkeen. Usein nämä haasteet johtuivat lapsen uhmauksesta, jolloin lapset kiukuttelivat eivätkä meinaa totella. Eräs äiti kertoi oman lapsensa kohdistavan kiukkunsa juuri äitiin, eikä lainkaan esimerkiksi isään. Toinen äiti taas kertoi lapsensa saavan voimakkaita raivokohtauksia, joiden rauhoittamiseksi äidin keinot olivat loppuneet kesken. Lapsen voimakas uhma koettiin kuitenkin vain yhdeksi vaiheeksi, joka menee aikanaan ohi. Äidit myös toivat toisilleen paljon voimia ja hyviä hermoja uhmaiän kestämiseen.

”Ne itkupotkuraivarit on kyllä niin rasittavia kans, mut kyllä niistä silti selviää helpommin ku kitinästä. Ja sulonen on se poika, joka tulee heti pyytämään itkien anteeksi kun äiti on taas kerran vähän turhan kovasti ärähtänyt, mutta vielä sulosempi toki ilman ärähtelyjä ;)”

”Mutta kyllä tästäkin vaiheesta mennään läpi vaikka sitten hammasta purren! Kaikki tsemppit sinne teille! ;)”

Myös imettäminen ja siinä kohdatut ongelmat puhututtivat äitejä paljon. Wilenius (2010, 32–33) toteaaakin, että äidit hakevat sosiaalista tukea erityisesti imetysongelmiin. Imetyksen onnistumista pidetään merkinä hyvästä äitiydestä, ja näin ollen siinä kohdatut ongelmat voidaan kokea henkilökohtaisina epäonnistumisina. Blogien kommentteissa äidit pohtivat paljon imetyksen lopettamista ja syynä tälle päätökselle oli usein sen uuvuttavuus. Eräs äiti kertoi, että välillä imettäminen on ihanaa ja välillä taas todella raskasta. Myös Kytöharjun (2003, 36) tutkimuksessa imettäminen oli aihe, joka herätti äideissä sekä negatiivisia että positiivisia tunteita. Omassa aineistossani imettäminen oli äideille onnellinen ja ylpeyttä aiheuttava asia, mutta toisaalta uuvuttavan raskasta. Imettävät äidit voivat kokea olevansa sidottuja lapsen läsnäoloon, ja näin ollen lapsen tarpeet ja kiintymys menevät äidin omien tarpeiden edelle (Viljanen 2010, 47).

Muut äidit kannustivat ja antoivat tukeaan imetyksen lopettamiseen. Usein he antoivat toisilleen positiivista palautetta siitä, että imettämistä oli edes yritetty. Äidit tukivat toistensa lopettamispäätöstä toteamalla, että se ei ole lapsen hylkäämistä, vaan normaali osa kasvua. He kehottivat juttelemaan asiasta jonkun luotettavan tahon kanssa, ja miettimään asiaa objektiivisesti. Äideillä on oman käsityksensä mukaan alkukantainen reaktio ajatella, että pieni lapsi tarvitsee heitä jatkuvasti, ja näin ollen imettämisen lopettaminen muodostuu vaikeaksi. Imettämisen mahdollistamista läheisyshetkistä luopuminen oli joillekin äideille vaikeaa, vaikka he eivät etukäteen olleet suunnitelleet imettävänsä lasta

kauaa. Toisaalta eräs äiti toi esille oman kokemuksensa, jonka perusteella hän ei voinut ymmärtää miten imettäminen on joillekin niin vaikeaa. Tällaiseen käsitykseen vaikuttaa merkittävästi se, että kyseisellä äidillä imettäminen oli sujunut heti alusta alkaen ilman ongelmia.

Vaikka pikkulapsiperheiden arki näyttäyty kommenttien valossa hyvin raskaalta, korostavat äidit sitä, että kaikesta huolimatta se on erittäin palkitsevaa.

”Arki on kaikesta huolimatta parasta <3”

”Täälläki tää tyyppi joskus vaan kattelee omia rakkaita sydän rakkautta pullollaan ♥ Ei aina niin kullanhohtoista, mut ihanaa kuitenkin.”

Kommenteista välittyy tuntemuksia siitä, että huonoistakin päivistä huolimatta äitiys on ihanaa ja paras asia naisen elämässä. Vaikka äitiys asettaakin suuria vaatimuksia naiselle, se antaa myös voimaa ja iloa (Härkälä 2006). Onnellisuus syntyy arjen pienistä hetkistä, ja nämä hetket ovat niitä, jotka jäävät rakkaina muistoina mieleen. Myös Märijärven (2006, 29) tutkimuksessa äidit kokivat arjen parhaiden ja myönteisten asioiden liittyneen arjen pieniin hetkiin, eikä niinkään elämän kohokohtiin tai erityistilanteisiin. Aineistossa äitien kokemuksista huokuu se, että vastoinkäymisistäkin huolimatta heidän elämänsä on ollut onnellista. Äidit ovat kohdanneet monenlaisia koettelemuksia, kuten oman tai lapsen vakavan sairastumisen, mutta siitä huolimatta he pyrkivät ajattelemaan positiivisesti ja iloitsemaan siitä, mitä heillä on. Eräs äiti kertoo miettivänsä useita kertoja päivässä sitä, kuinka onnekas hän on ja kuinka hyvin hänen asiansa ovat. Vastoinkäymisten kautta hän on oppinut arvostamaan asioita eri tavalla.

Pikkulapsivaiheessa arki on ajoittain raskasta ja kuluttavaa, mutta siitä huolimatta äidit iloitsevat lapsistaan ja ovat onnellisia heistä (Liinamaa 2004, 42). Hyvät hetket antavat voimaa selvitä vaativasta elämänvaiheesta, ja vanhemmat kasvavat lastensa kanssa samaan tahtiin eteenpäin omassa vanhemmuudessaan.

”Hieno ja silmät aukaiseva kirjoitus. Olen nimittäin usein pähkäillyt juuri tuota, miten kuluttavaa se lasten kanssa oleminen onkaan vaikka samassa heitä rakastaa yli kaiken.”

”Nyt lapset ovat jo vuoden vanhempia ja onhan heidän kanssaan edelleen omat haasteensa, mutta äitinäkin ehkä taas vähäsen kasvanut. ”

Pohdinta

Tutkimuksessa pyrittiin tuomaan esille sosiaalisen median mahdollisuuksia tuen ympäristönä. Äitiysblogien kommentteja tarkastelemalla pyrittiin luomaan kuvaa siitä, milaista tukea pienten lasten äidit saavat toisiltaan sosiaalisen median kautta ja miten tämä tuki vaikuttaa heidän elämäänsä. Aineiston analyysi osoitti, että äitiysblogeissa vastavuoroisesti sekä jaetaan että saadaan sosiaalista tukea. Tutkimukselle asetetun tutkimuskysymyksen perusteella pyrittiin kartoittamaan näitä äitiysblogien kommentteissa ilmeneviä sosiaalisen tuen eri muotoja. Tältä osin analyysi tehtiin tutkimuksen teoriaosassa esitellyn sosiaalisen tuen muotojen luokituksen perusteella, jossa sosiaalinen tuki jaettiin emotionaaliseen, tiedolliseen, välineelliseen sekä arvioivaan tukeen. Näistä tuen muodoista välineellistä tukea ei jaettu äitiysblogien kommentteissa lainkaan, ja tämä selittyy sillä, että välineellinen tuki koostuu konkreettisesti annettavasta avusta ja palveluista. Sama havainto on tehty myös aiemmissa tutkimuksissa, eikä konkreettista tukea juurikaan esiinny internetyhteisöissä, joissa kanssakäyminen tapahtuu pääosin verkon välityksellä. Äitiysblogien kommentteissa äidit jakoivat toisilleen eniten emotionaalista tukea, eli voimaa antavaa tunnetukea.

Emotionaalisen tuen kautta lukijat ilmaisevat ymmärrystä, myötätuntoa, sympatiaa, empatiaa sekä huolestuneisuutta niin toisiaan kuin bloggajaakin kohtaan. Äidit rohkaisevat ja kannustavat toisiaan, jolloin heidän epävarmuutensa vähenee sekä luottamus itseensä ja omaan kykyihinkin kasvaa. He myös kirjoittavat avoimesti omista tunnereaktioistaan sekä ilmaisevat läheisyyttä ja huolenpitoa erilaisilla verbaalisilla ilmauksilla ja hymiöillä. Emotionaalisen tuen runsas määrä aineistossa vahvistaa sitä käsitystä, jonka mukaan emotionaalinen tuki on sosiaalisen tuen tärkein muoto, sillä se vaikuttaa pelkästään positiivisesti niin tuen saajaan kuin tuen antajaan. Wilenius (2010) havaitsi tutkimuksessaan, että äitien keskustelufoorumilla jaettiin ja saatiin emotionaalista tukea, ja tämän tutkimuksen perusteella voidaan sanoa, että sama toistuu äitien keskuudessa myös blogiympäristössä.

Äitiysblogien kommentteista oli löydettävissä tiedollista tukea, joka koostui useimmiten erilaisista neuvoista ja vinkeistä, joiden avulla äidit auttoivat toisiaan ratkaisemaan jonkin tilanteen. Tiedollista tukea välitettiin myös faktatiedon kautta tai esittämällä uusi näkökulma puheena olevaan asiaan. Tiedollisen tuen välittämisessä näkyy selvästi äitiysblogeille ominainen kokemusten jakaminen, jonka kautta toisille annetaan mahdolli-

suus vertailla omaa tilannettaan muiden tilanteisiin. Toisten äitien kokemukset toimivat esimerkkitapauksina, jotka välittävät tietoa siitä, miten äitiydessä kannattaa toimia ja miten ei. Kokemuksellisuuteen perustuvan tiedon saaminen on yksi keskeinen syy, minkä vuoksi äitiysblogien lukeminen on niin suosittua, ja näin ollen tiedollisen tuen merkitys blogeissa on myös suuri. Äitien internetissä jakama kokemuksellinen tieto on siinä mielessä ainutlaatuista, että sitä ei samassa laajuudessa ole saatavilla muualta.

Äidit jakoivat kommentteissaan myös arvioivaa tukea, joka oli usein positiivista palautetta blogista tai kehuja, joiden välityksellä toisille annetaan hyväksyntää. Äitiysblogeissa esiintyy hyvin vahvasti samaa mieltä oleminen sekä samaistuminen toisten kokemuksiin. Erityisesti samaistuminen blogin kirjoittajaan on hyvin yleistä, ja tämä saa äidit seuraamaan tiettyjä blogeja aktiivisesti. Arvioivan tuen välityksellä lukijat myös kertovat, miten blogin lukeminen on heihin vaikuttanut. Äitien kokemusten mukaan blogikirjoitukset ovat auttaneet heitä jaksamaan vaikeiden aikojen yli tai olleet jollakin muulla tavalla hyödyksi tai avuksi. Äidit olivat blogia lukemalla esimerkiksi rohkaistuneet tekemään enemmän lasten kanssa ja toteuttamaan omia haaveitaan. Useissa kommentteissa tuotiin esille se, että elämän varjopuolista kertovat blogitekstit olivat voimaannuttaneet lukijaa ja antaneet toivoa siitä, että vaikeat tilanteet helpottavat ajan myötä. Äidit kertovat ymmärtäneensä blogin lukemisen kautta, että muutkin käyvät läpi samanlaisia tilanteita, eivätkä he suinkaan ole yksin omien kokemustensa tai ajatustensa kanssa.

Äitiysblogit toimivat paikkana, jossa äidit jakavat omia kokemuksiaan. Tutkimuksessa pyrittiin tarkastelemaan äitiysblogeissa käytyjen keskustelujen sisältöä ja niiden kautta selvittämään sitä, millaisiin asioihin liittyen äidit jakavat ja saavat sosiaalista tukea. Analyysi osoitti, että kuten äitiysblogien luonteeseen kuuluu, niissä keskustelut liittyvät useimmiten äitiyttä ympäröiviin aiheisiin. Blogeista on löydettävissä myös äitiyden ulkopuolelle asettuvia aiheita, mutta niiden läheisempi tarkasteleminen ei sopinut tähän tutkimustehtävään. Kun kolmen eri äitiysblogin kommentteja tarkasteltiin kokonaisuutena, niistä löydettiin kaksi pääteemaa, joiden alle kommentit sijoittuivat. Nämä teemat olivat äitiyden ja äiti-identiteetin pohtiminen sekä arjen haasteiden jakaminen.

Äitiysblogien kommentteista on löydettävissä äitiyden tarkasteluun liittyvää puhetta, joka sisältää äitien omaa itsetutkiskelua sekä toisten kokemusten ymmärtämistä. Niissä pohditaan muun muassa äitiyden identiteettiä, äitiyden rooleja sekä äidin ja naisen roolin välistä ristiriitaa. Äidit keskusteleivat myös siitä, millainen äiti määrittäytyy hyväksi äidiksi, ja täyttävätkö he itse tätä määritelmää. Aineiston perusteella voidaan todeta, että

äideillä on selkeä tarve tuoda esille omaa äitiyttään ja samalla saada muiden hyväksyntää. Äidit pohtivat kommentteissa sitä, millaisia äitejä he ovat tai millaisia äitejä he haluaisivat olla. Hieman yllättäenkin näistä pohdinnoista löytyi myös lapsettomien lukijoiden kommentteja siitä, millaisia äitejä he tulisivat joskus tulevaisuudessa olemaan. Nämä kommentit osoittavat, että äitiysblogeja eivät lue vain perheenäidit, vaan niiden lukijajoukko muodostuu monenlaisissa elämänvaiheissa olevista naisista. Yhteistä heille on kuitenkin jonkinlainen kiinnostus lapsiperhe-elämää kohtaan.

Yksi keskeinen aihe, joka aineistosta nousee esille, on käsitys hyvästä äitiydestä. Äidit pohtivat, mitä se on ja kuuluvatko he itse tähän ryhmään. He vertailevat itseään ja toimintaansa niihin normeihin, joita yleisesti pidetään hyvälle äidille kuuluvana. Hyvän äitiyden vaatimukset olivat usein aiheuttaneet syyllisyyttä sekä riittämättömyyden tunteita äideille. Aikaisemmissa tutkimuksissa näiden tunteiden on todettu syntyvän kulttuuristen odotusten ja äitien omien kokemusten ristiriidasta. Rooleihin liittyvissä keskusteluissa äidit tuottavat vastapuhetta perinteisille äitiyden kuvauksille, jotka asettavat äidit tiukkaan muottiin. Tällä vastapuheella he osoittavat, etteivät edes halua täyttää ihanteellisen äitiyden vaatimuksia, ja täydellisyyden vaatimus pienten lasten äideiltä julistetaan kohtuuttomaksi. Tällaisella vastapuheella kritisoidaan myös tutkimuksen teoriaosassa esiteltyä äitimyyttä. Äitien kokemusten perusteella voidaan todeta, ettei ole olemassakaan sellaista äitiä, joka pystyisi täyttämään kaikki hyvälle äitiydelle asetetut vaatimukset. Jokainen, joka pyrkii tekemään parhaansa, on riittävän hyvä äiti. Kukaan ei ole täydellinen, eikä tarvitsekaan olla. Äitiysblogien kommentteissa mainittiin, että lasten vertaileminen keskenään on hyvin vaikeaa, koska jokainen lapsi on erilainen. Tätä voidaan soveltaa myös äitiyteen, sillä äidit ovat erilaisia, siinä missä lapsetkin.

Hyvään äitiyteen pyritään pakonomaisesti sen vuoksi, koska sen oletetaan takaavan lapsen onnistuneen kasvatuksen ja varmistavan lapselle hyvän elämän. On kuitenkin selvää, ettei hyvä äitiyskään voi pelastaa lasta kaikelta. Vanhemmuutta arvioidaan usein lapsen elämässä selviämisen kautta, mutta tällainen ajattelutapa on ongelmallinen, koska kaikkeen ei äitikään voi lopulta vaikuttaa. Epäonnistumisten sijaan äitien tulisi keskittyä enemmän omiin vahvuuksiinsa ja siihen, mitä he ovat tehneet äitiydessä oikein.

Toinen keskeinen teema aineistossa liittyi pikkulapsiperheen arjen haasteisiin. Äidit jakoivat kommentteissaan näitä haasteita ja toiset antoivat tukeaan. Erityisesti kotiäitiys, töihin paluu sekä työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen olivat aiheita, joista äidit keskustelivat. Äitien kokemuksista välittyi se, että niin kotiäitydellä kuin työssäkäyn-

nilläkin on hyvät ja huonot puolensa. Kommenteissa korostuu myös se, että hektisessä pikkulapsiarjessa äideillä on tarve omaan aikaan. Oma aika on tärkeä voimavara, joka edesauttaa jaksamista ja pienikin oma hetki esimerkiksi lasten mentyä nukkumaan voi muodostua aikaa myöten erittäin merkitykselliseksi.

Pienten lasten äitiydessä on monia tekijöitä, jotka yhteenlaskettuna muodostavat arjen hyvin haastavaksi, ja tekevät arjesta pelkkää ilotonta suorittamista. Pikkulapsiperheen äidit kärsivät väsymyksestä ja unenpuutteesta. Fyysisen väsymyksen lisäksi äidit saattavat väsyä äidin rooliin, jossa ollaan usein vastuussa lasten hoidon lisäksi myös kodin askareista. Blogien kommentteissa puidaan myös niitä ristiriitaisuuksia, joita puolisoiden välille oli syntynyt kotitöiden ja lastenhoidon jakamisesta. Lisäksi lapsen hankala käyttäytyminen, kuten uhmaikä ja raivokohtaukset, luo pikkulapsiperheisiin omat haasteensa. Erityisesti tämän elämänvaiheen läpikäymiseen äidit toivottavat toisilleen voimia ja jaksamista. Myös imettäminen ja etenkin siinä kohdatut ongelmat puhututtavat arjen haasteisiin liittyen. Imettämässä epäonnistuminen koetaan usein äitiydessä epäonnistumiseksi, sillä yleisen käsityksen mukaan yksi äidin tärkeimmistä tehtävistä on lapsen imettäminen. Äidit pohtivat kommentteissaan, onko imettämisen lopettaminen heidän tilanteessaan oikeutettua, ja muut rohkaisevat ja kehottavat ajattelemaan asiaa oman jaksamisen kannalta. Edellä mainitut haasteet monimutkaistavat pienten lasten äitien elämää, mutta niiden selvittämistä tuntuu helpottavan se, että äidit saavat keskustella niistä keskenään. Vaikka kommentteissa tuodaan esille näitä vaikeuksia melko paljonkin, välittyä päällimmäisenä kuitenkin kuva siitä, että äitiys on sen vaatimuksista huolimatta erittäin palkitsevaa. Äidit korostavat, että heille eniten onnellisuutta ja hyviä muistoja tuottaa ihan tavallinen arki. He arvostavat niitä asioita, mitä heillä on ja perheenjäsenet tuottavat heille suunnatonta ylpeyttä ja rakkauden tunteita.

Tässä tutkimuksessa esiin tulleet äitiysblogien keskustelujen sisällöt ovat hyvin samankaltaisia kuin aiemmissa äitien verkkokeskusteluja käsitelleissä tutkimuksissa. Wilenius (2010, 30) löysi äitien verkkokeskusteluista muun muassa arjen pulmiin, kokemusten vertailuun sekä tuen saamiseen liittyviä keskusteluja. Karvonen (2014) puolestaan havaitsi äitiysblogien kommentteissa äidin rooleihin, naisten sosiaaliseen käyttäytymiseen, terveyteen sekä synnytyksen jälkeiseen kehonkuvaan liittyviä pohdintoja. Yonkerin (2012, 98) tutkimuksessa äitejä puhututti eniten äitiyden kokemattomuus ja äitiydessä tehdyt virheet, identiteetin sekä äitiyden odotusten välinen ristiriita, äitiyden fyysiset merkit sekä muiden äitien arvosteleminen ja samalla omien äitiyden valintojen vuoksi arvostelluksi joutuminen. Liinamaan (2004) tutkimuksessa äidit keskustelivat lapsen

vaikutuksesta parisuhteeseen, perheen työnjakoon liittyvistä ongelmista sekä tunteistaan omaan jaksamiseensa liittyen. Lisäksi he jakoivat konkreettisia neuvoja lapsen kasvatuksen ongelmatilanteisiin.

Bergin (2008) tutkimuksessa havaittiin, että lastensuojelun ammattilaiset korostavat puheessaan äitiyttä suhteessa lapseen kun taas mediassa äitejä määritellään suhteessa naiseuteensa. Kun verrataan blogien äitiyskeskusteluja näihin lastensuojelun ammattilaisten sekä median puhetapoihin, voidaan huomata, että äidit itse määrittävät hyvää äitiyttä ensisijaisesti lapsen tarpeiden näkökulmasta, mutta osittain myös omien tarpeidensa kautta. He määrittävät äitiyttään etupäässä omien piirteidensä ja ominaisuuksiensa kautta sekä lapsen hyvinvoinnin kautta. Tämä puhetapa on yhtenäinen Bergin tutkimuksessa esiintyneiden lastensuojelun ammattilaisten käsitysten kanssa. Toisaalta äitien puheessa on myös havaittavissa samankaltaisuutta Bergin tutkimuksen mediakeskusteluiden kanssa, joissa äitiyttä määriteltiin naisen tarpeiden näkökulmasta. Osa äideistä korostaa oman identiteettinsä merkitystä sekä perinteisestä poikkeavia valintoja äitiyden toteuttamisessa. Äitien omasta puheesta välittyy kuitenkin vahvasti se ajatus, että lapsen hyvinvointi on se tekijä, joka määrittää äidin hyväksi tai huonoksi.

Tutkimuksen teoriaosassa todettiin, että usein pienten lasten äidit kokevat olevansa yksinäisiä. Tällaisia kokemuksia ei kuitenkaan välittynyt äitiysblogien kommentteista merkittävästi. Äitien kommentteista tuli ilmi se, että puolisoilta ei aina saada riittävästi apua esimerkiksi kotitöiden tekemiseen tai arjen pyörittämiseen, jolloin äidit toivoivat puolisoilta enemmän osallistumista. Muutoin blogit eivät osoittaneet, että äidit olisivat yksinäisiä. Näin ollen voidaan pohtia sitä, vähentääkö blogin lukeminen äitien yksinäisyyden kokemuksia, vai puuttuivatko nämä kokemukset aineistosta jonkun muun syyn, esimerkiksi aineiston koon, takia.

Tämän tutkimuksen tuloksia ei voida yleistää koskeväksi kaikkia äitejä, sillä ne edustavat vain pientä osaa äitiyden kirjosta. Kuten aineistosta oli huomattavissa, kaikki äidit eivät keskustele verkkoympäristöissä vertaistensa kanssa, esimerkiksi voimattomuuden takia. Masentuneelle ja uupuneelle äidille jo pelkkä tietokoneen avaaminen voi olla ylitysepääsemättömän vaikeaa. Myös lasten vaatima jatkuva huomio ja kotona vallitseva kaaoksellinen ilmapiiri voivat aiheuttaa sen, ettei äidillä yksinkertaisesti ole aikaa käydä internetissä. Lisäksi on tärkeää huomioida, että tutkimusaineisto koostuu vain niiden äitiysblogien lukijoiden kokemuksista, jotka ovat päättäneet jättää blogimerkintään kommentteja. Näin ollen aineiston ulkopuolelle jää paljon passiivisia lukijoita, jotka

eivät kommentoi blogeja. Heidän kokemuksiin ja ajatuksiin on tällaisella aineistonkeruumenetelmällä mahdotonta tavoittaa. Näiden lukijoiden käsityksiä voisi kartoittaa esimerkiksi haastattelututkimuksen avulla.

Tutkimukseen valikoituneilla blogeilla on myös selkeä vaikutus siihen, millaisia tuloksia analyysi tuottaa. Blogikirjoitusten aiheet vaihtelevat jonkun verran, ja esimerkiksi ajankohtaiset puheenaiheet ja uutisoinnit vaikuttavat niiden sisältöön. Blogista tai aineistonkeräämisen ajankohdasta riippuen tutkimustulokset voivat olla hyvin erilaisia verrattuna tämän tutkimuksen tuloksiin. Näin ollen eri ajankohtana tai eri blogeista kerätty tutkimusaineisto voi muodosta hyvin erilaiseksi verrattuna tähän tutkimukseen.

Tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa tulee huomioida useita eri seikkoja. Tämän tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa muun muassa se, että blogikommenteista tekemäni analyysi pohjautuu omista lähtökodista tekemiini tulkintoihini. Näin ollen tämä analyysi on vain yksi näkökulma äitien kirjoittamiin blogikommenteihin, ja joku toinen tutkija saattaisi päätyä toisenlaiseen tulkintaan. Luotettavuutta kuitenkin lisää se, että tutkimusaineisto on otettu suoraan tarkastelun kohteena olleiden äitiysblogien kommentteista, eikä sitä ole erikseen tuotettu tutkimusta varten. Täten tarkastelun kohteena on äitien välinen autenttinen vuorovaikutus, ja on epätodennäköistä, että heidän jakamansa kokemukset olisivat epäaitoja. Kommenttien sisältö antaa viitteitä siitä, että ne ovat todellisten äitien kirjoittamia. Toisaalta tutkimuksen luotettavuutta heikentää se, että aineiston luonteesta johtuen en ole tutkijana voinut esittää aineistoa tarkentavia kysymyksiä. Olen analysoinut kommentteja omien tulkintojeni varassa, ja voi olla, että olen ymmärtänyt jotain äitien kirjoittamaa eri tavalla, kuin kommentin kirjoittaja on sen tarkoittanut.

Tämä tutkimus tuo sosiaalityöhön arvokasta tietoa siitä, millaista tukea pienten lasten äidit tarvitsevat. Tätä tietoa voidaan käyttää hyväksi esimerkiksi silloin, kun suunnitellaan ja kehitetään perheille suunnattuja palveluja. Tieto siitä, mihin asioihin liittyen äidit jakavat ja saavat sosiaalista tukea, auttaa sosiaalityön ammattilaisia pohtimaan sitä, millaisesta tuesta äidit hyötyisivät eniten. Esimerkiksi ennaltaehkäisevässä työssä tällaisella tiedolla voisi olla suuri merkitys.

Tutkimuksen perusteella voidaan sanoa, että äideille suunnattujen verkkovälitteisten palvelujen kehittäminen olisi aiheellista. Äidit ovat kritisoineet, ettei nykyinen neuvolan toiminta ole riittävän yhteisöllistä, eikä se tarjoa nopeaa apua päivittäisiin tai yllättäviin tilanteisiin (Munnukka ym. 2005, 247). Esimerkiksi neuvolan tai lastensuojelun

palvelujen oheen voidaan luoda toimintaa, joka tarjoaa äideille mahdollisuuden osallistua vertaisryhmään verkon välityksellä. Tällaisessa ryhmässä samalla alueella asuvat äidit voivat tutustua samassa elämäntilanteessa oleviin vertaisiin ja jakaa omia kokemuksiaan luottamuksellisessa ympäristössä ja tätä kautta saada sosiaalista tukea. Verkkovälitteisessä ryhmässä äidit saavat toisiltaan neuvoja ja apua vuorokauden ajasta riippumatta, toisin kuin julkisen sektorin palveluissa yleensä. Blogit ovat julkisia vertaisryhmiä, mutta julkisilla palveluilla olisi mahdollisuus tarjota samantyyppisiä yhteisöllisiä ryhmiä myös suljetummassa muodossa.

Verkkovälitteisten palvelujen avulla voidaan parantaa myös palvelujen saatavuutta, erityisesti harvaan asutuilla alueilla. Kuten Kilpeläinenkin (2016) toteaa, teknologiavälitteisten hyvinvointipalveluiden käyttöönotto vaatii kuitenkin totuttujen tapojen rikkomista sekä runsaasti uudelleenjärjestelyä. Haasteena on kehittää sellaisia sovelluksia, jotka vastaavat asiakkaiden tarpeisiin ja joiden käyttö olisi arjessa luontevaa ja helppoa.

On selvää, että internetissä on potentiaalia vertaistuen mahdollistajana, ja erityisen merkitykselliseksi se muodostuu pienten lasten äideille. Munnukka ym. (2005, 244) tuo esiin erään äidin mielipiteen siitä, että internetin vertaistuki on niin tärkeää, että tietokone ja modeemi pitäisi tulla äitiyspakkauksen mukana. Tämä mielipide kuvaa erittäin hyvin internetin merkitystä pienten lasten äitien elämässä.

Tutkimusprosessin aikana heräsi monia jatkotutkimuksen aiheita. Tätä tutkimusta voisi laajentaa esimerkiksi siten, että haastattelujen kautta selvitettäisiin äitien omia kokemuksia sosiaalisen tuen merkityksestä. Lisäksi olisi mielenkiintoista tehdä seurantatutkimusta siitä, miten internetin tarjoama sosiaalinen tuki konkreettisesti vaikuttaa äitien elämään pidemmällä aikavälillä. Myös isien kokemuksia ja sosiaalisen tuen tarpeita olisi aiheellista selvittää, sillä vanhemmuutta tarkastelevissa tutkimuksissa keskitytään hyvin usein vain äitien kokemuksiin.

Tutkimuksen tekeminen opetti minulle paljon. Se oli monivaiheinen prosessi, jossa tutkijana täytyi opetella sietämään keskeneräisyyttä. Ajoittain tämä oli minulle hankalaa, sillä työmäärä tuntui loputtomalta ja tutkimuksen eri vaiheet olivat hyvin hajallaan. Gradun työstäminen osoitti myös, että se on oppimisprosessi, jossa voi edetä vain tekemällä. Prosessin loppupuolella huomasin, että olen tutkijana kehittynyt hyvin paljon verrattuna alkuvaiheen epävarmuuteen. Tutkimuksen tekeminen vaati aikaa ja laajaa perehtymistä esimerkiksi lähdemateriaaliin, mutta se tarjosi myös runsaasti onnistumisen kokemuksia.

Lähteet

- Alasuutari, Maarit 2003: Kuka lasta kasvattaa? Gaudeamus. Helsinki.
- Baumer, Eric & Sueyoshi, Mark & Tomlinson, Bill 2008: Exploring the role of the reader in the activity of blogging.
<http://ericbaumer.com/wp-content/uploads/2012/10/chi1132-baumer.pdf> Viitattu 24.2.2016
- Berg, Kristiina 2008: Äitiys kulttuurisina odotuksina. Väestöliitto. Helsinki.
<https://oa.doria.fi/bitstream/handle/10024/42524/diss2008berg.pdf?sequence=1> Viitattu 20.1.2016
- Berg, Kristiina 2009: Kulttuuriset odotukset äitiyden rakentajina. *Janus* 17(2), 170–175.
- Drentea, Patricia & Moren-Cross, Jennifer L. 2005: Social capital and social support on the web - the case of an internet mother site. *Sociology of Health & Illness* 27(7), 920–943.
<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1467-9566.2005.00464.x/epdf> Viitattu 9.10.2015
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1998: Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Vastapaino. Tampere.
<https://www.ellibslibrary.com/book/978-951-768-035-6> Viitattu 19.2.2016
- Garland, Wendy 2009: Blogging out of debt – An observational netnography. Virginia Commonwealth University.
<http://scholarscompass.vcu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3003&context=etd> Viitattu 20.2.2016
- Gordon, Tuula 1991: Feministiäidit; nuorallatanssia arjessa ja myyteissä. Teoksessa Nopola, Sinikka (toim.): Äiti tuu ikkunaan. WSOY. Juva, 133–147.
- Haapakoski, Karoliina 2015: Puhumattomat kolmevuotiaat uusi ilmiö – some varastaa vanhempien ajan.
http://yle.fi/uutiset/puhumattomat_kolmevuotiaat_uusi_ilmio__some_varastaa_vanhempien_ajan/8356936 Viitattu 10.3.2016
- Haasio, Ari 2007: Internet-tiedonhaun teho-opas. BTJ Finland Oy. Helsinki.
- Haasio, Ari 2011: Mitä iloa internetistä? BTJ Finland Oy. Helsinki.
- Hakala, Salli & Vesa, Juho 2013: Verkkokeskustelut ja sisällön erittely. Teoksessa Laaksonen, Salla-Maaria & Matikainen, Janne & Tikka, Minttu (toim.): Otteita verkosta. verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät. Vastapaino. Tampere, 216–244.
- Hall, Wendy & Irvine, Valerie 2008: E-communication among mothers of infants and toddlers in a community-based cohort: a content analysis. *Journal of advanced nursing* 65(1), 175–183.
<http://web.a.ebscohost.com.ezproxy.ulapland.fi/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=4&sid=c045d1b1-00e0-4492-859a-01031712d967%40sessionmgr4001&hid=4114> Viitattu 4.3.2016
- Hammond, Lisa 2010: ”Mommyblogging is a radical act”: Weblog communities and the construction of maternal identities. Teoksessa Stitt, Jocelyn Fenton & Powell, Pegeen Reichert (toim.): Mothers who deliver. State University of New York, 77–98.
<http://site.ebrary.com.ezproxy.ulapland.fi/lib/ulapland/reader.action?docID=10574071> Viitattu 16.3.2016

- Herring, Susan C. & Kouper, Inna & Scheidt, Lois Ann & Wright, Elijah L. 2004: Women and children last: The discursive construction of weblogs.
http://conservancy.umn.edu/bitstream/handle/11299/172825/Herring_Women%20and%20Children%20Last.pdf?sequence=1&isAllowed=y Viitattu 21.3.2016
- Hintsala, Meri-Anna 2007: Mammopalstat – Voimaantumisen vanhoillislestadiolaisten äitien Internet-yhteisöissä. Helsingin yliopisto.
<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/21735/mammopal.pdf?sequence=2> Viitattu 26.11.2015
- Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2007: Tutki ja kirjoita. Tammi. Helsinki.
- Hookway, Nicholas 2008: Entering the blogosphere: some strategies for using blogs in social research. *Qualitative Research* 8(1), 91–113.
<http://qrj.sagepub.com.ezproxy.ulapland.fi/content/8/1/91.full.pdf+html> Viitattu 22.2.2016
- House, James 1983: Work, stress and social support. Addison-Wesley Publishing Company. Reading, Massachusetts.
- Härkälä, Anna 2006: Kertomuksia äitiydestä – Narratiivinen tutkimus äitiyden kulttuurisesta rakentumisesta. Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön laitos. Tampereen yliopisto.
<https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/93318/gradu00986.pdf?sequence=1> Viitattu 22.3.2016
- Janhunen, Kristiina 2008: Tutkimuksen tausta. Teoksessa Janhunen, Kristiina & Oulasmaa, Minna (toim.): Äidin kielletyt tunteet. Väestöliitto, 8–11.
- Jantunen, Eila 2010: Vertaistuki masentuneiden osallisuuden vahvistajana. Teoksessa Laine, Terhi & Hyväri, Susanna & Vuokila-Oikkonen, Päivi (toim.): Syrjäytymistä vastaan sosiaali- ja terveysalalla. Tammi. Helsinki, 85–98.
- Jokinen, Eeva 1996: Väsynyt äiti – äitiyden omaelämäkerrallisia esityksiä. Gaudeamus. Tampere.
- Juusola, Mervi 2014: Äidin voimakirja. Bookwell. Juva.
- Kananen, Jorma 2014: Netnografia – Verkko-yhteisöjen tutkiminen opinnäytetyönä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kangaspunta, Seppo 2011: Traditionaalista yhteisöstä verkkoyhteisyyteen. Teoksessa Kangaspunta, Seppo (toim.): Yksilöllinen yhteisöllisyys. Tampere University Press. Tampere, 15–35.
- Karlsson, Lena 2006: Acts of reading diary weblogs.
<http://etjanst.hb.se/bhs/ith//2-8/lk.pdf> Viitattu 4.3.2016
- Karvonen, Senni 2014: On the same page – An analysis of the mommy blogging phenomenon. University of Oulu. Faculty of Humanities.
<http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201411141999.pdf> Viitattu 2.3.2016
- Katvala, Satu 2001: Missä äiti on? Äitejä ja äitiyden uskomuksia sukupolvien saatossa. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta.
https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/41045/978-951-39-5118-4_2001.pdf?sequence=1 Viitattu 30.1.2016
- Kilpeläinen, Arja 2016: Teknologiavälitteisyys kyläläisten arjessa. *Acta Universitatis Lapponiensis* 316. Lapin yliopisto. Rovaniemi.
- Kilpi, Tuomas 2006: Blogit ja bloggaaminen. *Readme.fi*. Helsinki.

- Kinnunen, Petri 1999: Sosiaalinen tuki ja kolmas sektori. Teoksessa Hokkanen, Liisa & Kinnunen, Petri & Siisiäinen, Matti (toim.): Haastava kolmas sektori. Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto Ry, 102–114.
- Kiviniemi, Kari 2010: Laadullinen tutkimus prosessina. Teoksessa Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.): Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. PS-kustannus. Jyväskylä, 70–85.
- Kivioja, Kreeta-Maria 2014: Äidit turvautuvat toisiinsa Facebookissa – Hätäkahvit-koodi tuo apupartion kotiin.
http://yle.fi/uutiset/aidit_turvautuvat_toisiinsa_facebookissa__hatakahvit-koodi_tuo_apupartion_kotiin/7652393 Viitattu 29.1.2016
- Kozinets, Robert 2002: The field behind the screen: Using netnography for marketing research in online communities. *Journal of marketing research* 39(1), 61–72.
- Kozinets, Robert 2006: Click to connect: Netnography and tribal advertising. *Journal of advertising research* 46(3), 279–288.
<http://web.b.ebscohost.com.ezproxy.ulapland.fi/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=2&sid=91a03617-f9a8-4442-818a-4dadcd679b3d%40sessionmgr111&hid=116> Viitattu 15.1.2016
- Kumpusalo, Esko 1991: Sosiaalinen tuki, huolenpito ja terveys. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus. Helsinki.
- Kuula, Arja 2011: Tutkimusetiikka – aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Vastapaino. Tampere.
- Kytöharju, Heli 2003: Äitien jaksaminen ja vertaistuki Vauva-lehden keskustelupalstalla Internetissä. Hoitotieteen laitos. Tampereen yliopisto.
<https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/92280/gradu00401.pdf?sequence=1> Viitattu 19.3.2016
- Laaksonen, Salla-Maaria & Matikainen, Janne 2013: Tutkimuskohteena vuorovaikutus ja keskustelu verkossa. Teoksessa Laaksonen, Salla-Maaria & Matikainen, Janne & Tikka, Minttu (toim.): Otteita verkosta. verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät. Vastapaino. Tampere, 193–215.
- Laaksonen, Salla-Maaria & Matikainen, Janne & Tikka, Minttu 2013: Tutkimusotteita verkosta. Teoksessa Laaksonen, Salla-Maaria & Matikainen, Janne & Tikka, Minttu (toim.): Otteita verkosta. verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät. Vastapaino. Tampere, 9–33.
- Leppiman, Anu 2010: Arjen elämyksiä – Leiri- ja elämispohjainen Arkipäivät - perhepalvelu sosiaalisen kokemuksen tuottajana. Lapin yliopisto. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta
http://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/61753/Leppiman_DORIA.pdf?sequence=1 Viitattu 17.11.2015
- Liinamaa, Anne 2004: Hiekkalaatikon haastajat – Äitien keskustelua ja vertaistukea internetin kautta. Kasvatustieteen laitos. Jyväskylän yliopisto.
<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/8857/G0000641.pdf> Viitattu 16.3.2016
- Lopez, Lori Kido 2009: The radical act of ‘mommy blogging’: redefining motherhood through the blogosphere. *New Media & Society*, 11(5), 729–747.
<http://nms.sagepub.com.ezproxy.ulapland.fi/content/11/5/729.full.pdf+html> Viitattu 2.2.2016
- Majava, Jere 2008: Kohti sosiaalista verkkoa. Teoksessa Aula, Pekka & Matikainen, Janne & Villi, Mikko (toim.): Verkkoviestintäkirja. Gaudeamus. Helsinki, 87–97.

- Mishne, Gilad & Glance, Natalie 2006: Leave a reply – An analysis of weblog comments.
<http://leonidzhukov.net/hse/2011/seminar/papers/www2006-blogcomments.pdf> Viitattu 3.3.2016
- Morrison, Aimee 2010: Autobiography in real time- A genre analysis of personal mommy blogging. *Psychosocial research on cyberspace* 4(2)
<http://www.cyberpsychology.eu/view.php?cisloclanku=2010120801> Viitattu 25.2.2016
- Morrison, Aimee 2012: Conflict management in personal mommy blogs. *Feminist media studies*.
http://www.academia.edu/3473195/Conflict_Management_in_Personal_Mommy_Blogs
 Viitattu 4.3.2016
- Munnukka, Terttu & Kiikkala, Irma 2001: Virtuaalihiekkalaatikko – Äitien kokemuksia Internetin postituslistoista arjen apuna. *Yhteiskuntapolitiikka* 66(6), 513–522.
<http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/101149/016munnukka.pdf?sequence=1>
 Viitattu 13.10.2015
- Munnukka, Terttu & Kiikkala, Irma & Valkama, Katri 2005: Vertaiset verkossa – nettiäidit virtuaalihiekkalaatikolla. Teoksessa Nylund, Marianne & Yeung, Anne Birgitta (toim.): *Vapaaehtoistoiminta. Vastapaino*. Tampere, 236–254.
- Mäkinen, Riikka 2013: Social interaction in motherhood blogs. Tampereen yliopisto.
<https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/85127/gradu07150.pdf?sequence=1> Viitattu 29.1.2016
- Märijärvi, Päivi 2006: Pieniä lapsiaan kotona hoitavien äitien kokemuksia arjestaan ja arjen kohtaamisistaan näkökulmana sosiaalinen tuki. *Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön laitos*. Tampereen yliopisto.
<https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/93101/gradu00821.pdf?sequence=1> Viitattu 16.3.2016
- Nardi, Bonnie & Schiano, Diane & Gumbrecht, Michelle 2004: Blogging as social activity, or, would you let 900 million people read your diary? *Communications of the acm* 6 (3), 222–231.
http://psych.stanford.edu/~mgumbrec/Blogging_as_Social_Activity.pdf Viitattu 28.2.2016
- Niemelä, Pirkko 1991: Äitiyden hillitty raivo. Teoksessa Nopola, Sinikka (toim.): *Äiti tuu ikkunaan*. WSOY. Juva, 107–116.
- Niemi, Riikka 2006: Kuka pelkää kotiäitiä? Teoksessa Helne, Tuula & Laatu, Markku (toim.): *Vääryyskirja*. Kelan tutkimusosasto. Helsinki, 172–183.
- Nutbeam, Don 1998: Health promotion glossary. World health organization. Geneva
<http://www.who.int/healthpromotion/about/HPR%20Glossary%201998.pdf> Viitattu 28.10.2015
- Nylund, Marianne 2005: Vertaisryhmät kokemusten ja tiedon jäsentäjinä. Teoksessa Nylund, Marianne & Yeung, Anne Birgitta (toim.): *Vapaaehtoistoiminta. Vastapaino*. Tampere, 195–213.
- Näre, Sari 2004: *Kokonainen nainen*. Kirjapaja Oy. Helsinki.
- Nätkin, Ritva 1991: Siveettömät, itsekkäät ja emansipeeratut. Teoksessa Nopola, Sinikka (toim.): *Äiti tuu ikkunaan*. WSOY. Juva, 11–25.
- Ojaniemi, Elina 2013: Tuki ja tieto käsi kädessä – Sosiaalisen tuen tarjoamisen strategiat syömishäiriö- ja hyvinvointiblogeissa. *Informaatiotieteiden yksikkö*. Tampereen yliopisto.

<https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/84920/gradu06986.pdf?sequence=1> Viitattu 24.3.2016

- Partanen, Anni 2012: Valo pimeydessä – nettivertaisuen merkitys tahattomasti lapsettomille naisille. Lapin yliopisto. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta.
<http://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/61433/Partanen.Anni.pdf?sequence=1> Viitattu 5.12.2015
- Pietilä-Hella, Riitta 2010: Perhevalmennus äitien kohtaamispaikkana. Teoksessa Laine, Terhi & Hyväri, Susanna & Vuokila-Oikonen, Päivi (toim.): Syrjäytymistä vastaan sosiaali- ja terveysalalla. Tammi. Helsinki, 99–110.
- Plantin, Lars & Daneback, Kristian 2009: Parenthood, information and support on the internet. A literature review of research on parents and professionals online. *BMC Family Practice* 34(10), 1–12.
<http://www.biomedcentral.com/content/pdf/1471-2296-10-34.pdf> Viitattu 4.12.2015
- Pohjola, Anneli 2007: Eettisyyden haaste tutkimuksessa. Teoksessa Leena Viinamäki & Erkki Saari (toim.): Polkuja soveltavaan yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen. Helsinki. Tammi, 11–3.
- Powell, Rebecca 2010: Good mothers, bad mothers and mommy bloggers: Rhetorical resistance and fluid subjectivities. *Online Feminist Journal*.
http://academinist.org/wp-content/uploads/2010/02/03_Powell_Bloggers.pdf Viitattu 22.3.2016
- Rotkirch, Anna & Saloheimo, Anja 2008: Yksin kotona? Teoksessa Janhunen, Kristiina & Oulasmaa, Minna (toim.): Äidin kielletyt tunteet. *Väestöliitto*, 72–85.
- Sorsa, Eeva-Lotta 2013: Äitiyden mitta – kokemuksia äitiyteen kohdistuvista odotuksista. Tampereen ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma.
http://www.theseus.fi/xmlui/bitstream/handle/10024/67930/Sorsa_Eeva-Lotta.pdf?sequence=1 Viitattu 9.12.2015
- Suomen virallinen tilasto 2014: Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö. Tilastokeskus. Helsinki.
http://tilastokeskus.fi/til/sutivi/2014/sutivi_2014_2014-11-06_fi.pdf Viitattu 16.10.2015
- Suominen, Jaakko 2013a: 2003 – Tyyntä myrskyn edellä. Teoksessa Suominen, Jaakko & Östman, Sari & Saarikoski, Petri & Turtiainen, Riitta (toim.): Sosiaalisen median lyhyt historia. Gaudeamus. Helsinki, 28–47.
- Suominen, Jaakko 2013b: Johdanto – Sosiaalisen median aika. Teoksessa Suominen, Jaakko & Östman, Sari & Saarikoski, Petri & Turtiainen, Riitta (toim.): Sosiaalisen median lyhyt historia. Gaudeamus. Helsinki, 9–27.
- Tarkka, Marja-Terttu 1996: Äitiys ja sosiaalinen tuki. Tampereen yliopisto. Tampere.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2002: Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi. Helsinki.
- Tuominen-Halomo Anneli 2012: Vuoden mutsi -kirjan tekijät: On edelleen tabu sanoa ääneen, että imetys on perseestä.
<http://www.uusimaa.fi/artikkeli/102338-vuoden-mutsi-kirjan-tekijat-on-edelleen-tabu-sanoa-aaneen-etta-imetys-on-perseesta> Viitattu 4.4.2016
- Valli, Raine & Perkkilä, Päivi 2015: Nettikyselyt ja sosiaalinen media aineistonkeruussa. Teoksessa Valli, Raine & Aaltola, Juhani (toim.): Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. PS-Kustannus. Jyväskylä, 109–120.

- Viljanen, Terhi: "Eniten mä pelkäsin, että mä jään yksin" - Tutkimus sosiaalisen tuen tarpeesta äitiyden ensimmäisen vuoden aikana. Tampereen yliopisto. Sosiaalityön tutkimuksen laitos.
<https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/81874/gradu04516.pdf?sequence=1> Viitattu 3.3.2016
- Vuori, Jaana 2003: Äitiyden ainekset. Teoksessa Forsberg, Hannele & Nätkin, Ritva (toim.): Perhe murroksessa. Gaudeamus. Helsinki, 39–63.
<https://www.ellibslibrary.com/fi/book/951-662-867-2> Viitattu 19.3.2016
- Wilenius, Marianne 2010: "Aina joku äiti on paikalla" – pienten lasten äitien tiedonhankintaa internetin keskustelufoorumilla. Tampereen yliopisto. Informaatiotutkimuksen ja interaktiivisen median laitos.
<https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/81640/gradu04346.pdf?sequence=1> Viitattu 10.12.2015
- Williams, Philippa & Barclay, Lesley & Schmied, Virginia 2004: Defining social support in context: A necessary step in improving research, intervention, and practice. *Qualitative health research* 14(7), 942–960.
<http://qhr.sagepub.com.ezproxy.ulapland.fi/content/14/7/942.full.pdf+html> Viitattu 17.12.2015
- Ylenius, Pia 2014: Keskustelufoorumien ja blogien käyttö vauvan odotusta koskevassa tiedonhankinnassa ja tiedon jakamisessa. Tampereen yliopisto. Informaatiotieteiden yksikkö.
<https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/95768/GRADU1403509252.pdf?sequence=1> Viitattu 1.3.2016
- Yonker, Madeline 2012: *The rhetoric of mom blogs: A study of mothering made public*. Syracuse University.
http://surface.syr.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1033&context=wp_etd Viitattu 8.3.2016